

Latvijas Republikas Valsts kontroles
publiskais gada pārskats
2016

Rīga 2017

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Valsts kontroles publiskais gada pārskats 2016

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes www.depositphotos.com

Cienījamais lasītāj!

Ir noslēdzies kārtējais posms Valsts kontroles darbā. Kā ik gadu, vēlos atskatīties uz paveikto un iezīmēt būtiskāko aizvadītajā gadā, īstenojot iestādes vīzijā un misijā noteikto – veicināt finanšu līdzekļu efektīvu izmantošanu, panākot to ekonomiju, un uz konkrētu rezultātu sasniegšanu vērstas valsts pārvaldes darbību,

sekmēt godīgu un caurskatāmu lēmumu pieņemšanas procesu publiskajā sektorā, efektīvu nodokļu maksātāju naudas izlietojumu, finanšu pārvaldības attīstību un amatpersonu atbildību.

2016.gadā Valsts kontrole lielu uzmanību ir veltījusi pēdējos gados uzsāktu iniciatīvu attīstībai un padziļināšanai, gan stiprinot Valsts kontroles kapacitāti, gan vairojot valsts un pašvaldību pārvaldes izpratni par tādiem būtiskiem jautājumiem kā valsts un pašvaldību līdzekļu izmantošanas lietderība un atbildības nozīme. Valsts kontroles veiktās lietderības revīzijas ir kļuvušas plašākas, vērtējot ne vien atsevišķu iestāžu vai projektu darbību, bet sabiedrībai būtiskas sistēmas kopumā. Starp tādām var minēt revīzijas par ambulatoro veselības aprūpi un pensiju sistēmas ilgtspēju. Noslēguma fāzē ir revīzijas par Latvijas tiesu iekārtas attīstību un pirmstiesas izmeklēšanu Valsts policijā. Finanšu revīziju ietvaros esam turpinājuši darbu pie atbilstības jautājumiem, vērtējot, vai budžeta līdzekļi tiek izlietoti tam paredzētajam mērķim, kā arī cik likumīgi un lietderīgi tas tiek darīts. Šāda sistēmiska un visaptveroša pieeja Valsts kontroles ieskatā sniedz plašu informācijas bāzi izpildvarai un parlamentam valsts pārvaldes pilnveidošanas darbā.

Turpinām vērtēt un sniegt ieteikumus, lai uzlabotu valsts prasmes pārvaldīt tās aktīvus. Pārskata periodā šajā jomā vērtējām A/S "Citadele" pārdošanas procesu, konstatējot nepilnības normatīvajā regulējumā šādu, daudzu desmitu miljonu darījumu organizēšanā. Vērtējām arī Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas darbību, konstatējot gan ilgstošu Veselības ministrijas nespēju nodrošināt kapitālsabiedrības efektīvu pārraudzību, gan neefektīvu finanšu un resursu pārvaldību slimnīcā.

Noslēdzām Valsts kontroles stratēģijā noteikto trīs gadu ciklu revīzijām pašvaldībās, kura ietvaros sasniedzām mērķi – veikt vismaz vienu revīziju katrā pašvaldībā. Ar gandarījumu secinām, ka mūsu darbs aizvien vairāk tiek novērtēts. Pašvaldības ir ieinteresētas pilnveidot savu darbību, un Valsts kontrole revīziju ietvaros, ar dalību semināros un pieredzes apmaiņas pasākumos sniedz nepieciešamo atbalstu. Nozīmīgākās iepriekšējā perioda revīzijas ļāva konstatēt pilnveidojamās jomas pašvaldību administratīvā resursa izmantošanā, sniedzot pakalpojumus iedzīvotājiem, un maksas pakalpojumu organizēšanā. Lai palīdzētu pašvaldībām uzlabot gan uzskaites, gan līdzekļu izlietojuma likumības un lietderības aspektus, revīzijas pašvaldībās turpināsim veikt arī nākotnē.

Lai palielinātu sabiedrības ieguvumu no Valsts kontroles revīziju darba, 2016.gadā uzsākām jaunu praksi – veidot nozaru diskusiju dokumentus, kuros apkopoti konstatējumi un analizētas problēmsituācijas no vairākām revīzijām. Līdz šim esam sagatavojuši divus dokumentus – "Cilvēks, informācijas sistēmas un valsts" un "Valsts – Latvijas galvenais kapitālists" –, kuros analizētas valsts sekmes IKT projektu īstenošanā un kapitālsabiedrību pārvaldībā.

Konsekventi pieprasot atbildības izvērtēšanu, Valsts kontrole vērsās pret negodprātīgiem vai paviršiem pārvaldes darbiniekiem. Sniedzot ieteikumus un sekojot to ieviešanai, novēršam sistēmiskas kļūdas Valsts un pašvaldību institūcijās, iestādēs un kapitālsabiedrībās. Lai arī plašsaziņas līdzekļos nereti skaļāk izskan gadījumi, kad Valsts kontrole pēc iespējamo likumpārkāpumu konstatēšanas vērsusies prokuratūrā, ne mazāk svarīgs Valsts kontroles darba rezultāts ir ieteikumi un to ieviešanas sekmes pārvaldē. Pārskata periodā revidējamām vienībām kopā bija jāievieš 533 ieteikumi, no kuriem ieviesti 492 jeb 92,3 % ieteikumu.

2016.gada nogalē otrajā lasījumā pieņemti grozījumi Valsts kontroles likumā, kuri paredzēs Valsts kontrolei tiesības vērsties ar piedziņu pret amatpersonām, ja to pretlikumīga darbība ir radījusi valstij zaudējumus, gadījumos, kad to nedara šo amatpersonu tiešie pārraugi.

Tomēr arī bez šiem grozījumiem Valsts kontrole turpinājusi sistemātisku darbu, lai nodrošinātu, ka pārkāpumi tiek izvērtēti un vainīgās personas tiek sauktas pie atbildības. Piemēram, 2016.gadā tiesībaizsardzības iestādēm tika ziņots par 10 revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem. 2016.gada beigās par revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem izmeklēšana notika 21 kriminālprocesā. Valsts kontrole ir arī ziņojusi par pārkāpumiem citām atbildīgajām institūcijām, proti, Iepirkumu uzraudzības birojam par astoņiem revīzijās konstatētiem pārkāpumiem, Valsts ieņēmumu dienestam – piecos gadījumos un vienā gadījumā – Valsts darba inspekcijai.

2016.gadā iedibinātais Valsts kontroles apbalvojums "Atzinības raksts", kura saņemšanai tiek izvirzītas gan revidējamās vienības par īpašām sekmēm revīzijās konstatēto ieteikumu ieviešanā, gan Valsts kontroles sadarbības partneri, kuru ieguldījums revīziju darbā bijis īpaši vērtīgs. Pirmie atzinības rakstu saņēmēji 2016.gadā bija Bauskas novada pašvaldība, Rēzeknes pilsētas Sociālais dienests, Ārvalstu investoru padome Latvijā, Latvijas Republikas Zemessardze un Iepirkumu uzraudzības birojs. Turpinot aizsākto, šogad Atzinības raksti tiks pasniegti Liepājas pilsētas pašvaldībai un Konkurences padomei par mērķtiecīgu, atbildīgu un profesionālu sadarbību ar Valsts kontroli revīziju laikā, biedrībai "Latvijas skursteņslaucītāju amata brālība" un Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijai "Sustento" par mērķtiecīgu un profesionālu ieguldījumu revīziju darbā.

Sperti nozīmīgi soļi starptautiskās sadarbības paplašināšanā. LR Valsts kontrole spējusi nostiprināt savas pozīcijas starptautiskajā augstāko revīzijas iestāžu saimē. Valsts kontroles pārstāve uzsākusi darbu ietekmīgākās starptautiskās revidentu asociācijas INTOSAI Profesionālo revīzijas un labas pārvaldības standartu padomē (FIPP). FIPP atbild par INTOSAI izstrādāto standartu kvalitāti un sniedz vadlīnijas INTOSAI pastāvīgajām komitejām standartu pilnveidošanai. Darbam Padomē konkursa kārtībā tiek izvēlēti to Augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji, kas profesionāli spēj dot vislielāko ieguldījumu revīzijas nozares attīstībā. Šobrīd Padomē ir ievēlēti 15 Augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji. Valsts kontrole ievēlēja arī Eiropas augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (EUROSAI) valdē.

Ar gandarījumu secinām arī, ka LR Valsts kontroles zināšanas un pieredze aizvien vairāk vēlas izmantot valstis, kuras vēl ir tikai ceļā uz starptautiskajiem revīzijas standartiem atbilstošu darbību. Tā, paralēli jau iepriekš uzsāktajiem projektiem Moldovas, Ukrainas un Gruzijas ARI apmācībai Austrumu partnerības projekta ietvaros, Valsts kontrole ir tikusi izvēlēta konkursā Serbijas augstākās revīzijas iestādes apmācībai. Atsevišķi apmācību projekti īstenoti arī citās valstīs.

Par revīzijās konstatēto esam informējuši sabiedrību, rīkojot preses konferences, piedaloties analītiskajos raidījumos televīzijā un radio, kā arī sniedzot intervijas. Jauna, veiksmīga iniciatīva iepriekšējā periodā ir bijusi reģionālo mediju diena, kuras ietvaros uz reģionālo mediju žurnālistu sagatavotajiem jautājumiem atbild Valsts kontroliere un padomes loceklis. Valsts kontroliere ir piedalījusies tādos nevalstisko organizāciju rīkotajos pasākumos kā sarunu festivāls "Lampa" un LTRK rīkotā tikšanās ar uzņēmējiem Liepājā.

Valsts kontrole turpmāk plāno mērķtiecīgi stiprināt kapacitāti lietderības un atbilstības revīziju veikšanā, kas ir būtisks atbalsta instruments likumdevējam un izpildvarai tiesiskās un sabiedrības interesēs balstītas publiskās pārvaldības nodrošināšanā, ņemot vērā pieaugošo sabiedrības pieprasījumu pēc pārvaldes efektivitātes, spējas pieņemt jaunus izaicinājumus un īstenot pārmaiņas. Arī starptautiskā prakse liecina, ka lietderības un atbilstības revīzijas, kurās tiek konstatētas iespējas optimizēt sistēmas un ietaupīt resursus, ir likumdevējam un izpildvarai plašāk izmantojamas, jo nodrošina būtiskāku ilgtermiņa finanšu efektu un sistēmu ilgtspēju.

Par kopā paveikto pateicos par sadarbību Saeimas publisko izdevumu un revīzijas komisijas deputātiem, daudzajām valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora institūcijām, kuras sniegušas atbalstu revīziju darbā, revidējamām vienībām par sadarbību un izrādīto ieinteresētību uzlabot savu sniegumu un, protams, Valsts kontroles kolektīvam, revidentiem un atbalsta personālam par pašreizējo darbu.

Ar cieņu
valsts kontroliere, padomes priekšsēdētāja

Elita Krūmiņa

Saturs

1. Pamatinformācija par Valsts kontroli.....	7
1.1. Vīzija, misija, vērtības.....	7
1.2. Tiesiskais regulējums un kompetence	7
1.3. Struktūra	8
1.4. Darbības stratēģija	9
1.5. Personāla resursi	10
1.6. Finanšu resursi	14
1.7. Eiropas Sociālā fonda projekts	15
1.8. Kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēma.....	15
2. Revīziju darbs.....	19
2.1. Revīziju darba organizācija.....	19
2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi.....	24
2.3. Revīziju darba rezultāti	26
2.3.1. Pirmais revīzijas departaments.....	26
2.3.1.1. Ārlietas.....	26
2.3.1.2. Kultūra	27
2.3.1.3. Izglītība, zinātne un sports.....	29
2.3.1.4. Ekonomika.....	29
2.3.1.5. Transports un sakari	31
2.3.1.6. Neatkarīgās un citas institūcijas.....	31
2.3.2. Otrais revīzijas departaments	33
2.3.2.1. Aizsardzība.....	33
2.3.2.2. Tieslietas	34
2.3.2.3. Iekšlietas	35
2.3.2.4. Neatkarīgās un citas institūcijas.....	38
2.3.3. Trešais revīzijas departaments	39
2.3.3.1. Labklājība.....	39
2.3.3.2. Veselības aprūpe.....	42
2.3.3.3. Revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī	46

2.3.4.	Ceturtais revīzijas departaments.....	50
2.3.4.1.	Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība	50
2.3.4.2.	Vides aizsardzība un reģionālā attīstība.....	51
2.3.4.3.	Neatkarīgās un citas institūcijas.....	53
2.3.4.4.	Publiskā sektora finanšu pārvaldība.....	54
2.3.5.	Piektais revīzijas departaments	58
2.3.5.1.	Pašvaldības.....	58
2.3.5.2.	Neatkarīgās un citas institūcijas.....	63
2.3.6.	Revīzijas un metodoloģijas departaments	64
2.3.6.1.	Publiskā sektora finanšu pārvaldība.....	64
2.3.6.2.	Neatkarīgās un citas institūcijas.....	69
2.3.6.3.	Informācijas sistēmu audits	69
2.4.	Revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana.....	70
2.5.	Revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšana	72
2.5.1.	Pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs	72
2.5.2.	Sadarbība pārkāpumu vispusīgai izskatīšanai	72
2.5.3.	Pārkāpumu izskatīšana citās atbildīgajās institūcijās	73
2.5.4.	Pārkāpumu izskatīšana revidējamās vienībās un to augstākajās institūcijās	73
3.	Starptautiskā sadarbība.....	76
3.1.	Dalība starptautiskajās organizācijās un darba grupās.....	76
3.2.	Sadarbība ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm	79
4.	Valsts kontroles komunikācija.....	85
4.1.	Sabiedrības informēšana	85
4.2.	Sadarbība ar Saeimu un Ministru kabinetu.....	86
4.3.	Sadarbība ar revidējamām vienībām	89
4.4.	Sadarbība ar citām organizācijām.....	90
5.	Darbības prioritātes 2017.gadā.....	95

1

Pamatinformācija par Valsts kontroli

1.1. Vīzija, misija, vērtības

1.2. Tiesiskais regulējums un
kompetence

1.3. Struktūra

1.4. Darbības stratēģija

1.5. Personāla resursi

1.6. Finanšu resursi

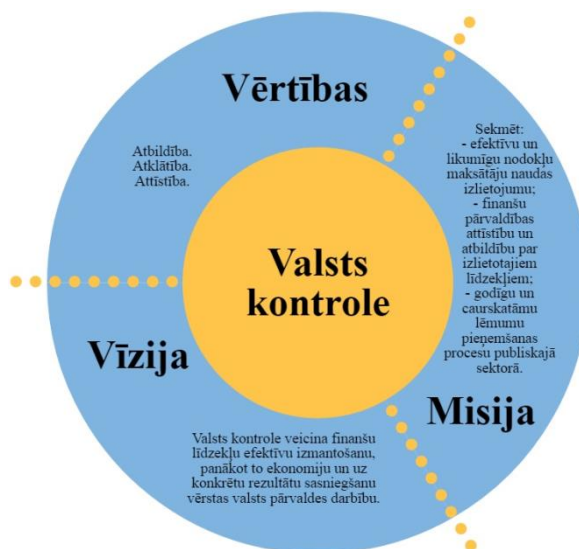
1.7. Kvalitātes vadības un iekšējās
kontroles sistēma

1.8. Eiropas sociālā fonda projekts

1. Pamatinformācija par Valsts kontroli

1.1. Vīzija, misija, vērtības

1. attēls. Valsts kontroles vīzija, misija un vērtības.

1.2. Tiesiskais regulējums un kompetence

Valsts kontrole atbilstoši Latvijas Republikas Satversmē noteiktajam ir neatkarīga koleģiāla augstākā revīzijas (audita) iestāde. Valsts kontroles iekārtu un kompetences nosaka Valsts kontroles likums.

Valsts kontroles darbību reglamentē Valsts kontroles nolikums un citi Valsts kontroles iekšējie normatīvie akti, kurus apstiprinājusi Valsts kontroles padome.

Valsts kontrole ir Augstāko revīzijas iestāžu starptautiskās organizācijas *INTOSAI* un Eiropas Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas *EUROSAI* locekle, un tai ir saistoši šo organizāciju dokumenti. Valsts kontrole aktīvi līdzdarbojas Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu un Eiropas Revīzijas palātas (ERP) sadarbības platformā – Kontaktu komitejā.

Augstākās revīzijas iestādes, kā tas izriet no Limas deklarācijas¹, Mehiko deklarācijas² un Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūcijas³, savus uzdevumus var veikt objektīvi un efektīvi tikai tad, ja tās ir neatkarīgas no revidējamās vienības, aizsargātas no ārējas ietekmes un ir nodrošinātas ar uzdevumu pildīšanai nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem.

Valsts kontroles darbības mērķis ir, veicot revīzijas, noskaidrot, vai rīcība ar publiskas personas finanšu līdzekļiem ir tiesiska, ekonomiska, produktīva un efektīva, kā arī sniegt rekomendācijas atklāto trūkumu novēršanā.

Saskaņā ar Valsts kontroles likumu Valsts kontrole veic revīzijas atbilstoši Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Valsts kontrole revīzijās piemēro starptautiskās augstāko revīzijas institūciju organizācijas *INTOSAI* standartus un starptautiskās grāmatvežu federācijas *IFAC* standartus.

Valsts kontroles revīzijai ir pakļauta ikviena persona, kuras rīcībā ir publiskas personas finanšu līdzekļi vai manta, kā arī personas, kuras pilda valsts vai pašvaldības iepirkumu. Valsts kontroles revīzijai nav pakļauta tikai Saeima. Lai nodrošinātu Valsts kontroles neatkarību, likumdevējs tai ir piešķīris tiesības pašai noteikt revidējamo vienību, revīzijas laiku, veidu un uzdevumu.

¹ Lima Declaration of Guidelines on Auditing Precepts: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/befa05/LimaDeclaration.pdf>.

² Mexico Declaration on SAI independence: <https://www.nku.gov.sk/documents/10272/98330/Mexico+Declaration.pdf>.

³ UN General Assembly Resolution A/66/209 "Promoting the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions": http://www.intosai.org/fileadmin/downloads/downloads/0_news/2012/UN_Resolution_A_66_209_E.pdf.

UN General Assembly Resolution A/C.2/69/L.25/Rev.1 "Promoting and fostering the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of public administration by strengthening supreme audit institutions": <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/642/37/PDF/N1464237.pdf?OpenElement>.

1.3. Struktūra

2. attēls. Valsts kontroles struktūra.⁴

⁴ Darbinieku skaits darba attiecībās ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

Valsts kontroles sastāvā ir valsts kontrolieris, Valsts kontroles padome, seši revīzijas departamenti un atbalsta struktūrvienības, kas nodrošina iestādes organizatorisko, finansiālo un saimniecisko darbību.

Valsts kontrolieri Saeimas kārtības rullī noteiktajā kārtībā amatā ieceļ Saeima. Valsts kontroles padomes locekļus pēc valsts kontroliera priekšlikuma uz četriem gadiem amatā apstiprina Saeima. Valsts kontrolieri iecelt amatā un padomes locekļus var apstiprināt amatā atkārtoti, bet ne vairāk kā divus termiņus pēc kārtas. Valsts kontroles padomes locekļus pēc apstiprināšanas Saeimā valsts kontrolieris ieceļ Valsts kontroles revīzijas departamenta direktora amatā.

3.attēls. Valsts kontroles padome 2016.gada novembrī (no kreisās – Ilonda Stepanova, Zita Zariņa, Elīta Krūmiņa, Inga Vārava, Ilze Grīnhofa, Inese Kalvāne, Edgars Korčagins).

Valsts kontroles revīzijas departamenta sektoru vadītājus, revīzijas personālu un atbalsta struktūrvienību darbiniekus darbā pieņem valsts kontrolieris, slēdzot darba līgumus.

1.4. Darbības stratēģija

Valsts kontroles stratēģisko attīstību, mērķus un darbības virzienus 2016.gadā noteica Valsts kontroles padomes 2013.gada 27.decembra sēdē apstiprinātā Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.–2017.gadam.

Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.–2017.gadam

Darbības virzieni	Mērķi
Atbalsts Latvijas Republikas Saeimai un izpildvarai publiskā sektora pārvaldības pilnveidošanā, veicinot efektīvu publisko līdzekļu izmantošanu sabiedrības interesēs.	<ul style="list-style-type: none"> • Sekmēt efektīvu, likumīgu un ekonomisku publisko iestāžu resursu pārvaldību, programmu īstenošanu un mērķu sasniegšanu atbilstoši valdības uzstādījumiem, Saeimas apstiprinātajām valsts attīstības prioritātēm un sabiedrības interesēm. • Veicināt savstarpēji saskaņotu un produktīvu sadarbību ar revidējamām vienībām, Saeimu, tiesībsargājošām iestādēm un sabiedrību. • Stiprināt Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzību.
Valsts kontroles attīstības iļģtspējas nodrošināšana.	<ul style="list-style-type: none"> • Pilnveidot cilvēkresursu vadības sistēmu, nodrošinot augstas kvalifikācijas, uz rezultātu orientētu darbinieku motivēšanu un piesaisti. • Garantēt augsta darba kvalitātes principa saglabāšanu ikvienā Valsts kontroles veiktajā darbībā, nodrošinot kvalitātes kontroles sistēmas pilnveidošanu, pārskatāmu procesu uzraudzību un nepārtrauktu darbības racionalizēšanu. • Nodrošināt revīzijās izmantotās metodoloģijas atbilstību starptautiskajiem revīzijas standartiem un labākajai pieredzei. • Nodrošināt komunikācijas stratēģijas īstenošanu, veicinot izpratni par Valsts kontroles ietekmi publiskās pārvaldības veidošanā. • Aktīvi līdzdarboties starptautiska līmeņa aktivitātēs, veicinot profesionālo izaugsmi un Latvijas atpazīstamību starptautiskā līmenī.
Valsts kontroles darbības efektivitātes uzlabošana.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizēt efektīvu resursu pārvaldību, paaugstinot snieguma kvalitāti, produktivitāti un pilnveidojot procesu standartizāciju. • Izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas, attīstīt jaunas un pilnveidot rīcībā esošās revīziju atbalsta un citu funkciju programmatūras, kā arī nodrošināt informācijas tehnoloģiju sistēmas nepārtrauktu darbību.

4. attēls. Valsts kontroles darbības stratēģija 2014.–2017.gadam.

Valsts kontroles padome iestādes darbības stratēģijas īstenošanai katru gadu apstiprina darba plānu. Darba plānā ir iekļauts revīziju plāns, noteiktas attiecīgajā gadā veicamās aktivitātes darbības stratēģijā noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanai, noteikti atbalsta struktūrvienībām veicamie uzdevumi un katrai aktivitātei un revīzijai noteikta atbildīgā struktūrvienība, izpildes termiņi, plānotās cilvēkstundas un budžets.

1.5. Personāla resursi

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁵

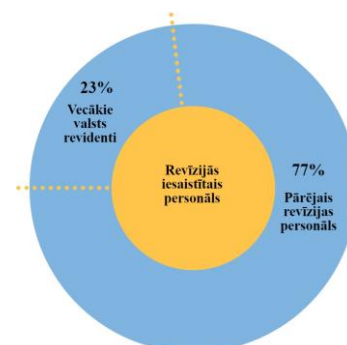
Valsts kontrole atbilstoši izvirzītajiem darbības mērķiem ir piesaistījusi nepieciešamā apjoma un kvalifikācijas darbiniekus, nodrošinot **vecāko valsts revidentu īpatsvaru vismaz 20 %** apmērā no kopējā revīzijās iesaistītā personāla.

Izpildīts.

Mērķis ir noteikts, lai stiprinātu spēju veikt kompleksas revīzijas, kuras dod būtisku pievienoto vērtību valsts attīstības un valsts pārvaldes kvalitātes veicināšanai un kuru veikšanai ir nepieciešami augstākās klases un viskvalificētākie – vecākie valsts revidenti.

Uz pārskata perioda beigām **Valsts kontrolē bija 180 štata vietas**, tajā skaitā 137 revīzijas personālam un 43 atbalsta personālam. Darba attiecībās ar Valsts kontroli pārskata perioda beigās bija 178 darbinieki, tajā skaitā 135 – revīzijas personāls un 43 – atbalsta personāls.

Vecāko valsts revidentu īpatsvars no kopējā revīzijās iesaistītā personāla **bija 23 %** jeb 31 darbinieks.

5. attēls. Valsts kontroles revīzijās iesaistītā personāla struktūra.

⁵ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

Lai nodrošinātu nepieciešamā apjoma un kvalifikācijas darbinieku atlasī un pieņemšanu darbā, tika organizēti septiņi atlasē konkursi, tajā skaitā uz informācijas sistēmu drošības speciālista, valsts revidenta, sektora vadītāja, informācijas sistēmu auditora, redaktora un sabiedrisko attiecību speciālista vakancēm.

6. attēls. Valsts kontroles kolektīvs 2016.gada novembrī.

Lai veicinātu studentu interesi par darbu Valsts kontrolē, 2016.gada 9.februārī Valsts kontrole kārtējo reizi piedalījās Banku augstskolas rīkotajās “Karjeras dienās”, kur studentiem tika stāstīts par Valsts kontroles darbības specifiku, kā arī klātesošie tika informēti par iespēju pieteikties prakses vietām. Vienlaikus ar šo pasākumu Valsts kontrole uzņēma trīs interesentes *Junior Achievement* Latvija organizēto “Ēnu dienu” ietvaros, veicinot *ēnotāju* izpratni par Valsts kontroles darbinieku – valsts revidentu – darba ikdienu.

2016.gada 30.septembrī Valsts kontrole uzņēma 25 apmeklētājus valsts pārvaldes “Atvērto durvju dienu” ietvaros. “Atvērtās durvju dienas” organizē Valsts kanceleja sadarbībā ar valsts pārvaldes institūcijām, un šajā dienā valsts pārvaldes iestādes ir atvērtas ikvienam interesentam.

2016.gada 6.oktobrī Valsts kontroles telpās viesojās Latvijas Universitātes maģistrantūras studiju programmas “Sabiedrības vadība” studenti, papildinot zināšanas par Valsts kontroles darbu un izaicinājumiem, ar ko nākas saskarties gan revīzijas iestādē, gan valsts pārvaldē strādājošajiem. Pieredzē par valsts augstākās revīzijas iestādes attīstību, izaicinājumiem un komunikāciju ar sabiedrību dalījās padomniece stratēģiskajos jautājumos M. Salgrāve, padomnieks komunikācijas jautājumos I. Valdovskis, politiku plānošanas un analīzes procesu vadītājs V. Stūris un vecākā valsts revidente G. Krūmiņa.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶

Valsts kontrole sekmē darbinieku labklājību, nodrošinot sakārtotu, kvalitatīvu darba vidi un labvēlīgu psiholoģisko mikroklimatu, kā rezultātā **darba vides apmierinājuma indekss ir ne mazāks kā 2,5 un darbinieku mainības koeficients ir ne lielāks kā 15 %**.

Izpildīts.

2016.gadā kopējais **darbinieku apmierinātības indekss bija 2,66 punkti**.

2016.gadā tika veikts darbinieku apmierinātības pētījums. Pētījumā kopā piedalījās 100 darbinieki jeb 61 % no kopējā darbinieku skaita. Liels pētījumā piedalījušos darbinieku īpatsvars – 43 % – ir ar darba stāžu Valsts kontrolē līdz trīs gadiem.

Skalā no 1 līdz 3 punktiem kopējais apmierinātības indekss 2013.gadā bija 2,28 punkti, 2014.gadā – 2,52 punkti, 2016.gadā – 2,66 punkti. Pētījumā darbinieki visatzinīgāk ir novērtējuši vairākas būtiskas jomas, tostarp – savu piederību Valsts kontrolei kā iestādei, un ir apliecinājuši savu lojalitāti, izpratni par Valsts kontroles lomu valsts pārvaldes sistēmā, kā arī gatavību pilnveidot savas zināšanas kopējā darba snieguma uzlabošanai un sabiedrības uzticības vairošanai.

Vidējais darbinieku skaits 2016.gadā bija 171 darbinieks. Darba attiecības ar Valsts kontroli pārskata periodā uzsāka 30 darbinieki, izbeidza 25 darbinieki. 2016.gadā **darbinieku mainības koeficients bija 14,62 %**, 2015.gadā – 15 %, 2014.gadā – 17 %.

Valsts kontrolē, lai arī nedaudz samazinājusies, joprojām ir saglabājusies augsta darbinieku mainība, kas saistīts ar Valsts kontroles darba specifiku (nepieciešamību pēc specifiskām zināšanām, prasmēm un spējām veikt revidenta darbu), darba intensitāti (spēju īsā laikā aptvert specifisku revidējamo jomu un izpildīt starptautiskajos revīzijas standartos noteiktās prasības) un atalgojuma konkurētspēju. Augsti kvalificētu speciālistu piesaiste un motivēšana darbam Valsts kontrolē ir būtisks priekšnosacījums, lai nodrošinātu revīziju darba aizvien lielāku pievienoto vērtību valsts pārvaldes darba sakārtošanā un sabiedrības interešu aizstāvībā.

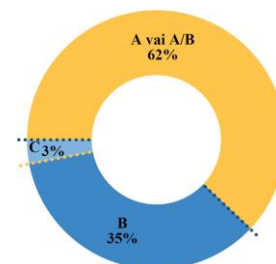
Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷

Valsts kontrole īsteno strukturētu darba izpildes plānošanu un novērtēšanu, ar katra darbinieka individuālu snieguma uzlabošanu panākot labākus institūcijas darbības rezultātus. Darba izpildes gada laikā vērtēšanas rezultātā **ne mazāk kā 35 % darbinieku saņem vērtējumu A vai A/B**.

Izpildīts.

Valsts kontroles darbinieku darbs tiek vērtēts, pamatojoties uz iepriekš noteiktajiem darbinieka individuālajiem uzdevumiem un to izpildes rezultātiem saskaņā ar attiecīgajam amatam un kvalifikācijas pakāpei apstiprinātajiem vērtēšanas kritērijiem. Darbs tiek vērtēts piecās vērtējuma kategorijās – A un A/B (pārsniedz amatam izvirzītās prasības), B (atbilst prasībām), C (daļēji atbilst prasībām) un D (neatbilst prasībām).

Darbinieku darba izpildes novērtējumā piedalījās 141 darbinieks. Rezultātā **vērtējuma kategoriju A vai A/B ieguva 87 darbinieki jeb 62 %**. Kategoriju B ieguva 50 jeb 35 % darbinieku un kategoriju C – četri jeb 3 % darbinieku. Pēc vērtēšanas 16 revīzijas personāla darbiniekiem tika paaugstināta kvalifikācijas pakāpe un četriem darbiniekiem amats un kvalifikācijas pakāpe.

7. attēls. Darbinieku izpildes novērtējums.

⁶ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā, apmierinājuma indekss tiek vērtēts reizi divos gados.

⁷ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁸

Ikviens Valsts kontroles darbinieks nodrošina darba izpildi augstā līmenī, veltot darba pienākumu izpildei **nepieciešamo zināšanu apguvei ne mazāk kā 40 stundas gadā**, piedaloties organizētajās mācībās profesionālo zināšanu papildināšanai.

Izpildīts.

Darbinieku mācību vajadzības tiek apzinātas darbinieku vērtēšanas procesā un tās ir cieši saistītas ar veicamajiem darba pienākumiem un ir vērstas uz iestādes stratēģisko mērķu sasniegšanu. Tiek sagatavotas katra darbinieka individuālo uzdevumu un attīstības vajadzību kartes, darba izpildes vērtēšanas kartes. Informācija par nepieciešamajām mācībām tiek iegūta arī no mācību satura un organizēšanas kvalitātes novērtējuma anketām.

Valsts kontrolē ir izstrādātas apmācību programmas un praktiskie uzdevumi, kas ir koncentrēti tieši uz tām zināšanām, kas ir nozīmīgas revidenta vai attiecīgā atbalsta personāla darbā.

Pārskata periodā kopumā **darbinieki apmeklēja 89 dažādas profesionālās pilnveides mācības, kursus un seminārus**, no tiem **36 mācības un seminārus vadīja Valsts kontroles darbinieki**. Ārējās mācības nodrošināja Valsts administrācijas skolas, Iepirkumu uzraudzības biroja, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un Valsts kases speciālisti, kā arī citi mācību pakalpojumu sniedzēji.

Valsts kontrole pilnībā ar saviem resursiem spēj nodrošināt jauno darbinieku apmācību finanšu revīzijas veikšanu, tajā skaitā datorizēto revīzijas atbalsta rīku izmantošanā.

Mācības tika organizētas par aktualitātēm starptautiskajos revīzijas standartos, izmaiņām normatīvajos aktos nodokļu jomā, finanšu revīziju veikšanu, publisko iepirkumu aktualitātēm, *MS Excel* izmantošanu revīzijās, revīzijas atbalsta programmatūru izmantošanu, par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, par informācijas grafiku veidošanu un tekstu vizualizāciju, par politikas plānošanas un uzraudzības sistēmu u. c.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁹

Valsts kontroles amatpersonas un darbinieki **rīkojas atbilstoši Valsts kontroles Ētikas kodeksā noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem un vispārējās uzvedības normām**, veicinot likumīgu un godprātīgu darbu sabiedrības interesēs, uzlabojot iestādes darba kultūru un veicinot Saeimas, revidējamo vienību un sabiedrības uzticību Valsts kontrolei.

Izpildīts.

Valsts kontroles noteikto vērtību – atbildība, atklātība un attīstība – stiprināšanā būtiska loma ir uz ētisku attieksmi un darbībām balstīta darbinieku ikdienas rīcība, tāpēc Ētikas kodeksā ir noteikti pieci ētikas pamatprincipi: godprātība, objektivitāte, profesionālā kompetence, konfidencialitāte un profesionāla rīcība.

Lai Valsts kontroles amatpersonām un darbiniekiem palīdzētu praktiski izprast un ikdienā ievērot Valsts kontroles Ētikas kodeksā noteiktos uzvedības pamatprincipus, ir izstrādāta Valsts kontroles ētikas kodeksa rokasgrāmata.

Valsts kontrolē darbojas arī Ētikas komisija, kuras mērķis ir nostiprināt profesionālās ētikas normas atbilstoši Valsts kontroles mērķiem un uzdevumiem un veicināt Valsts kontroles amatpersonu un darbinieku darbību saskaņā ar Valsts kontroles Ētikas kodeksa prasībām.

Ētikas kodeksā noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem un Ētikas kodeksa rokasgrāmatā minētajiem **vēlamās uzvedības modeļiem īpaša uzmanība tiek pievērsta jaunpieņemto darbinieku darbā ieviešanas procesā**, kas sevī ietver arī specializēta semināra organizēšanu jauniejiem darbiniekiem. Pārskata periodā **organizēti četri semināri** jauniejiem darbiniekiem.

⁸ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁹ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁰

Valsts kontrole veicina revidentu profesijas tālāku attīstību, sadarbojoties ar profesionālām asociācijām, reizi gadā organizējot diskusijas par revīzijas standartiem.

Izpildīts.

2016.gada 11.novembrī Valsts kontrolē notika apaļā galda diskusija ar Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas, Finanšu ministrijas, Valsts ieņēmumu dienesta un Valsts kases pārstāvjiem par revīziju veikšanas procesā identificētajiem problēmjautājumiem, tajā skaitā par skaidras naudas darījumiem pašvaldībās, par gada slēguma inventarizāciju veikšanu, par atbilstošu nolietojuma normu piemērošanu ēkām un būvēm, par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu novērtēšanu gada beigās un citiem būtiskiem jautājumiem.

1.6. Finanšu resursi

Kopējais Valsts kontroles budžets pārskata gadā bija 5,5 milj. euro.

Valsts kontrolei atbilstoši iepriekšējos gados atbalstītajiem jauno politikas iniciatīvu un administratīvās kapacitātes stiprināšanas pasākumu pieteikumiem 2016.gadam, salīdzinot ar 2015.gadu, tika paredzēts papildu valsts budžeta finansējums 323 tūkst. euro apmērā, lai nodrošinātu revīzijas katrā pašvaldībā vismaz reizi trijos gados, veiktu revīzijas, reaģējot uz aktuālajiem notikumiem valstī, palielinātu lietderības revīziju apjomu, veiktu pasākumus INTOSAI standartu ieviešanai publiskā sektora revīzijās, stiprinātu normatīvo regulējumu attiecībā uz amatpersonu atbildību par resursu likumīgu un lietderīgu izlietojumu, kā arī sagatavotos divu veidu atzinumu sniegšanai ikgadējo finanšu revīziju rezultātā – par uzskaites pareizību un par darījumu atbilstību.

1. tabula

Valsts kontroles ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu veids	2016.gada plāns, euro	2016.gada izpilde, euro	2017.gada plāns, euro
Resursi izdevumu segšanai	5 568 909	5 535 221	5 917 307
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 534 909	5 503 546	5 917 307
Valsts budžeta transferti ¹¹	34 000	31 674	0
Izdevumi – kopā	5 568 909	5 535 221	5 917 307
Atlīdzība	4 493 961	4 462 927	4 675 217
Preces un pakalpojumi	980 588	978 248	1 043 430
Kapitālie izdevumi	92 618	92 612	196 918

¹⁰ Rezultāts sniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹¹ Transferts no valsts budžeta programmas 07.00.00 "Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība" saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 18.aprīļa rīkojuma Nr.258 "Par Attīstības sadarbības politikas plānu 2016.gadam" 2.5.punktu Valsts kontroles īstenotam projektam Gruzijas, Moldovas un Ukrainas atbalstam, lai stiprinātu šo valstu Augstāko revīzijas iestāžu kapacitāti caurskatāmas un efektīvas valsts līdzekļu kontroles sistēmas izveidē.

1.7. Eiropas Sociālā fonda projekts

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹²

Valsts kontrole īsteno kapacitātes stiprināšanas projektus un aktivitātes, piesaistot ārējo finansējumu vismaz vienam projektam laika posmā no 2014. līdz 2017.gadam.

Izpildīts.

2015.gadā Valsts kontrole iesaistījās Valsts kancelejas īstenotajā Eiropas Sociālā fonda projektā 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002 "Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē" kā sadarbības partneris, īstenojot apakšaktivitāti "Valsts kontroles kapacitātes stiprināšana". 2016.gadā tika nodrošināta projekta sasniegto rezultātu uzturēšana un integrēšana ikdienas darba procesos – aprobēta un pielietota vienotās vizuālās identitātes pieeja revīzijas ziņojumiem, nodrošināta apmācībās un starptautiskajās konsultācijās iegūto zināšanu pielietošana revīzijas darba procesā.

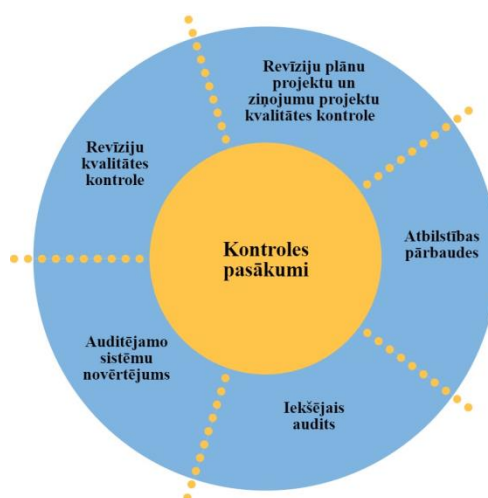
Pārskata periodā veikta projekta neatkarīga revīzija un saņemts pozitīvs revīzijas ziņojums.

Regulāri tika nodrošināta nozares izpēte un iespējamu atbalsta jomu identificēšana, kā rezultātā Valsts kontrole 2016.gada 10.novembrī **parakstīja vienošanos par ES fonda projekta īstenošanu** Nr.3.4.2.0/16/I/ "Publiskā sektora revidentu profesionālā pilnveide komercdarbības vides sakārtošanas, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" 3.4.2. specifiskā atbalsta mērķa "Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide labāka tiesiskā regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās" ietvaros. Projekts tika uzsākts 2017.gadā un tiks īstenots trīs gadu periodā.

1.8. Kvalitātes vadības un iekšējās kontroles sistēma

Valsts kontroles kvalitātes vadības sistēma ir izveidota, pamatojoties uz Latvijas standartu LVS EN ISO 9001:2015 "Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības (ISO 9001:2015)". Iestādes darbība ir aprakstīta 22 darba procesu aprakstos, no kuriem septiņi ir pamatdarbības procesi, trīs – vadības un 12 – atbalsta procesi.

Darbības uzraudzība tiek nodrošināta ar ikdienas aktivitātēs integrētām darbībām (apstiprināšana, saskaņošana, darba kvalitātes izvērtēšana, pienākumu un atbildības dalīšana) un ar mērķtiecīgiem kontroles pasākumiem (revīziju plānu projektu un ziņojumu projektu kvalitātes kontrole, revīziju kvalitātes kontrole, auditējamo sistēmu novērtējums, iekšējais audits, atbilstības pārbaudes).

8. attēls. Valsts kontroles darbības uzraudzības pasākumi.

¹² Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības periodā.

Revīzijas plānu projektu un ziņojumu projektu kvalitātes kontrole – nodrošināt revīziju atbilstību starptautiskajiem revīziju standartiem atbilstības¹³ un lietderības revīziju jomā¹⁴, kā arī revīziju veikšanas labajai praksei, revīziju ietekmes un iegūto rezultātu vērtības pieaugumu atbilstoši Valsts kontroles darbības stratēģijai, pieredzes apmaiņu, kā arī veicināt vienotu revīzijas pieeju dažādu horizontālo jautājumu vērtēšanā un mijiedarbību starp revīziju grupām. Atbildīgie:

- Valsts kontroles revīziju grupu sagatavotos revīziju tēmu sarakstus, plānu un ziņojumu projektus izskata revīzijās neiesaistītu ekspertu grupa, kuras sastāvā ir profesionāli ar ilggadēju pieredzi publiskā sektora revīziju vadībā, metodoloģijas izstrādē un valsts politiku analīzē, kā arī izmeklēšanas un tiesvedību jomā. Ekspertu grupa izvērtē revīzijas tēmas saistību ar starptautiskajiem plānošanas dokumentiem, kā arī ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030 un Nacionālās attīstības plānu 2020. Izvērtējot revīziju plānu un ziņojumu projektus, ekspertu grupa ņem vērā revīziju grupu izvēlēto revīziju veidu un atbilstoši tam vērtē atbilstību izvērītajai tēmai.
- Juridiskā daļa, gatavojot atzinumus par revīzijas plānu projektiem (izņemot finanšu revīziju plānu projektus), izvērtē tos no juridiskā viedokļa, pārbaudot, vai norādītā normatīvo aktu bāze ir apzināta atbilstoši revīzijas apjomam, kā arī vai revīzijas plāna projekts atbilst revīzijas tēmai no juridiskā viedokļa. Gatavojot atzinumu par revīzijas ziņojuma projektu (tiek izvērtēti visi Valsts kontroles veikto revīziju ziņojumu projekti), Juridiskā daļa pārbauda, vai pareizi ir iztulkotas un piemērotas tiesību normas, un sniedz ieteikumus revīzijas ziņojuma projekta uzlabošanai no juridiskās tehnikas viedokļa.

Revīziju kvalitātes kontrole – gūt pārliecību, ka iestāde un darbinieki ievēro profesionālos standartus un normatīvo aktu prasības, kā arī identificēt labo praksi un nepieciešamos uzlabojumus revīziju metodoloģijā. Slēgtu revīziju kvalitātes kontroles darba grupa revīziju kvalitātes kontroli veic reizi gadā.

Auditējamo sistēmu novērtējums – noteikt riska faktoru ietekmi uz iestādes audita vidi un identificēt prioritāri auditējamās sistēmas. Valsts kontrolieris, revīzijas departamentu direktori, Audita komisija, par auditējamo sistēmu atbildīgo struktūrvienību vadītāji auditējamo sistēmu novērtējumu veic ne retāk kā reizi divos gados.

Iekšējais audits – sniegt iekšējās kontroles sistēmas darbības novērtējumu, lai pilnveidotu iekšējās kontroles sistēmas darbību iestādē. Audita komisija gadā veic vidēji vienu līdz divus iekšējos auditus.

Atbilstības pārbaudes – sniegt vērtējumu par Valsts kontroles darbības un kvalitātes vadības sistēmas atbilstību ārējiem un/vai iekšējiem tiesību aktiem, kvalitātes vadības sistēmas prasībām un starptautisko standartu prasībām. Kvalitātes vadības sistēmu speciālists gadā vidēji veic piecas atbilstības pārbaudes.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁵

Valsts kontrole veic revīzijas augstā līmenī un **regulāri veic vismaz sešu slēgtu revīziju kvalitātes kontroli gadā**, nodrošinot kvalitātes kontroli veiktajām lietderības, likumības un finanšu revīzijām, laikus pilnveidojot revīziju metodoloģiju un novēršot identificētos trūkumus.

Izpildīts.

Valsts kontrole, veicot revīziju darba kvalitātes kontroli, ievēro standarta ISSAI 40 “Kvalitātes kontrole augstākajām revīzijas iestādēm”¹⁶ prasības.

Slēgtu revīziju kvalitātes kontroles veikšanai tiek izveidota speciāla darba grupa. Tās mērķis ir gūt pārliecību, ka Valsts kontroles darbinieki ievēro profesionālos standartus un normatīvo aktu prasības, kā arī noteikt labo praksi un nepieciešamos uzlabojumus revīziju metodoloģijā.

¹³ ISSAI 300, 3000, 3100 un 3200.

¹⁴ ISSAI 4000.

¹⁵ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

¹⁶ ISSAI 40 – Quality Control for SAIs.

Pārskata periodā slēgtu revīziju kvalitātes kontroles ietvaros tika pārbaudīta:

- atzinuma sniegšana par būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei – kā atbilstības jautājumu gadījumā ir novērtēts neatbilstību līmenis, ņemot vērā izvirzītos atbilstības kritērijus un noteikto būtiskumu;
- lietderības kritēriju noteikšana un saskaņošana ar revidējamo vienību revīzijas plānošanas posmā un tas, kāda informācija tiek izmantota lietderības kritēriju noteikšanā.

Slēgtu revīziju kvalitātes kontrolē tika apskatīti:

- **četrus finanšu revīziju** darba dokumenti – Par Satiksmes, Labklājības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību, kā arī par Latvijas Republikas 2014.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem;
- **divu likumības/lietderības revīziju** darba dokumenti – “Patvēruma politikas un imigrācijas kontroles īstenošana” un “Pašvaldības finanšu līdzekļu kultūrai, atpūtas un sporta pasākumiem izmantošanas lietderība un atbilstība normatīvo aktu prasībām”.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁷

Valsts kontroles iekšējās kontroles sistēma ir efektīva un noder **kā paraugs valsts un pašvaldību institūciju darba organizācijā**, nodrošinot iekšējos auditos, slēgtu revīziju kvalitātes kontrolēs un atbilstības pārbaudēs sniegto ieteikumu ieviešanu noteiktajā termiņā ne mazāk kā 95 % gadījumu.

Izpildīts.

Pārskata periodā tika veiktas četras atbilstības pārbaudes – par pārskata gada inventarizāciju, kancelejas, biroja un prezentācijas preču izsniegšanu un norakstīšanu, informācijas tehnoloģiju incidentu un problēmu pārvaldību un ārējo saņemto un nosūtāmo dokumentu pārvaldību, kā arī viens iekšējais audits par personāla novērtēšanu un attīstību. Atbilstības pārbaudē un iekšējā audita rezultātā struktūrvienībām tika sniegti kopā 13 ieteikumi, kas bija vērsti uz iekšējo procesu pilnveidošanu.

2016.gadā struktūrvienībām bija jāievieš kopā 17 ieteikumi. **Visi ieteikumi tika ieviesti.**

---

¹⁷ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

2

Revīziju darbs

2.1. Revīziju darba organizācija

2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi

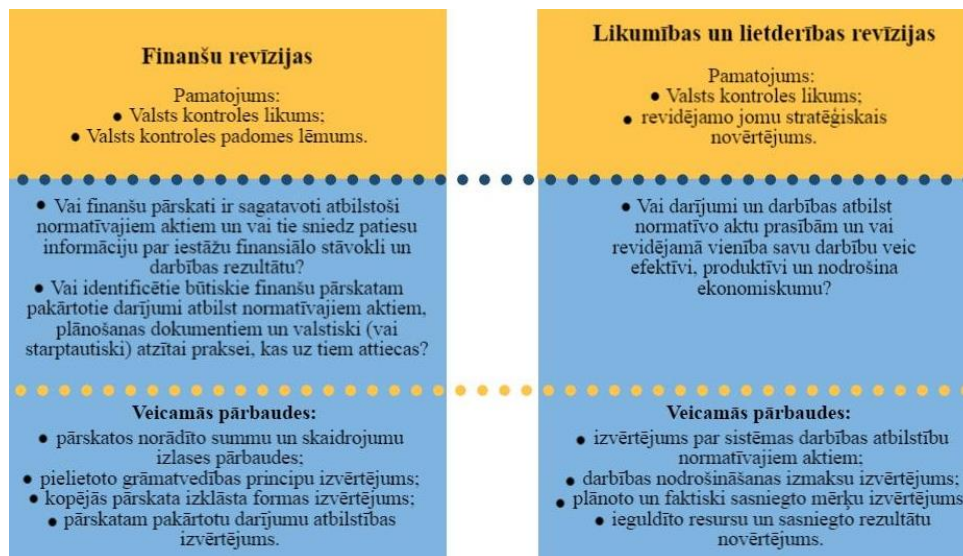
2.3. Revīziju darba rezultāti

2.4. Revīzijās sniegto ieteikumu
ieviešana

2.5. Revīzijās konstatēto tiesību
normu pārkāpumu izskatīšana

2. Revīziju darbs

2.1. Revīziju darba organizācija

9. attēls. Valsts kontroles revīzijas.

Revīziju darbs tika veikts saskaņā ar Valsts kontroles padomes apstiprināto Valsts kontroles 2016.gada darba plānu.

Darba plāns katrai revīzijai nosaka kalendāra laiku sadalījumā pa posmiem (plānošana, pierādījumu iegūšana un noslēgums), katrā posmā – cilvēkstundas un budžetu.

2016.gadā kopā tika pabeigtas **47 revīzijas**, tajā skaitā **27 finanšu revīzijas** un **20 likumības un lietderības revīzijas**.

Revīziju rezultātā kopā **sagatavoti 86 revīziju ziņojumi**, tajā skaitā 30 finanšu revīzijās un 56 likumības un lietderības revīzijās.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁸

Visos gadījumos, kad **finanšu revīzijās** atbilstoši metodikā noteiktajiem kritērijiem ir identificēti un Valsts kontroles padomē saskaņoti būtiskie finanšu pārskatam pakārtotie darījumi, **Valsts kontrole sniedz divu veidu atzinumus** – par institūcijas finanšu pārskatu pareizību un par institūciju darījumu atbilstību.

Izpildīts.

Finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada finanšu pārskatu sagatavošanas pareizību **Valsts kontrole sniedza 26 atzinumus** par pārskatu sagatavošanas pareizību. **Finanšu revīzijā par Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem – vienu atzinumu.** Revīziju rezultātā tika sagatavoti 30 ziņojumi, no kuriem:

- 26 ziņojumi – par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu 2015.gada pārskatu sagatavošanas pareizību;
- viens ziņojums – par finanšu revīzijas ietvaros veikto pārbaudi Veselības ministrijā par rezidentūras finansēšanas noteikumu ievērošanu;
- trīs ziņojumi – par Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, no kuriem divi ziņojumi sagatavoti par atsevišķās pašvaldībās veiktajām pārbaudēm.

¹⁸ Rezultāts sasniegams stratēģijas darbības periodā.

Pakāpeniska pāreja uz divu veidu atzinumu sniegšanu finanšu revīzijās tika noteikta kā prioritāte Valsts kontroles darbības stratēģijā 2014.–2017.gadam. Līdz ar to finanšu revīziju mērķis ir ne tikai gūt pārliecību par resoru gada pārskatu sagatavošanas pareizību, bet arī pārliecināties, ka resoros identificētie būtiskie finanšu pārskatam pakārtotie darījumi atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas.

Veicot 2015.gada finanšu pārskatu revīzijas, tika **nolemts pārbaudīt kopumā 39 atbilstības jautājumus 21 resorā**, kā arī **tika noteikts viens horizontālais atbilstības jautājums**, kas tika vērtēts visos resoros, kur šādi izdevumi bija (kopumā 17 resoros) – **Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā piešķirtā finansējuma izlietojums**.

Par katru no pārbaudītajiem atbilstības jautājumiem tika sagatavots atzinums, kopumā sniedzot **56 atzinumus**: 41 atzinumu bez iebildēm, septiņus atzinumus ar iebildēm, piecus negatīvus atzinumus, trīs atteikumus sniegt atzinumu.

Modificētu atzinumu gadījumā tika noteikti trīs galvenie kļūdu (neatbilstību) rašanās iemesli: trūkumi rīcībpolitikas definēšanā vai efektīvā ieviešanā, būtiski trūkumi iestādes iekšējās kontroles vidē, kā arī trūkumi informācijas un komunikāciju tehnoloģiju projektu vadībā.

Par Latvijas prezidentūras ES Padomē izdevumiem Valsts kontrole savu viedokli ir sniegusi jau kopš 2013.gada finanšu revīzijām. 2015.gada pārskatu revīzijās pārbaudītais finansējums bija 45,59 milj. *euro*. Izlases veidā pārbaudot izlietoto finansējumu, trūkumi un neatbilstoši veikti izdevumi tika konstatēti deviņos resoros 179,08 tūkst. *euro* apmērā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.¹⁹

Valsts kontrole **30 % revīziju resursu novirza lietderības revīziju un likumības revīziju ar lietderības aspektu veikšanai**, nodrošinot pakāpenisku resursu pieaugumu (2015.gadā – 20 %, 2016.gadā – 25 % un 2017.gadā – 30 %), tādējādi sekmējot likumīgu un lietderīgu valsts un pašvaldību resursu pārvaldību un izvirzīto mērķu sasniegšanas kvalitātes paaugstināšanu.

Izpildīts.

Pienākums veikt ikgadējās finanšu revīzijas ir noteikts Valsts kontroles likumā. Iepriekšējos gados veiktās finanšu revīzijas ir devušas redzamus uzlabojumus – finanšu pārskatos tiek uzrādīta patiesa informācija, ir veicināta valstij un pašvaldībām piederošo aktīvu uzskaites sakārtošana, daudzās institūcijās ir ieviesta visaptveroša grāmatvedības politika.

Pareiza finanšu uzskaitē ir būtiska, tomēr likumdevējam un sabiedrībai daudz svarīgāk ir gūt pārliecību, ka valsts pārvalde un pašvaldības ievēro tiesību aktus un ar nodokļu maksātāju naudu rīkojas lietderīgi un sabiedrības interesēs. Tāpēc Valsts kontrole mērķtiecīgi stiprina lietderības jautājumu izvērtēšanas kapacitāti. Pārskata **periodā 43,1 % no kopējiem revīzijām pieejamiem resursiem tika novirzīti lietderības revīziju un likumības revīziju ar lietderības aspektiem veikšanai**.

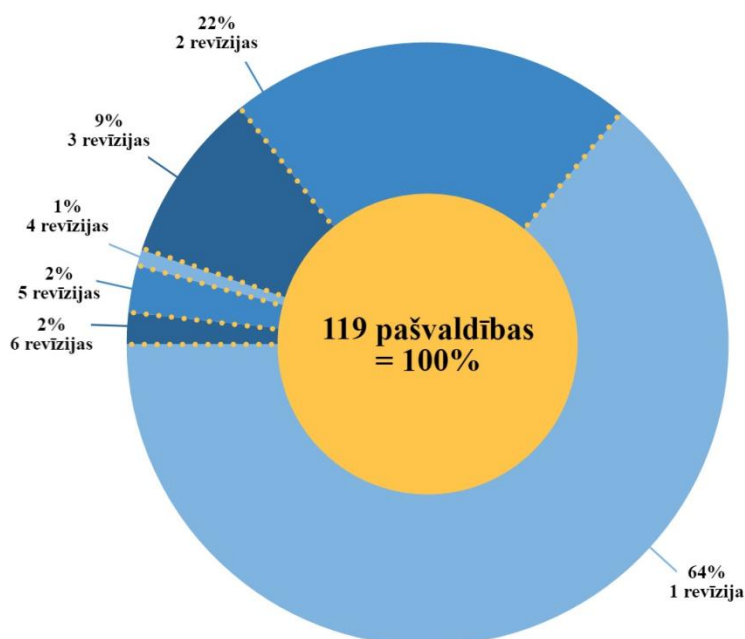
¹⁹ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības periodā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁰

Veikt revīzijas katrā pašvaldībā vismaz reizi trijos gados, sniedzot sabiedrībai savlaicīgu un regulāru pārlicību par finanšu līdzekļu izlietojuma likumību un lietderību iedzīvotājiem svarīgu jautājumu risināšanā.

Izpildīts.

Valsts kontrolē ir pieņemts **Rīcības plāns revīzijām pašvaldībās 2014. –2016.gadam**, saskaņā ar kuru trīs gadu periodā tika veiktas revīzijas vismaz reizi katrā no 119 pašvaldībām.

10. attēls. Pašvaldībās veiktās revīzijas laika posmā no 2014.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 31.decembrim.

Vismaz vienu reizi revīzija ir veikta vai tiek veikta visās pašvaldībās, izpildot plānoto rezultātu. Septiņas *lielās* pašvaldības (Daugavpils pilsēta, Jelgavas pilsēta, Jūrmalas pilsēta, Liepājas pilsēta, Ogres novads, Rīgas pilsēta un Ventspils pilsēta) katru gadu ir ietvertas Saimnieciskā gada pārskata revīzijas izlasē.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²¹

Nodrošināt aktuālu revīziju tēmu izvēli, izvērtējot riskus rīcībā ar publiskas personas līdzekļiem un mantu, sabiedrības intereses un aktuālus notikumus publiskā sektora darbībā, reizi gadā aktualizējot revidējamo jomu stratēģisko novērtējumu.

Izpildīts.

Lai objektīvi noteiktu revīziju tēmu un pamatojumu, kāpēc revīziju tēmas ir aktuālas, vai tiks izvērtēti sabiedrībai svarīgi, kā arī revidējamās vienības darbībā būtiski procesi, pārskata periodā tika aktualizēti revidējamo jomu stratēģiskie un risku novērtējumi.

²⁰ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

²¹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

Valsts kontrole ir ieinteresēta plašākā sabiedrības iesaistē revīziju tēmu noteikšanā, lai kopumā stiprinātu tiesisku, lietderīgu un sabiedrības interesēm atbilstošu rīcību ar publiskā sektora finanšu līdzekļiem un mantu, tāpēc tika uzrunāti sadarbības partneri izteikt viedokli par nozarēs saskatāmiem riskiem un aktuāliem problēmjautājumiem, kurus Valsts kontrole varētu ņemt vērā revīziju tēmu noteikšanas procesā.

Valsts kontrole pabeidza likumības, lietderības un likumības/lietderības revīzijas par tādām tēmām kā, piemēram, kultūras pieminekļu aizsardzības politika, ugunsdrošības uzraudzības efektivitāte, tieslietu nozares un veselības aprūpes sistēmas vajadzībām izmantoto valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšana, personām ar invaliditāti nepieciešamo asistenta pakalpojumu nodrošināšana, ambulatorās veselības aprūpes efektivitāte, pašvaldību ielu un ceļu uzturēšanai un rekonstruēšanai paredzēto līdzekļu izlietojums, pašvaldību maksas pakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem, pašvaldību administratīvo resursu izlietošana, pašvaldības AS "Daugavpils siltumtīkli" darbība, Rīgas brīvostas pārvaldes rīcība, novēršot Konkurences padomes konstatētos pārkāpumus, "Citadele banka" valstij piederošo kapitāldaļu pārdošana, Sabiedrības integrācijas fonda darbība valsts budžeta finansējuma piešķiršanā un izlietojuma kontrolē biedrībām un nodibinājumiem, ieteikumu ieviešana SIA "ZAAO", klimata pārmaiņu samazināšanai paredzēto līdzekļu plānošana un izlietojums u. c.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²²

Valsts kontroles revidentu **darba laika patēriņš revīziju darbam ir ne mazāks kā 80 %** no produktīvā revidenta darba laika.

Izpildīts.

Revidentu darba laika patēriņš revīziju darbam tiek aprēķināts pret produktīvo darba laiku (kopējais darba laiks, kas samazināts par atvaļinājumiem un slimībām izlietoto darba laiku), attiecinot uz to kopējās revīziju darbam patērētās cilvēkstundas un ar revīzijām saistītos pārējos tiešos darbus (ieteikumu ieviešanas uzraudzība, ieteikumu ietekmes novērtēšana, sadarbība ar Saeimas komisijām, nozaru analīze, darbinieku apmācība, konsultācijas, metodoloģijas izstrāde un aktualizēšana u. c.).

Revidentu **laika patēriņš revīziju darbam** pārskata periodā **bija 89 %**.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²³

Valsts kontroles darbinieki **nodrošina ne mazāk kā 90 % revīziju pabeigšanu plānotajā termiņā**.

Izpildīts.

Pārskata periodā **plānotajā termiņā pabeigti 96 % revīziju**.

²² Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

²³ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁴

Valsts kontrole nodrošina revīziju metodoloģijas, standartu un rokasgrāmatu aktualizēšanu ne vēlāk kā sešus mēnešus **pēc starptautisko revīzijas standartu izmaiņām** gadījumos, kad izmaiņas ir būtiskas.

Izpildīts.

Valsts kontroles revīziju metodoloģija atbilst starptautiskajiem revīziju standartiem *ISSAI*, un tā tiek aktualizēta, izvērtējot izmaiņas attiecīgajos standartos. Valsts kontroles revīziju metodoloģijas atbilstību starptautiskajiem revīziju standartiem ir apstiprinājusi starptautiska augstāko revīzijas iestāžu ekspertu grupa, kura 2015.gadā veica Valsts kontroles darbības izvērtējumu.

2016.gadā uzsākts darbs pie finanšu revīziju veikšanas metodoloģijas aktualizēšanas atbilstoši starptautisko revīziju standartu *ISSAI* izmaiņām.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁵

Valsts kontrole ir *INTOSAI* revīzijas standartu ieviešēja Latvijā, un tie ir izstrādāti atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai 2017.gadā.

Ņemot vērā to, ka normatīvajos aktos nav noteikts, ka publiskajam sektoram ir saistoši *ISSAI* standarti, Valsts kontrole ir uzņēmusies atbildību veicināt šo standartu ieviešanu Latvijā. Pasākums tiek veikts pakāpeniski un atkarībā no Valsts kontroles budžeta iespējām un cilvēkresursu kapacitātes.

Saeima 2016.gada 15.decembrī apstiprināja grozījumus likumā "Par Zvērinātiem revidentiem", kuru izstrādē iesaistījās arī Valsts kontrole. Grozījumi likumā paredz valsts kontroliera kompetenci noteikt Latvijā piemērojamos publiskā sektora revīzijas standartus. Šīs izmaiņas nodrošina tiesisko ietvaru Augstāko revīzijas iestāžu starptautisko standartu *ISSAI* atzīšanas kārtībai Latvijā un to efektīvai piemērošanai revīzijām valsts un pašvaldību institūcijās.

Tā kā Valsts kontrole sadarbojas ar privātā sektora zvērinātiem revidentiem un paļaujas uz to darbu atbilstoši *ISSAI* 600²⁶ "Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)", likuma grozījumi arī skaidri nosaka zvērināto revidentu pienākumu veikt šo darbu atbilstoši Valsts kontroles norādījumiem. Likuma grozījumi nosaka arī Valsts kontroles iesaisti zvērinātu revidentu darba kvalitātes kontrolē, kā arī ievieš zvērinātu revidentu rotāciju, liedzot ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas sniegt revīzijas pakalpojumus vienā un tajā pašā valsts vai pašvaldības institūcijā.

Grozījumus paredzēts izdarīt arī Valsts kontroles likumā. Saeima 2016.gada 22.decembrī otrajā lasījumā pieņēma likumprojektu "Grozījumi Valsts kontroles likumā". Minētais likumprojekts paredz izteikt Valsts kontroles likuma 1.panta trešo daļu jaunā redakcijā, no kuras izriet, ka Valsts kontrole veiks revīzijas ne tikai atbilstoši Latvijā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem, bet arī valsts kontroliera noteiktiem augstāko revīzijas iestāžu starptautiskā kongresa atzītiem un apstiprinātiem starptautiskajiem standartiem augstākajām revīzijas iestādēm.

²⁴ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

²⁵ Rezultāts sasniegams stratēģijas darbības periodā.

²⁶ *ISSAI 600 – Special Considerations – Audits of Group Financial Statements (Including the Work of Component Auditors)*.

2.2. Revīziju atbalsta rīki un procesi

Efektīvākai revīziju veikšanai Valsts kontrole izmanto revīzijas atbalsta rīkus, kas nodrošina darba laika plānošanu, revīziju darba dokumentēšanu un atvieglo revīzijas ieteikumu uzraudzību, kā arī ļauj efektīvāk analizēt valsts pārvaldē uzkrātos datus.

11. attēls. Revīziju atbalsta rīki.

Ņemot vērā, ka Valsts kontrole ir uzsākusi darbu pie sniegto ieteikumu finanšu ietekmes aprēķināšanas, bija nepieciešams pārskatīt gan iekšējos revīzijas darba procesus, gan arī veikt izmaiņas revīzijas darba atbalsta sistēmā – *TeamMate*. Sistēmā veikti uzlabojumi, lai nodrošinātu pilnīgāku informācijas uzkrāšanu un atskaišu veidošanu, veicinot iegūtā finanšu ietaupījuma uzskaites caurspīdīgumu.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁷

Valsts kontrolē ir nodrošināta **informācijas sistēmu pieejamība darba laikā ne mazāk kā 95 % gadā.**

Izpildīts.

Informācijas sistēmu pieejamības uzlabošanai tika ieviests risinājums, kas nodrošina serveru tehnisko resursu veikspējas nepārtrauktu mērīšanu un uzraudzību, serveru operētājsistēmas darbības kļūdu centralizētu uzkrāšanu un informācijas nosūtīšanu atbildīgajiem tehniskajiem darbiniekiem. Ieviestais risinājums ļauj laikus noteikt un novērst tehnisko resursu un operētājsistēmas darbības problēmas, pirms tās sāk ietekmēt informācijas sistēmu pieejamību. Pārskata periodā tika uzsākti un 2017.gadā tiks turpināti darbi Valsts kontroles lokālā datortīkla veikspējas un pieejamības uzlabošanai.

Informācijas sistēmu pieejamības rādītājs bija 98,89 %.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁸

Informācijas tehnoloģiju drošība **atbilst ne mazāk kā 80 % no informācijas drošības labākās prakses standartā noteiktā.**

Tiek veikti pasākumi rezultāta sasniegšanai 2017.gadā.

Pārskata periodā tika izstrādāti grozījumi Valsts kontroles informācijas tehnoloģiju drošības noteikumos, kas papildinās apstiprinātos informācijas tehnoloģiju drošības noteikumus ar piekļuves informācijas sistēmām, tīkla un tīkla iekārtu, datorsistēmu, izmaiņu, informācijas tehnoloģiju resursu, informācijas sistēmu izstrādes pārvaldības, rezerves kopiju veidošanas, informācijas tehnoloģiju apkalpošanas un uzturēšanas līgumu un fiziskās un vides drošības prasībām.

²⁷ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

²⁸ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības pēdējā gadā – 2017.gadā.

Lai sasniegtu izvirzīto rezultātu, 2017.gadā informācijas tehnoloģiju drošības noteikumi tiks pilnveidoti un papildināti ar tām informācijas drošības labākās prakses standartos noteiktajām informācijas tehnoloģiju drošības jomām, kuras noteikumos vēl nav iekļautas.

2016.gadā tika turpināts darbs pie auditācijas pierakstu uzkrāšanas un analizēšanas sistēmas pilnveidošanas, nodrošinot visu serveru, tīklu iekārtu, ugunsmūra pieslēgšanu, lai nodrošinātu auditācijas datu uzkrāšanu no visām infrastruktūras darbības nodrošināšanā izmantojamām tehniskajām iekārtām. Regulāri tiek veikta auditācijas pierakstu uzraudzība un iespējamo drošības incidentu noteikšana un pārbaude.

Tika **organizēta** visu Valsts kontroles darbinieku **apmācība, lai sekmētu iestādes darbinieku izpratni par informācijas tehnoloģiju drošības jautājumiem.**

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.²⁹

Nodrošināta Valsts kontroles atbalsta darba procesu aprakstos noteikto **dokumentu elektroniska pārvaldība, tajā skaitā sagatavošana, saskaņošana, apstiprināšana, aprīte, izpilde un uzglabāšana.**

Tiek veikti pasākumi rezultāta sasniegšanai 2017.gadā.

Valsts kontrolē dokumentu pārvaldībai revīzijas un atbalsta procesu efektīvākai organizācijai tiek izmantota elektroniskas dokumentu pārvaldības sistēma.

Pārskata periodā tika **uzsākts darbs pie pastāvīgi glabājamo revīziju lietu veidošanas elektroniski.** 2016.gada nogalē tika apstiprināts aktivitāšu plāns pārejai uz revīziju lietu veidošanu un arhivēšanu elektroniski, kuru plānots realizēt 2017.gada laikā.

---

²⁹ Rezultāts sasniegams stratēģijas darbības pēdējā gadā – 2017.gadā.

2.3. Revīziju darba rezultāti

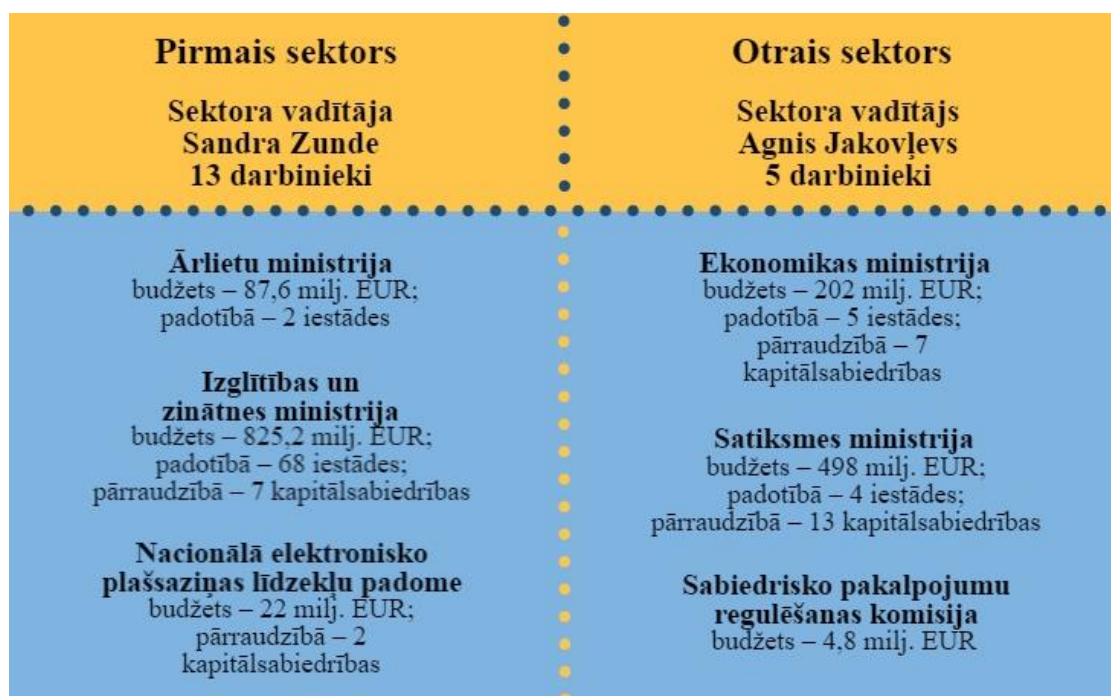
2.3.1. Pirmais revīzijas departaments

Kopš 2016.gada 8.septembra Valsts kontroles padomes locekle

Pirmā revīzijas departamenta direktore

Inese Kalvāne

12. attēls. Pirmā revīzijas departamenta darbinieki³⁰ un revidējamās vienības.³¹

2.3.1.1. Ārlietas

Finanšu revīzijā “**Par Ārlietu ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu saistībā ar Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanu 2015.gadā.

Valsts kontrole revīzijā par 2015.gada pārskatu sniedza Ārlietu ministrijai atzinumu bez iebildēm, jo 2015.gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un darbības rezultātiem, un tas ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Revīzijā netika konstatēti tādi tiesību aktu pārkāpumi vai neatbilstības, kas būtiski ietekmētu revidentu viedokli par Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas, kā arī šo izdevumu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

³⁰ Darbinieku skaits darba attiecībā ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

³¹ Līdz 2016.gada 31.jūlijam Pirmā sektora pārziņā papildus bija Kultūras ministrija.

2.3.1.2. Kultūra

Finanšu revīzijā **“Par Kultūras ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī divu būtisku pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem un paredzētam mērķim. Revidenti pārbaudīja, vai finansējums Latvijas Republikas simtgades satura veidošanai ir izlietots atbilstoši paredzētajam piešķiršanas mērķim, kā arī – vai Latvijas prezidentūrai ES Padomē piešķirtais finansējums ir izlietots paredzētajiem mērķiem un tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Revīzija tika veikta Kultūras ministrijā un 10 tās padotības iestādēs. Trīs Kultūras ministrijas padotības iestādēs – Latvijas Mākslas akadēmijā, Latvijas Kultūras akadēmijā un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā – revidenti paļāvās uz zvērināta revidenta darbu.

Veicot 2015.gada pārskata revīziju Kultūras ministrijā, revidenti guva pārliecību par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniedza atzinumu bez iebildēm. Valsts kontrole sniedza Kultūras ministrijai sešus ieteikumus.

Saskaņā ar Valsts kontroles likuma 3.panta 4.punktu Valsts kontrole informēja Ģenerālprokuratūru par revīzijā konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, kur tās 16 darbiniekiem tika piešķirtas prēmijas par novērtēšanas rezultātiem pirms pārbaudes laika beigām 11,8 tūkst. *euro* apmērā, tā neievērojot normatīvos aktus, kas pieļauj prēmiju izmaksu reizi gadā saskaņā ar darbinieku ikgadējo darbības un tās rezultātu novērtējumu.

Ik gadu revīzijās Valsts kontrole konstatē, ka Kultūras ministrijas padotības iestādes, neveicot normatīvajā aktā paredzētās iepirkumu procedūras, slēdz līgumus vai apmaksā pakalpojumus un preces.

Arī 2015.gadā Kultūras ministrijas padotības iestādes, neveicot normatīvajā aktā paredzētos iepirkumus, ir apmaksājušas izrakstītus rēķinus par pakalpojumiem kopsummā 194,7 tūkst. *euro* apmērā. Pārkāpumi konstatēti Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā, Īpaši aizsargājamajā kultūras pieminekļi – Turaidas muzejrezervātā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā, Rīgas vēstures un kuģniecības muzejā.

Nav veikti iepirkumi par saņemtajiem pakalpojumiem kopsummā 194,7 tūkst. *euro* apmērā.

Revīzijā tika konstatēti pārkāpumi Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā iestādes autotransporta izmantošanā savām personīgajām vajadzībām. Tā kā revīzijas laikā nebija iespējams aprēķināt iestādei radītos zaudējumus, tad Valsts kontrole aicināja Kultūras ministriju noteikt, vai Latvijas Etnogrāfiskajam brīvdabas muzejam ir radīti zaudējumi, un izvērtēt iespēju veikt to atgūšanu.

Valsts kontrole revīzijā nekonstatēja būtiskas neatbilstības finansējuma izlietojumā Latvijas Republikas simtgades satura veidošanai. Lai turpmāk būtu iespējams gūt pārliecību par to, ka tiek atbalstīti tikai tie pasākumi, kas ir attiecināmi uz Latvijas Republikas simtgades satura veidošanu, Valsts kontrole aicināja Kultūras ministriju izstrādāt pasākumu plānu Latvijas Republikas simtgades kultūras programmas īstenošanai.

2016.gadā Valsts kontrole pabeidza likumības revīziju “Vai Latvijā plānotā un īstenotā kultūras pieminekļu aizsardzības politika nodrošina to saglabāšanu?”.

Valsts kontrole: Kultūras pieminekļu uzraugs nepietiekami aizsargā kultūrvēsturiskās vērtības

13. attēls.³²

Revīzija tika veikta Kultūras ministrijā un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI). Revīzijas mērķis bija gūt pārliecību, vai ministrijas un VKPAI izstrādātā un īstenotā politika kultūras pieminekļu aizsardzības jomā ir pēctecīga un ilgtspējīga un vai darbības kultūras pieminekļu aizsardzības jomā nodrošina kultūras pieminekļu saglabāšanu.

Valsts kontrole secināja, ka valsts politika kultūras pieminekļu aizsardzības jomā nav skaidri definēta un netiek konsekventi īstenota. Līdz ar to sabiedrība nevar būt pārliecināta, ka valsts kultūrvēsturiskās vērtības ar laiku netiks zaudētas. Uz to norāda revīzijas laikā atklātās nepilnības un nenoteiktība VKPAI darbībā

Lai arī VKPAI ir izstrādāts pietiekami efektīvs darbības regulējums, tas netiek konsekventi ievērots. VKPAI iekšējos normatīvajos aktos apņēmusies reizi divos gados apsekot katru kultūras pieminekli, tomēr tas netiek darīts. Vairāku gadu garumā nav tikušas izmantotas tiesības deleģēt pašvaldībām vairākas funkcijas attiecībā uz vietējas nozīmes kultūras pieminekļiem. Lai arī VKPAI izstrādājusi stingru regulējumu kultūras pieminekļu saglabāšanas jomā, Valsts kontrole revīzijā konstatēja atkāpes no tā VKPAI rīcībā bez skaidra un saprotama pamatojuma. Tas nerada pārliecību, ka VKPAI pati konsekventi ievēro izstrādātos normatīvos aktus, un ļauj apšaubīt, ka visi kultūras pieminekļu īpašnieki saskarsies ar vienlīdzīgu attieksmi no VKPAI puses.

Vienīgais tiešais valsts atbalsts, kuru VKPAI ir piešķīrusi kultūras pieminekļu īpašniekiem, ir finansējums no Glābšanas programmas, kas laikā no 2013. līdz 2015.gadam veidoja 2,3 milj. *euro*. Taču, tā kā VKPAI pārraugašā Kultūras ministrija nav noteikusi programmas mērķus, prioritāri atbalstāmos pasākumus un sasniedzamos rezultātus, tā ir pieļāvusi situāciju, ka 610,6 tūkst. *euro* jeb 27 % no Glābšanas programmai piešķirtā finansējuma VKPAI izlietojusi savas darbības nodrošināšanai, nevis kultūras pieminekļu glābšanai un izpētei.

Kopš 2001.gada notiek diskusijas par iespējām sniegt lielāku atbalstu kultūras pieminekļu īpašniekiem, lai veicinātu pieminekļu saglabāšanu. Tomēr atbalstu kultūras pieminekļu īpašnieki bieži nesaņem, jo vismaz 505 kultūrvēsturisko pieminekļu ēkām nepiemēro kadastrālo vērtību samazinājumu. Savukārt normatīvajos aktos paredzētais atbalsts nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu veidā kultūras pieminekļu īpašniekiem tiek piemērots tikai deviņās no 119 pašvaldībām.

VKPAI vismaz par 505 ēkām nav sniegusi informāciju Valsts zemes dienestam, tāpēc kultūras pieminekļu īpašniekiem NĪN ir jāmaksā no pilnas īpašuma kadastrālās vērtības.

Laikā no 2007. līdz 2013.gadam kultūras pieminekļu saglabāšanai un uzlabošanai tika piešķirts arī būtisks ES struktūrfondu un Eiropas Ekonomikas zonas finansējums kopumā 37,1 milj. *euro* apmērā. Šie līdzekļi galvenokārt izlietoti triju valstiski nozīmīgu objektu saglabāšanai un uzlabošanai – Rīgas Domam, Rakstniecības un mūzikas muzejam un Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam. Tikmēr pārējo kultūras pieminekļu īpašniekiem pieejamie 11,5 milj. *euro* tika piešķirti 32 projektu īstenošanai.

Valsts kontrole revīzijā sniedza 21 ieteikumu, aicinot izstrādāt Kultūras ministrijas un VKPAI darbības stratēģiju, kurā būtu noteikti konkrēti veicamie pasākumi un, tas kā izmērāmi darbības rezultāti. Valsts kontrole arī aicināja pārskatīt kultūras pieminekļu sarakstu, izvērtējot tajā iekļauto pieminekļu atbilstību kultūras pieminekļu statusam.

³² Valsts kontrole: Kultūras pieminekļu uzraugs nepietiekami aizsargā kultūrvēsturiskās vērtības. Portāls www.lsm.lv. Tiešsaistē: <http://www.lsm.lv/iv/raksts/kulturpolitika/kultura/valsts-kontrole-kulturas-piemineklu-uzraugs-nepietiekami-aizsarga-kulturvesturiskas-vertibas.a195427/>.

2.3.1.3. Izglītība, zinātne un sports

Finanšu revīzijā **“Par Izglītības un zinātnes ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) un 16 tās padotības iestādēs. Piecās IZM pārraudzībā esošajās augstākās izglītības iestādēs – Latvijas Universitātē, Rīgas Tehniskajā universitātē, Ventspils Augstskolā, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā, Daugavpils Augstskolā – un trīs IZM padotības iestādēs – PIKC “Ventspils tehnikums”, Latvijas Organiskās sintēzes institūtā un Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrā – revidenti paļāvās uz zvērināta revidenta darbu, kā arī tika gūta pārliecība par būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas. Finanšu revīzijas ietvaros bija izvirzīti divi atbilstības jautājumi – IZM valsts budžeta programmas 09.00.00 “Sports” apakšprogrammas 09.04.00 “Sporta būves” finansējuma un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstība paredzētajam mērķim un tiesību aktos noteiktajai kārtībai.

Veicot 2015.gada pārskata revīziju IZM, revidenti guva pārliecību par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniedza atzinumu bez iebildēm. Valsts kontrole sniedza sešus ieteikumus.

Valsts kontrole aicināja IZM veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka IZM padotības iestādes nodokļu maksājumus veic atbilstošā periodā un atbilstoši plānotajam. IZM veikto nodokļu avansa maksājumu summa 2015.gadā veidoja 99,8 tūkst. *euro*. Avansa maksājumus bija veikušas Latviešu valodas aģentūra, Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija, Liepājas Jūrniecības koledža, Latvijas Universitāte un Latvijas Zinātņu akadēmija.

Samaksāti normatīvajos aktos neparedzēti nodokļu avansi 99,8 tūkst. *euro* apmērā.

Valsts kontrole konstatēja, ka IZM, saņemot papildu finansējumu jaunajai politikas iniciatīvai, lai veicinātu izglītojamo motivāciju mācīties un vēlmi iesaistīties izglītības iestādes sabiedriskajā dzīvē, un to izlietojot, nav sasniegusi mērķi un nav nodrošinājusi papildus piešķirtā valsts stipendiju fonda izlietojuma atbilstību Ministru kabineta 2004.gada 24.augusta noteikumu Nr.740 “Noteikumi par stipendijām” prasībām.

Trīs no revīzijas apjomā iekļautajām piecām profesionālās izglītības iestādēm – PIKC “Rīgas Valsts tehnikums”, PIKC “Rēzeknes tehnikums” un Rīgas Stila un modes profesionālā vidusskola – 2015.gada decembrī, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, paaugstinātās valsts budžeta stipendijas izmaksājušas izglītojamajiem ar zemu sekmību un sabiedriski neaktīviem izglītojamajiem vismaz 104,1 tūkst. *euro* apmērā.

Valsts kontrole konstatēja, ka arī 2015.gadā IZM padotības iestādes, neveicot normatīvajā aktā paredzētos iepirkumus, ir apmaksājušas izrakstītus rēķinus par pakalpojumiem un precēm kopsummā 20,2 tūkst. *euro* apmērā. Pārkāpumus revidenti konstatēja PIKC “Smiltenes tehnikums” un Olaines Mehānikas un tehnoloģijas koledžā.

2.3.1.4. Ekonomika

Finanšu revīzijā **“Par Ekonomikas ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaužu apjomā bija iekļauti tādi Ekonomikas ministrijas īstenotie pasākumi kā “Pirmā mājokļa” programmas finansēšana un valsts naftas produktu obligāto rezervju uzturēšana. Tika vērtēts arī Ekonomikas ministrijai piešķirtā finansējuma Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai izlietojums.

Finanšu revīzijā par Ekonomikas ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību revidenti guva pārliecību par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniedza atzinumu bez iebildēm.

Valsts kontrole atteicās sniegt atzinumu par “Pirmā mājokļa” finansēšanu. Valsts budžeta likumā 2015. un 2016.gadam ir nepārprotami norādīts, ka valsts budžeta līdzekļi novirzāmi tieši pirmā mājokļa iegādes finansēšanai. Savukārt revīzijā Valsts kontrole secināja, ka normatīvie akti pieļauj tādu pasākumu finansēšanu, kas var neatbilst jēdziena “Pirmais mājoklis” būtībai un jēgai, līdz ar to pastāv risks, ka galvojumu piešķiršanas sistēma nesasniedz finansējuma piešķiršanas likumā noteikto mērķi.

Jāizvērtē “Pirmā mājokļa” jēdziens un jāievieš papildu kritēriji galvojumu izsniegšanai.

Lai nodrošinātu tiesisko noteiktību par mājokļu galvojumu programmu, Valsts kontrole Ekonomikas ministrijai ir ieteikusi budžeta plānošanas un izpildes procesa ietvaros ieviest vienota un nepārprotama mājokļu galvojumu programmas nosaukuma lietošanu normatīvajos aktos un citos dokumentos, kā arī, ņemot vērā valsts budžeta ierobežotās iespējas, izvērtēt mājokļu galvojumu programmas darbību un normatīvajā aktā noteiktos galvojumu piešķiršanas nosacījumus un kritērijus.

Pārskata periodā ekonomikas nozarē veikta likumības revīzija **“Vai akciju sabiedrības “Citadele banka” valstij piederošo kapitāla daļu pārdošanas process ir bijis tāds, lai valsts iegūtu maksimāli iespējamo līdzekļu apjomu?”**.

Valsts kontroles ieskatā gan attiecībā uz AS “Citadeles Banka” pārdošanu, gan attiecībā uz visu “Parex bankas” pārņemšanas procesu un vēlākajiem soļiem ir gūstamas dažas ļoti būtiskas mācības.

Nozīmīgos darījumos ar nodokļu maksātāju naudas iesaisti desmitu un simtu miljonu *euro* apmērā un ar būtisku ietekmi uz tautsaimniecību valdībai sadarbībā ar Saeimu ir jāizveido tāds tiesiskais ietvars, kas nodrošinātu trīs pamatprincipu ievērošanu:

Valsts kontrole kritizē «Citadeles» pārdošanas darījumu

14.attēls.³³

- atbildīgo institūciju, tajā skaitā nozaru ministriju, kvalitatīva iesaiste lēmumu projektu sagatavošanā, apzinoties, ka gatavus risinājumus valsts no konsultantiem nevarēs nopirkt. Tiesiskā regulējuma trūkums ļāva ministrijām un atbildīgajām iestādēm norobežoties no AS “Citadeles Banka” pārdošanas darījuma izvērtēšanas pēc būtības, tāpēc valdība savus lēmumus pieņēma, pamatojoties gandrīz tikai uz ārējo konsultantu sniegtajiem ieteikumiem, bet, piemēram, Latvijas Bankas viedokli neņēma vērā;
- atbildības noteikšana. Skaidri noteikt atbildīgo par valsts interesēm atbilstošākā rīcības varianta izstrādi. AS “Citadele banka” pārdošanā atbildīgā nav, jo, valdībai politiski pieņemot būtiskus lēmumus, vienlaikus VAS “Privatizācijas aģentūras” valdei bija garantēta imunitāte nelabvēlīgu seku iestāšanās gadījumā;
- neatkarīga uzraudzība. Nav neparasti, ja lielos darījumos ir pārstāvētas dažādu grupu intereses, tomēr jautājums paliek – kā nodrošināt šo interešu līdzsvarojumu tā, lai valsts jebkurā situācijā būtu ieguvēja un tiktu pieņemti nodokļu maksātājiem vislabvēlīgākie lēmumi.

³³ Valsts kontrole kritizē “Citadeles” pārdošanas darījumu. Portāls www.ltv.lsm.lv. Tiešsaistē: <https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/18.10.2016-valsts-kontrol-kritize-citadeles-pardosanas-darijumu.id82305/>.

2.3.1.5. Transports un sakari

Finanšu revīzijā **“Par Satiksmes ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaūžu apjomā bija iekļauts Satiksmes ministrijas īstenotais pasākums Ostu publiskās lietošanas infrastruktūras attīstībai, kā arī tika vērtēts Satiksmes ministrijai piešķirtā finansējuma Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai izlietojums.

Finanšu revīzijā par Satiksmes ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību revidenti guva pārlicību par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniedza atzinumu bez iebildēm.

Vienlaikus Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārlicināties par Latvijas *lielo* ostu publiskās infrastruktūras attīstībai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma atbilstību tam paredzētajiem mērķiem. Ministru kabineta noteikumos ietvertā norma, ka valsts budžeta dotācija piešķirama “ostu akvatoriju un kuģu ceļu padziļināšanas un dziļumu uzturēšanas darbiem” un “ar ostu darbību saistītās publiskās lietošanas infrastruktūras attīstībai”, ir vispārīgi un neviennozīmīgi interpretējama. Tā var pieļaut tādu pasākumu finansēšanu, kas tiek veikti kādu konkrētu komercsabiedrību interesēs un neatbilstoši valsts atbalsta sniegšanas principiem. Revīzijā arī tika konstatēts, ka Satiksmes ministrija nav veikusi nepieciešamos pasākumus tiesiskās noteiktības ieviešanai minētajā jomā, līdz ar to kontroles mehānisms šo līdzekļu izlietošanas atbilstībai faktiski nepastāv – atteikums sniegt atzinumu.

Jānosaka konkrēti no valsts budžeta līdzekļiem finansējami ar ostu darbību saistītās publiskās lietošanas infrastruktūras uzturēšanas darbi.

Lai nodrošinātu valsts budžeta dotācijas caurskatāmu izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem un novērstu valsts atbalsta sniegšanas risku, Satiksmes ministrijai ir nepieciešams veikt pasākumus, lai normatīvajos aktos skaidri tiktu noteikti no valsts budžeta līdzekļiem finansējami ar ostu darbību saistītās publiskās lietošanas infrastruktūras uzturēšanas darbi.

2.3.1.6. Neatkarīgās un citas institūcijas

Veicot finanšu revīziju **“Par Nacionālās elektroniskās plašsaziņas līdzekļu padomes 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”**, tika gūta pārlicība par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību, un tika sniegts atzinums bez iebildēm. Vienlaikus revīzijā tika konstatētas neatbilstības, kas neietekmē gada pārskatu, bet ir būtiskas pēc rakstura un nozīmīgas revidējamās vienības darbībai.

Nacionālās elektroniskās plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) rīcība, veicot avansa maksājumus 13,4 tūkst. *euro* apmērā par pakalpojumiem, kas sniegti 2016.gadā, liecina par apzinātu pārskata gada budžeta līdzekļu maksimālu izmantošanu, tā pārkāpjot drošas finanšu vadības pamatprincipus un neievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību par valsts budžeta apropriāciju izmantošanu tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajām vajadzībām.

Valsts kontrole sniedza negatīvu atzinumu par NEPLP būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei. NEPLP, neievērojot Likumā par budžetu un finanšu vadību noteikto, nebija nodrošinājusi pietiekamu kontroli pār Latvijas Televīzijas sabiedriskā pasūtījuma izpildi, tā neveicinot piešķirtās dotācijas 2,1 milj. *euro* apmērā efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārlicināties par Latvijas Radio 2015.gada piešķirtās dotācijas sabiedriskā pasūtījuma nodrošināšanai izlietojumu, jo, neievērojot NEPLP iekšējā normatīvajā aktā noteikto, NEPLP vairākkārt bija pagarinājusi Latvijas Radio pārskata iesniegšanas termiņu. Pārskatu par Latvijas Radio 2015.gada sabiedriskā pasūtījuma izpildi NEPLP iesniedza Valsts kontrolei 2016.gada 27.aprīlī, līdz ar to revidenti nevarēja veikt pārbaudi par Latvijas Radio piešķirtās valsts budžeta dotācijas 2,5 milj. *euro* apmērā izlietojuma atbilstību piešķiruma mērķim.

NEPLP nenodrošina pietiekamu un savlaicīgu sabiedriskā pasūtījuma dotācijas izlietojuma kontroli.

Revīzijā kopā Valsts kontrole NEPLP sniedza piecus ieteikumus, kurus ieviešot, valsts budžeta līdzekļi tiks izmantoti pamatotu un plānotu saistību segšanai, tiks uzlabota iekšējās kontroles un grāmatvedības kontroles sistēma, kā arī elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā sabiedriskajiem) piešķirtās valsts dotācijas izlietojuma uzraudzība.

Veicot finanšu revīziju **“Par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”**, tika gūta pārlicība par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un tika sniegts atzinums bez iebildēm.

2.3.2. Otrās revīzijas departaments

Kopš 2013.gada 16.maija Valsts kontroles padomes locekle

Otrā revīzijas departamenta direktore

Ilze Grīnhofa

Pirmais sektors	Otrās sektors	Trešais sektors
Sektora vadītāja Iveta Ozoliņa 7 darbinieki	Sektora vadītāja Kaiva Skalbiņa 7 darbinieki	Sektora vadītāja Aelita Jaunroze 7 darbinieki
Aizsardzības ministrija budžets – 364,8 milj. EUR; padotībā – 5 iestādes un Nacionālie bruņotie spēki	Iekšlietu ministrija budžets – 337 milj. EUR; padotībā – 9 iestādes; pārraudzībā – 1 kapitālsabiedrība	Tieslietu ministrija budžets – 192,1 milj. EUR; padotībā – 12 iestādes; pārraudzībā – 2 kapitālsabiedrības
Korupcijas novēršanas un apkaršanas birojs budžets – 4,9 milj. EUR	Latvijas Republikas Prokuratūra budžets – 23,7 milj. EUR	Latvijas Republikas Augstākā tiesa budžets – 5 milj. EUR
		Latvijas Republikas Satversmes tiesa budžets – 1,4 milj. EUR

15. attēls. Otrā revīzijas departamenta darbinieki³⁴ un revidējamās vienības.³⁵

2.3.2.1. Aizsardzība

Finanšu revīzijā “**Par Aizsardzības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu.

Valsts aizsardzības finansējuma palielinājums ir atzīts par valdības prioritāti, un kopš 2015.gada tas ir būtiski palielinājies, kā arī turpinās pieaugt turpmākajos gados. Ņemot vērā finansējuma pieaugumu un tā efektīva izlietojuma nozīmi ilgtermiņā, revīzijā tika vērtēts finanšu līdzekļu izlietojums Aizsardzības ministrijas noteiktajām Nacionālo bruņoto spēku (NBS) attīstības prioritātēm Zemessardzes attīstībai, kājnieku mehanizācijai, izlūkošanas, gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spēju attīstībai, paaugstinātas gatavības un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšanai, kā arī NBS infrastruktūras attīstībai. Tika vērtēts arī Aizsardzības ministrijai piešķirtā finansējuma Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai izlietojums.

Pārbaudot Aizsardzības ministrijai 2015.gadā papildus piešķirto līdzekļu izlietojumu NBS attīstības prioritātēm, netika konstatēti tiesību aktu pārkāpumi vai neatbilstības revīzijas apjomā iekļautajos darījumos un Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm.

Aizsardzības jomai būtiskie attīstības pasākumi uz pārskata sagatavošanas brīdi bija tikko uzsākti un lielākais darbs pasākumu īstenošanā un plānoto rezultātu sasniegšanā turpināsies turpmākajos gados. Tāpēc revīzijā revidenti vērsa uzmanību uz konstatētajiem trūkumiem, kuru novēršana ir svarīgs priekšnosacījums tam, lai NBS attīstības pasākumiem piešķirtie valsts budžeta līdzekļi tiktu izlietoti efektīvi, tajā skaitā:

³⁴ Darbinieku skaits darba attiecībā ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

³⁵ Līdz 2016.gada 31.jūlijam Pirmā sektora pārziņā bija Tiesībsarga birojs, no 2016.gada 1.augusta – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.

- nepieciešams novērst nepilnības Zemessardzes materiāltehniskajā apgādē un personāla kvalifikācijas novērtēšanas sistēmā, kas var ietekmēt Zemessardzes attīstībai izvirzīto uzdevumu sasniegšanu;
- nepieciešams uzlabot gaisa telpas aizsardzības un kājnieku mehanizācijas projektu vadību. Minētie attīstības projekti ir vērienīgi, ilglaicīgi un ir vērsti uz militāro spēju attīstību, projekta vadības uzlabošana padarītu to īstenošanas procesu pārskatāmāku un visām iesaistītajām pusēm radītu vienotu izpratni par projektā veicamajiem uzdevumiem, kā arī nodrošinātu projektu gaitas iekšējo uzraudzību;
- nepieciešams uzlabot informācijas apriti par infrastruktūras attīstības vajadzībām, jo revīzijas veikšanas brīdī tā nav efektīvi iegūstama un vajadzības nav apkopotas stratēģiskās un vidēja termiņa plānošanas līmenī, kas var radīt risku ar infrastruktūras objektu būvniecību saistīto darbu savlaicīgai plānošanai un uzsākšanai.

Revīzijā konstatēti trūkumi, kas nākotnē var ietekmēt valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitāti.

Lai ieteikumu ieviešanā īstenotās darbības nebūtu formāli veiktas, pārskata gadā revidenti pārbaudīja ieteikumu ieviešanas progresu Aizsardzības ministrijā un NBS. Pozitīvi ir vērtējams, ka Aizsardzības ministrija ir uzsākusi revīzijā sniegto ieteikumu ieviešanu, tā liekot pamatu daudzu miljonu vērtu projektu sekmīgai īstenošanai un efektīvam līdzekļu izlietojumam arī nākotnē. Ieviešot ieteikumus, ir veikti uzlabojumi aizsardzības spēju attīstības projektu vadībā un Zemessardzē ir veikti pasākumi apmācību kontroles sistēmas izveidošanā, tostarp ir izstrādāti kritēriji apmācībās gūto rezultātu novērtēšanai.

2.3.2.2. Tieslietas

Finanšu revīzijā **“Par Tieslietu ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaūžu apjomā bija iekļauti tādi Tieslietu ministrijas un tās padotības iestāžu īstenoti pasākumi kā jauna cietuma būvniecība Liepājā, jaunas nodaļas Olaines cietumā (Atkarīgo centrs) izveide, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību, Valmieras cietuma izmeklēšanas izolatora rekonstrukcija, pasākuma “Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana” īstenošana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai), Valsts zemes dienesta ģeotelpisko datu ģeotelpiskās informācijas sistēmas (ĢIS) izveide, Datu valsts inspekcijai papildus piešķirtā finansējuma izlietojums un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi.

Par gada pārskata sagatavošanu tika sniegts atzinums bez iebildēm. Revīzijas laikā tika uzlabota ministrijas finanšu pārskata kvalitāte, jo pēc revidentu aizrādījuma Tieslietu ministrijas pārskatā tika novērstas kļūdas 228,5 tūkst. *euro* apmērā.

Vienlaikus ministrijas padotības iestādē Valsts tiesu ekspertīžu birojā revidenti konstatēja nepilnības normatīvā akta piemērošanā attiecībā uz maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku. Līdzīgi trūkumi konstatēti arī iepriekšējos gados, un to atkārtošanās liecina par to, ka ministrija nav veikusi nepieciešamos pasākumus, lai resora iestādēm rastos vienota izpratne par normatīvā akta prasību piemērošanu, nosakot maksas pakalpojumu izcenojumus. Par labās prakses piemēru varētu kalpot Valsts zemes dienestā ieviestā maksas pakalpojumu noteikšanas metodika, kas izstrādāta, ieviešot Valsts kontroles ieteikumu. Pielietojot jauno metodiku, dienestam ir izstrādāts un 2015.gada decembrī apstiprināts jauns pakalpojumu cenrādis, kas ļaus turpmākajos gados palielināt budžeta ieņēmumus vismaz par 800 tūkst. *euro* gadā.

Revidenti nekonstatēja tiesību normu pārkāpumus vai neatbilstības šādos pārbaudītos pasākumos – Jauna cietuma būvniecība Liepājā, Jaunas nodaļas Olaines cietumā (Atkarīgo centrs) izveide, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību, Valmieras cietuma izmeklēšanas izolatora rekonstrukcija, kā arī pasākuma “Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana” īstenošanā (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai) un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai piešķirto izdevumu izlietojumā ministrijā. Par šiem jautājumiem revīzijā sniegts atzinums bez iebildēm.

Tomēr revīzijā tika konstatēti arī trūkumi, kas nākotnē var ietekmēt pasākumiem piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitāti:

- ieslodzījuma vietu infrastruktūras attīstības projektu vadībā (projekta personāla, finanšu plānošanas un risku vadības īstenošana), kas var ietekmēt infrastruktūras attīstības projektu mērķu sasniegšanu;
- lai arī pārskata periodā projektam "Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskajai uzraudzībai)" piešķirtais finansējums ir izlietots atbilstoši mērķim un plānotajām projekta aktivitātēm, revidenti vērsa uzmanību, ka kopš 2015.gada novembra atbilstoši līguma nosacījumiem tiek maksāts par 100 elektroniskās uzraudzības komplektu lietošanu, lai gan faktiski līdz 2016.gada martam tika lietoti vidēji 27 elektroniskās uzraudzības komplekti mēnesī. Neveicot papildu pasākumus, lai palielinātu elektroniskās uzraudzības aprīkojuma izmantošanas apjomu, nākotnē pastāv nelietderīga valsts budžeta līdzekļu izlietojuma risks vismaz 218 tūkst. *euro* apmērā.

Neuzlabojot projektu vadības procesu, pastāv risks budžeta līdzekļu efektīvam izlietojumam.

Veicot Datu valsts inspekcijai papildus piešķirtā finansējuma izlietojuma pārbaudes, Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus pierādījumus un pārliecināties par Datu valsts inspekcijas piešķirtā finansējuma vismaz 239 tūkst. *euro* apmērā (kas ir 76 % no 2015.gadā papildus piešķirtā finansējuma funkciju nodrošināšanai) izlietojuma atbilstību paredzētajiem mērķiem, jo būtiski trūkumi iekšējās kontroles sistēmā ierobežoja veikto funkciju un šīm darbībām izlietoto finanšu līdzekļu izsekojamību. Revīzijā konstatēts, ka Datu valsts inspekcijas iekšējā kontroles vide nav izveidota atbilstoši normatīvā akta prasībām, tostarp nav izstrādātas un apstiprinātas procedūras būtisku iestādes procesu īstenošanai (piemēram, pārbaužu veikšanai), kas nodrošinātu pārliecību par to, ka iestādes atbildīgo darbinieku rīcība ir viegli pārskatāma, īstenotās darbības ir pēctecīgas, rezultātu sasniegšana tiek kontrolēta, nodrošinot finanšu un citu resursu efektīvu un lietderīgu izmantošanu, ievērojot labas pārvaldības principus. Ņemot vērā būtiskos trūkumus, Valsts kontrole atteicās sniegt atzinumu par Datu valsts inspekcijai papildus piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību tam paredzētajiem mērķiem.

Iebildumi radās arī par ĢIS izveidi Valsts zemes dienestā. Par šo pasākumu Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildi. ĢIS izveides izmaksas veidoja 3,4 milj. *euro* un tās izstrāde tika pabeigta 2015.gadā. Lai gan Valsts zemes dienests bija veicis nozīmīgas aktivitātes ĢIS ieviešanai un lietošanas uzsākšanai, izstrādātā ĢIS funkcionalitāte tika izmantota un e-pakalpojumi strādāja, Valsts kontrole vērsa uzmanību uz apstākļiem, kas var negatīvi ietekmēt ĢIS izveides mērķu sasniegšanu. ĢIS ietvaros izstrādāto Aizsargjoslu izraisošo objektu un apgrūtināto teritoriju moduli (ATIS) plānots uzsākt lietot ar 2018.gada janvāri, bet dati šajā modulī revīzijas laikā vēl netika reģistrēti. Lai informācijas sistēmu varētu pilnvērtīgi izmantot, ir nepieciešami dati, bet revidenti konstatēja, ka nav izstrādāts detalizēts darba plāns sadarbības organizēšanai ATIS nepieciešamo datu saņemšanai no iesaistītajām pusēm, tā radot risku, ka moduļa pilnvērtīgu lietošanu, tostarp datu izplatīšanu, plānotajā termiņā nevarēs uzsākt.

Valsts kontrole revīzijā Tieslietu ministrijai un tās padotības iestādēm sniedza kopumā astoņus ieteikumus, kurus ieviešot, tiks pilnveidota Datu valsts inspekcijas iekšējās kontroles sistēma, Tieslietu ministrija noteiks tās padotības iestādēs piemērojamos pamatprincipus maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanai un pārskatīšanai, Valsts tiesu ekspertīžu birojs pārskatīs sniegto maksas pakalpojumu izcenojumus, ministrijā tiks izstrādāti labai praksei atbilstoši projektu vadības principi, kas ļaus novērst iespējamu neatbilstību riskus ieslodzījuma vietu attīstības projektu īstenošanā, tiks izvērtēta elektroniskās uzraudzības piemērošana citām personu grupām, kurām noteikti brīvības ierobežojumi.

2.3.2.3. Iekšlietas

Finanšu revīzijā "Par Iekšlietu ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību" Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaužu apjomā bija iekļauti tādi ministrijas un tās padotības iestāžu īstenoti pasākumi, kā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) transportlīdzekļu iegāde, Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas uzmērīšana, demarkācija un ierīkošana, ceļu satiksmes pārkāpumu fiksēšanas tehnisko līdzekļu (fotoradaru) darbības nodrošināšana, izdevumi sertifikācijas pakalpojumiem, lai nodrošinātu autentifikācijas, elektroniskā paraksta un šifrēšanas

sertifikātu iekļaušanu personas apliecībā (eID kartē) un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi.

Finanšu revīzijā Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Iekšlietu ministrijas pārskata kvalitāte ar katru gadu uzlabojas, par ko liecina arī tas, ka samazinās revīzijas laikā atklāto un izlaboto kļūdu apmērs. Pēc revidentu aizrādījuma revīzijas laikā tika novērstas kļūdas 93 tūkst. *euro* apmērā (salīdzinājumam iepriekšējā gadā – 12,6 milj. *euro*).

Vērtējot atlīdzībai piešķirto līdzekļu izlietojumu, Valsts policijā tika konstatēti normatīvo aktu³⁶ pārkāpumi attiecībā uz darba samaksas aprēķināšanu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm. Valsts policijā amatpersonām, kas bija nosūtītas komandējumā, lai sniegtu atbalstu Slovēnijas policijai sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, aprēķināta darba samaksa (kopumā 23,7 tūkst. *euro*) par laiku, kad amatpersonas nav pildījušas dienesta pienākumus – par atpūtas dienām. Nepamatotais atlīdzības aprēķins saistīts ar neatbilstošu komandēto amatpersonu darba laika uzskaiti – komandējumu laikā daļa no amatpersonu atpūtas laika tika uzskaitīta par darba laiku un apmaksāta.

Valsts policijā vēl arvien aktuāls ir jautājums par dienesta transportlīdzekļu atbilstošu izmantošanu. Valsts policijas amatpersonas joprojām neievēro dienesta transportlīdzekļu ekspluatēšanas kārtību, tostarp prasības attiecībā uz ceļazīmju un maršruta lapu aizpildīšanu, degvielas uzskaiti un norakstīšanu. Uz šiem trūkumiem Valsts kontrole norādījusi arī vairākās iepriekš veiktās revīzijās, secinot, ka transportlīdzekļus ir iespējams izmantot ne tikai dienesta pienākumu izpildei. 2013. un 2014.gadā Valsts policija veica vairākus pasākumus, kas tika vērsti uz iekšējās kontroles vides sakārtošanu un uzlabošanu. Tika pilnveidoti iekšējie normatīvie akti un ar 2014.gada 1.jūliju izveidota atsevišķa struktūrvienība, kas kontrolē transportlīdzekļu ceļazīmju, maršruta lapu un ometra rādījumus, automašīnu novietošanu pēc darba laika beigām un citus jautājumus. Tomēr revīzijā konstatētais liecina par to, ka Valsts policijas veiktie kontroles pasākumi nesasniedz savu mērķi. Vēl joprojām ir gadījumi, kad transportlīdzekļi tiek ekspluatēti ar nedarbojošos GPS, kaut gan Valsts policijā tas nav atļauts; ceļazīmēs un maršruta lapās ir uzrādīti braucieni dienās, kurās saskaņā ar GPS datiem automašīna nav izmantota, dažās dienās uzrādot nobraukumu līdz pat 714 km; maršruta lapās norādītie maršruti būtiski atšķiras no GPS datiem vai arī maršruta lapās braucienu maršruti nav uzrādīti vispār u. c. Valsts policijai ir jāturpina uzlabot kontroles vidi, lai novērstu transportlīdzekļu ekspluatācijas kārtības pārkāpumus un nelietderīga valsts budžeta līdzekļu izlietojuma risku.

Revidenti nekonstatēja tiesību normu pārkāpumus vai neatbilstības šādos pārbaudītajos pasākumos – VUGD transportlīdzekļu iegāde, Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas uzmērīšana, demarkācija un ierīkošana, Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi ministrijā. Par šiem jautājumiem Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm.

Par Valsts policijas izdevumiem fotoradaru darbības nodrošināšanai Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildi.

Valsts kontrole kritizē fotoradaru ieviešanas procesu

16. attēls.³⁷

Valsts kontrole uzskata, ka ir jāizvērtē, vai ar esošo risinājumu, uzdodot Valsts policijai ar Ceļu satiksmes un drošības direkciju (CSDD) noslēgt valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu fotoradaru uzstādīšanai un to darbības nodrošināšanai bez Iekšlietu ministrijas un Satiksmes ministrijas iesaistes uzdevuma izpildes kontrolē, ir iespējams sasniegt attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos mērķus ātruma pārsniegšanas kontrolei uz autoceļiem.

³⁶ Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma 31.panta trešā daļa, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 14.panta desmitā un desmitā prim daļa.

³⁷ Valsts kontrole kritizē fotoradaru ieviešanas procesu. Portāls [www.nra.lv](http://nra.lv). Tiesīsaistē: <http://nra.lv/latvija/172823-valsts-kontrole-kritize-fotoradaru-ieviesanas-procesu.htm>.

Revīzijā konstatēts, ka starp Valsts policiju un CSDD noslēgtais valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgums par fotoradaru iegādi, uzstādīšanu un apkalpošanu neatbilst normatīvo aktu prasībām, jo tajā nav iekļauti visi būtiskie nosacījumi, līdz ar to faktiski nav iespējams novērtēt deleģētā uzdevuma izpildes efektivitāti – nav noteikti radaru uzstādīšanas termiņi, pušu norēķinu kārtība ir pretrunīga, nav noteikti uzdevuma izpildes rezultatīvie rādītāji, bet uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritēriji ir pārāk nekonkrēti.

Valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgums fotoradaru ieviešanai ir noslēgts, neievērojot normatīvo aktu prasības. Fotoradaru ieviešana nenotiek paredzētajos termiņos un apjomā un valstij izmaksā dārgāk, nekā sākotnēji prognozēts.

Lai gan fotoradaru ieviešana nenotiek paredzētajos termiņos un apjomā, CSDD sniegtais pakalpojums (samaksa par vienu radara dienu) ir dārgāks, nekā sākotnēji prognozēts, kas kopumā līguma izpildi 2015.gadā, salīdzinot ar prognozētajām izmaksām, sadārdzināja par 10 tūkst. *euro*. Revidenti vērsa uzmanību, ka par CSDD pakalpojuma izcenojumā iekļautā fotoradaru nolietojuma izlietojumu līgumā nekas nav noteikts, piemēram, ka tas būtu uzkrājams un izmantojams jaunu radaru iegādei vai atmaksājams valsts budžetā, ja deleģēšanas līgums vairs netiek turpināts. Revīzijā ieteikts arī pārvērtēt, vai, sniedzot pakalpojumu Valsts policijai, CSDD pakalpojuma izcenojumā iekļautā garantētā 10 % peļņa ir uzskatāma par samērīgu.

Negatīvu atzinumu Valsts kontrole sniedza par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) izdevumiem sertifikācijas pakalpojumiem, lai nodrošinātu autentifikācijas, elektroniskā paraksta un šifrēšanas sertifikātu iekļaušanu personas apliecībā (eID kartē).

Revidentu vērtējumā PMLP piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums (2015.gadā 847 tūkst. *euro*, bet piecu gadu laikā kopā 4,3 milj. *euro*) sertifikācijas pakalpojumu iegādei, nesasniedz plānoto mērķi – eID kartes efektīvi izmantot kā autentificēšanās un elektroniskā paraksta radīšanas līdzekli iedzīvotāju saskarsmē ar valsts un pašvaldību institūcijām to sniegto elektronisko pakalpojumu saņemšanai.

4,3 milj. *euro* ieguldījums eID karšu elektronisko rīku attīstībā neattaisnojas un nav uzskatāms par efektīvu.

Tikai 2 % eID karšu lietotāju ir izmantojuši elektroniskajam parakstam eID kartē iekļauto funkcionalitāti, un no četrus gadu laikā valsts apmaksātajiem 80 miljoniem e-parakstu izmantoti tikai 0,5 %. Pastāvot citām ērtākām un lētākām iespējām piekļūt elektroniskajiem pakalpojumiem, iedzīvotāji eID kartes elektroniskās iespējas izmanto ļoti maz. To apliecina arī fakts, ka pēc eID kartē iekļauto valsts apmaksāto 120 laika zīmogu izlietošanas tikai 5 % personu ir turpinājuši izmantot eID kartes elektroniskā paraksta radīšanai, iegādājoties par maksu papildu laika zīmogus.

Revīzijā kopumā tika sniegti deviņi ieteikumi, kurus ieviešot, tiks izvērtēta nepieciešamā rīcība, lai novērstu prettiesisku valsts budžeta līdzekļu izlietojumu gadījumos, kad Valsts policijas amatpersonas tiek komandētas uz ārvalstīm sniegt atbalstu kopējās operācijās ar ES dalībvalstu tiesībsargājošām iestādēm, tiks izvērtēta nepieciešamā rīcība, lai Valsts policijā tiktu novērsti dienesta transportlīdzekļa ekspluatēšanas kārtības pārkāpumi, tiks izvērtēts ieguvums, kādus rada eID kartē iekļautās autentificēšanās un elektroniskā paraksta lietošanas iespējas, un nepieciešamie pasākumi eID karšu radīto iespēju izmantošanas paplašināšanai vai arī tiks izvērtētas iespējas atteikties no šādu funkcionalitāšu visaptverošas finansēšanas no valsts budžeta līdzekļiem, tiks rosināts Ministru kabinetā vērtēt izvēlēto fotoradaru iegādes finansēšanas modeļa izdevīgumu, kā arī veikti pasākumi, lai uzlabotu starp Valsts policiju un CSDD noslēgtā valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līguma izpildes uzraudzību.

Revīzijā arī tika vērtēts, kā Nodrošinājuma valsts aģentūrā (NVA) ir veicies ar iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu. Revidenti konstatēja, ka ir uzlabota kontrole pār līgumu par Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas uzmērīšanas un demarkācijas darbu izpildi un pieņemšanu. NVA ir atteikusies no sadarbības ar komersantiem, kuri nespēja darbus veikt noteiktajos termiņos un kvalitatīvi. Noslēdzot jaunus līgumus un daļu darbu paveicot pašu spēkiem, NVA panāks valsts budžeta līdzekļu ekonomiju 493,5 tūkst. *euro* apmērā.

Arī ieviešot ieteikumus, kas bija vērsti uz nelietderīgu valsts budžeta līdzekļu izlietojuma novēršanu lietisko pierādījumu, arestētās mantas un administratīvo pārkāpumu lietās izņemto transportlīdzekļu pārvietošanai un glabāšanai, NVA ir veikusi vairākus pasākumus, piemēram, radusi papildu iespējas izņemtās mantas glabāt savās noliktavās, kā rezultātā samazinājies pie komersantiem glabājamo mantu apjoms un šim mērķim izlietotie līdzekļi 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, ir samazinājušies par 168 tūkst. *euro*.

2.3.2.4. Neatkarīgās un citas institūcijas

Veicot **2015.gada pārskata revīzijas Latvijas Republikas Satversmes tiesā, Latvijas Republikas Augstākajā tiesā un Tiesībsarga birojā**, revidenti guva pārliecību par grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību un sniedza atzinumu bez iebildēm. Latvijas Republikas Augstākajā tiesā revīzijas laikā arī netika konstatēti tiesību aktu pārkāpumi vai neatbilstības, izvērtējot pasākuma “Augstākās tiesas administratīvās kapacitātes stiprināšana” īstenošanai izlietos valsts budžeta līdzekļus.

Finanšu revīzijā “**Par Latvijas Republikas Prokuratūras 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**”, izvērtējot grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas pareizību, tika sniegts atzinums bez iebildēm.

Papildus Valsts kontrole vērtēja arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaužu apjomā bija iekļauti tādi pasākumi kā materiāltehniskais nodrošinājums Prokuratūras noteikto funkciju izpildei, Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi Prokuratūrā un informācijas sistēmas projekts tiesu sistēmas attīstībai.

Revidenti nekonstatēja tiesību normu pārkāpumus vai neatbilstības šādos pārbaudītajos pasākumos – materiāltehniskais nodrošinājums Prokuratūras noteikto funkciju izpildei un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi Prokuratūrā. Par šiem jautājumiem Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm.

Par Prokuratūras informācijas sistēmas (ProIS) projekta ieviešanu Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildēm, jo, lai gan ProIS un e-pakalpojumu funkcionalitātes izstrāde bija pabeigta 2015.gada oktobrī, to izmantošana atbilstoši plānotajiem mērķiem 2016.gadā vēl nebija uzsākta. Prokuratūra plānoja informācijas sistēmu uzsākt lietot no 2017.gada, bet revidenti konstatēja, ka ProIS un e-pakalpojumu izmantošanai vēl ir jāizdara grozījumi normatīvajos aktos, jāizstrādā lietošanas instrukcijas un jāveic darbinieku apmācība, ko bija plānots paveikt līdz 2016.gada beigām.

ERAF projekta ietvaros izveidotās ProIS un e-pakalpojumu izmantošana atbilstoši plānotajiem mērķiem nav uzsākta.

Valsts kontrole konstatēja arī trūkumus sistēmas ieviešanā un informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldībā, kas var negatīvi ietekmēt ProIS izveides mērķu sasniegšanu, tostarp pilnvērtīgu sistēmas darbības uzsākšanu var kavēt arī tas, ka nav digitalizētas visas sākotnēji projektā plānotās kriminālprocesa uzraudzības lietas, bet šis process ir ticis pārtraukts. Lielākā daļa Prokuratūras un ārējos normatīvajos aktos paredzēto drošības pārvaldības instrukciju un kārtību arī vēl nebija izstrādātas, tostarp nebija pabeigta fizisko personu datu apstrādes reģistrācija.

Revīzijā tika sniegti trīs ieteikumi, kuru ieviešana varētu sekmēt ProIS izveides mērķu sasniegšanu attiecībā uz dokumentu elektronisku pieejamību, kā arī tikt nodrošināta ProIS un tās elektroniskajā vidē apstrādājamās ierobežotas pieejamības informācijas drošība un datu aizsardzība.

2.3.3. Trešais revīzijas departaments

Kopš 2013.gada 21.februāra Valsts kontroles padomes locekle

Trešā revīzijas departamenta direktore

Inga Vārava

Pirmais sektors	Otrais sektors	Trešais sektors
Sektora vadītāja Ieva Pīpiķe 8 darbinieki	Sektora vadītāja Agnese Jaunzeme 7 darbinieki	Sektora vadītāja Linda Freidenfelde-Purgaile 2 darbinieki
Labklājības ministrija pamatbudžets – 595 milj. EUR; speciālais budžets – 2367 milj. EUR; padotībā – 11 iestādes; pārraudzībā – 1 kapitālsabiedrība	Veselības ministrija budžets – 806 milj. EUR; padotībā – 10 iestādes; pārraudzībā – 13 kapitālsabiedrības	Revīzijas par atsevišķu darījumu atbilstību normatīvo aktu prasībām (revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī)

17. attēls. Trešā revīzijas departamenta darbinieki³⁸ un revidējamās vienības.

2.3.3.1. Labklājība

Finanšu revīzijā “**Par Labklājības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaužu apjomā bija iekļauti tādi ministrijas īstenoti pasākumi kā no 2015.gada 1.janvāra ieviestais sociālās rehabilitācijas pakalpojums no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām, līdzekļu izlietojums Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadībai un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi.

Finanšu revīzijā par Labklājības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm un apstākļu akcentējuma.

No revīzijas apjomā iekļautajām pārbaudēm par trim būtiskiem finanšu pārskatam pakārtotiem darījumiem, par vienu atzinums tika sniegts ar iebildi. Pārbaudot no 2015.gada 1.janvāra ieviesto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu no vardarbības cietušām pilngadīgām personām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām, revidenti konstatēja būtiskas, bet ne visaptverošas neatbilstības gan pakalpojumiem nepieciešamā finansējuma plānošanā un pakalpojumu ieviešanas procesā, gan arī tā administrēšanā.

Konstatēti būtiski pārkāpumi sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanā no vardarbības cietušām pilngadīgām personām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām.

Valsts kontrole secināja, ka Labklājības ministrijas darbības, ieviešot minētos pakalpojumus, nav bijušas pietiekamas, lai pakalpojumi tiktu uzsākti un nodrošināti plānotajā termiņā un apjomā: Ministru kabineta noteikumi par pakalpojumu veidiem, apjomu, piešķiršanas nosacījumiem un administrēšanu tika pieņemti tikai dažas dienas pirms likumā³⁹ noteiktā pakalpojuma uzsākšanas datuma, bet informatīvās aktivitātes par pakalpojumu tika uzsāktas tikai pēc pakalpojumu ieviešanas, nenodrošinot, ka pakalpojuma mērķgrupai un

³⁸ Darbinieku skaits darba attiecībā ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

³⁹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13.panta pirmās daļas 3¹. un 11.punkts un Pārejas noteikumu 17.¹punkts.

iesaistītajām institūcijām (piemēram, policijai, bāriņtiesai u. c.) ir pieejama informācija par ieviesto pakalpojumu un par faktiskajiem pakalpojuma sniedzējiem.

Minēto apstākļu kopums ietekmēja, ka pirmajā pakalpojumu sniegšanas gadā tie tika nodrošināti tikai pietajai daļai no plānotā saņēmēju skaita, izlietojot tikai 16,7 % no šim mērķim jaunās politikas iniciatīvas ietvaros piešķirtā 554,5 tūkst. *euro* finansējuma.

Labklājības ministrija nebija veikusi arī darbības, lai valsts budžeta finansējums tiktu izlietots, ievērojot normatīvo aktu prasības. Nepietiekamas pakalpojuma uzraudzības dēļ tika pieļauts, ka 2015.gadā vismaz 3,9 tūkst. *euro* jeb 4 % no pakalpojuma faktiskā finansējuma tika izlietoti nepamatoti.

Konstatēto nepilnību novēršanai Valsts kontrole Labklājības ministrijai sniedza piecus ieteikumus, kurus ieviešot, tiks pilnveidota pakalpojumu nodrošināšanas kārtība un pakalpojumiem piešķirto valsts budžeta līdzekļu tiesiska izmantošana.

Labklājības nozarē tika veikta apjomīga lietderības revīzija **“Valsts politikas efektivitāte pensiju sistēmas ilgtspējas nodrošināšanai”**.

18. attēls.⁴⁰

Valsts kontrole atzinīgi novērtē Labklājības ministrijas paveikto pensiju reformas īstenošanā un secina, ka pirms vairāk nekā 20 gadiem pieņemtais lēmums izveidot uz valsts sociālās apdrošināšanas pamatprincipiem balstītu trīs līmeņu pensiju sistēmu ir bijis pareizs.

Ieviešot pensiju sistēmu, ir radīti priekšnoteikumi, lai sistēma būtu ilgtspējīga, t.i., saglabātu stabilitāti neatkarīgi no ekonomiskajām un demogrāfiskajām izmaiņām un nodrošinātu pensijas gan pašreizējiem, gan arī nākotnes pensionāriem. Sistēma savu stabilitāti ir apliecinājusi, spējot pārvarēt jau divas ekonomiskās krīzes. Turklāt sistēmas ilgtspējas nodrošināšanai Latvija ir spējusi pieņemt arī vairākus būtiskus, bet tajā pašā laikā sabiedrībā nepopulārus lēmumus – par pensionēšanās vecuma un minimālā apdrošināšanas stāža paaugstināšanu.

Tomēr ne viss pensiju reformā iecerētais ir īstenojies. Līdzekļu trūkuma dēļ valstī nav izdevies pilnā apmērā realizēt Pensiju 1.līmeņa mērķi – nodrošināt, ka minimālās pensijas apmērs sasniedz 20 % no vidējās bruto algas valstī, tā mazinot pensionāru nabadzības risku.

2015.gadā 17,4 % personu saņēma valsts vecuma pensiju, kuras apmērs bija mazāks par Pensiju reformas koncepcijā plānoto minimālo pensijas apmēru.

Viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc pensiju budžeta ieņēmumi nav pietiekami lielāku pensiju izmaksai, ir lielais personu skaits, kas iemaksas veic samazinātā apmērā vai neveic vispār. Mazo iemaksu veicēji līdzvērtīgi nepiedalās solidaritātes principa īstenošanā, pietiekami neuzkrāj arī savu sociālo nodrošinājumu, it īpaši nākotnes pensijas kapitālu, tāpēc pārējiem iemaksu veicējiem nākotnē būs jānodrošina minimālās pensijas izmaksa šai iedzīvotāju grupai. Valsts kontrole aicina meklēt risinājumus, lai panāktu mazo iemaksu veicēju līdzvērtīgu dalību ne tikai pensiju izmaksā šodienas pensionāriem, bet arī sava sociālā nodrošinājuma veidošanā.

Kopš reformas uzsākšanas ir izdevies sasniegt Pensiju 2.līmeņa mērķi – nepalielinot kopējo iemaksu likmi valsts vecuma pensijām, daļu iemaksu novirzīt finanšu un kapitāla tirgū un iegūt pensijas kapitāla palielinājumu. Tomēr Valsts kontrole iesaka atkārtoti pārskatīt Pensiju 2.līmeņa līdzekļu pārvaldīšanas maksas aprēķināšanas kārtību, kas noteikta 1 % apmērā no aktīvu vērtības neatkarīgi no faktiskajām pārvaldīšanas izmaksām. Saskaņā ar revidentu aplēsēm laikā no 2011. līdz 2015.gadam tā ir gandrīz divkāršojies no 12 milj. līdz gandrīz 22 milj. *euro*. Valsts kontrole aicina izvērtēt, vai pārvaldītāju izmaksas pieaug proporcionāli aktīvu vērtības pieaugumam.

⁴⁰ Vai valsts politika pensiju sistēmas ilgtspējas nodrošināšanai ir efektīva? Portāls lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: http://www.lrvk.gov.lv/uploads//reviziju-zinojumi/2016/2.4.1-10_2016/20.p_revizijas-zinojums_publ_pensij.pdf.

Valsts kontrole aicina domāt arī par mērķtiecīgu pensiju budžeta rezerves jeb “drošības spilvena” veidošanu, lai nākotnē, palielinoties pensionāru īpatsvaram pret strādājošajiem, sistēma spētu saglabāt stabilitāti un nodrošināt pensiju izmaksu uzkrātajā un piešķirtajā apmērā. Nepieciešams vairo arī sabiedrības uzticību pensiju sistēmai.

Revīzijā Valsts kontrole analizēja arī izdienas pensiju jomu, secinot, ka tā neatbilst Latvijas pensiju politikas būtībai. Piešķirot izdienas pensijas, vienlīdzīga attieksme nav nodrošināta ne tikai pret pārējiem strādājošajiem, bet arī pret pašiem izdienas pensiju saņēmējiem. Valsts kontroles vērtējumā nav pieļaujama jaunu likumprojektu virzīšana, kas paplašina izdienas pensiju saņēmēju loku, kamēr netiek veikts visaptverošs izdienas pensiju sistēmiskais izvērtējums, definēti aktuāli izdienas pensiju mērķi un kritēriji, kā arī pārskatītas jau pastāvošās izdienas pensijas un ilgtermiņa iespējas to finansēšanā, ja nepieciešams, ieviešot alternatīvus kompensējošus mehānismus.

Valsts kontrole revīzijā ir sniegusi 12 ieteikumus Labklājības ministrijai, kurus Labklājības ministrija pilnībā ir apņēmusies ieviest līdz 2022.gadam.

Pārskata periodā tika turpināts uzraudzīt iepriekšējos gados labklājības nozarē veiktajās finanšu, likumības un lietderības revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu. Galvenā uzmanība tika pievērsta 2014.gadā veiktajā likumības revīzijā “Pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības tiesiskums un efektivitāte” sniegto ieteikumu ieviešanai, izvērtējot revīzijas apjomā iekļauto 10 pašvaldību veiktās darbības tām sniegto 96 ieteikumu ieviešanā.

Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus:

- visas 10 izlasē iekļautās pašvaldības atbilstoši šī statusa būtībai ir ieviesušas maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu, tā nodrošinot tiesības ģimenei (personai), kuras ienākumu un materiālo stāvokļa līmenis ir augstāks par trūcīgas ģimenes (personas) ienākumu līmeni, bet vēl arvien nav pietiekams pamatvajadzību nodrošināšanai, saņemot valsts nodrošinātos tiesiskus labumus, kas ir paredzēti maznodrošinātām ģimenēm (personām), piemēram, no 2015.gada – elektroenerģijas pakalpojumus par samazinātu tarifu. Ir veicināts, ka šo statusu pārskata arī pārējās pašvaldības, kuras netika iekļautas izlasē;
- ir nodrošināts, ka pašvaldību sociālajiem dienestiem informācijas sistēmā SOPA, kas tiek izmantota sociālās palīdzības uzskaitē, ir pieejami dati no citām valsts informācijas sistēmām un reģistriem, piemēram, par ģimenei piederošiem nekustamajiem īpašumiem, transportlīdzekļiem, no Lauku atbalsta dienesta saņemtām subsīdijām u. c. Ieteikuma rezultātā ir panākts, ka informāciju par ģimenes ienākumiem un materiālo stāvokli sociālais dienests uzzina pats, iegūstot šos datus SOPA ietvaros pieejamos valsts reģistros un informācijas sistēmās, nevis liekot personai iesniegt dažāda veida izziņas no dažādām institūcijām;
- ir panākts, ka pašvaldības ir izslēgušas ierobežojumus sociālās palīdzības saņemšanai, ja persona ir mainījusi dzīvesvietu no citas pašvaldības. Piemēram, līdz valsts kontroles revīzijai ģimene varēja saņemt dzīvokļa pabalstu vai bērna piedzimšanas pabalstu tikai tad, ja tā attiecīgajā pašvaldībā bija deklarējusies vismaz gadu;
- ir nodrošināts pieņemto lēmumu par sociālās palīdzības piešķiršanu tiesiskums un novērsta situācija, ka sociālā palīdzība tiek sniegta arī ģimenēm, kuras ir sniegušas nepatiesu informāciju par saviem ienākumiem un materiālo stāvokli;
- ir uzlabota pašvaldību saistošo noteikumu kvalitāte.

Pārskata periodā tika veiktas arī aplēses par iepriekšējos gados labklājības nozarē veiktajās finanšu, likumības un lietderības revīzijās ieviesto ieteikumu finanšu ietekmi. Saskaņā ar aplēsēm, ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, laikā no 2013. līdz 2016.gadam ir panākta valsts budžeta līdzekļu ekonomija vismaz 374 tūkst. *euro* apmērā.

2.3.3.2. Veselības aprūpe

Finanšu revīzijā **“Par Veselības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem. Revīzijā tika pētīts, vai Veselības ministrija ir izveidojusi efektīvu uzraudzības mehānismu un ievērojusi rezidentu sadales un rezidentūras finansēšanas noteikumu prasības par rezidentu apmācībai izlietoto valsts budžeta līdzekļu atmaksu, ja rezidents ir pārtraucis mācības rezidentūrā vai pēc rezidentūras noteikto laiku nav strādājis normatīvajos aktos definētajā ārstniecības iestādē. Tika veiktas pārbaudes arī par Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumiem.

Finanšu revīzijā par Veselības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm, tomēr akcentējot apstākļus saistībā ar revīzijā atklātajām uzskaites nepilnībām Valsts sporta medicīnas centrā (VSMC). Revīzijā konstatēts, ka VSMC nav izveidojis tādu sniegto pakalpojumu un ieņēmumu uzskaites sistēmu, kas nodrošinātu iespēju efektīvi kontrolēt un salīdzināt sniegtos maksas pakalpojumus un gūtos ieņēmumus, tā radot risku, ka nav uzskaitīti visi ieņēmumi par sniegtajiem pakalpojumiem.

Revīzijā konstatēts arī, ka VSMC, sniedzot darbiniekiem pakalpojumus 4 tūkst. *euro* vērtībā, bet nepieprasot par tiem samaksu, ir piešķīris darbiniekiem tādus ar papildu atlīdzību saistītus labumus, kas nav paredzēti Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā un līdz ar to nav atļauti. Valsts kontrole par šo pārkāpumu informēja Ģenerālprokuratūru.

Valsts kontrole revīzijā norādīja uz finanšu vadības pamatprincipu pārkāpumu Veselības inspekcijā, jo 2015.gada decembrī tika veikti avansa maksājumi par nodokļiem, iepriekš neplānoti avansa maksājumi un maksājumi par pakalpojumu saņemšanu nākamajos periodos kopsummā 171,1 tūkst. *euro*.

Revīzijas ietvaros, konstatējot nepilnības virsstundu aprēķinos NMPD, Valsts kontrole sniedza ieteikumu ministrijai sadarbībā ar dienestu izstrādāt virsstundu aprēķina metodiku darbiniekiem, kuriem ir noteikts pagarinātais normālais darba laiks ar summētā darba laika uzskaiti, nodrošinot, ka virsstundu aprēķins tiek veikts, ievērojot Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma prasības.

Negatīvs atzinums sniegts, vērtējot būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu – Veselības ministrijas darbību atbilstību, nodrošinot rezidentu pienākumu izpildi. Valsts kontrole secināja, ka ministrija nav izveidojusi efektīvu uzraudzības mehānismu un nav ievērojusi rezidentu sadales un rezidentūras finansēšanas noteikumu prasības par rezidentu apmācībai izlietoto valsts budžeta līdzekļu atmaksu.

Ministrijas bezdarbības dēļ nav atgūti rezidentu apmācībai izlietotie valsts budžeta līdzekļi 0,9 milj. *euro* apmērā no 124 personām, kuras septiņu gadu laikā (no 2009. līdz 2015.gadam) nav pabeigušas rezidentūru.

Vērtējot otru būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu – Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietojums – Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildi, jo tika konstatēts, ka Veselības ministrija, Nacionālais veselības dienests, Veselības inspekcija un VSMC pasākumu nodrošināšanai paredzētos līdzekļus 4,4 tūkst. *euro* apmērā ir izlietojuši neatbilstoši paredzētajiem mērķiem, turklāt nebija iespējams gūt pārliecību, vai NMPD un VSMC izdevumi 21,3 tūkst. *euro* apmērā bija jāfinansē no prezidentūras nodrošināšanai paredzētajiem līdzekļiem.

Konstatēto pārkāpumu un neatbilstību novēršanai Valsts kontrole Veselības ministrijai sniedza deviņus ieteikumus, kurus ieviešot, tiks uzlabota maksas pakalpojumu sniegšanas procesa uzraudzība, atbilstoša nostrādāto virsstundu uzskaitē, kā arī tiks nodrošināta normatīvā akta par rezidentūras finansējumu ievērošana un izpilde.

2016.gadā tika veikta lietderības revīzija **“Vai valsts pacientiem spēj nodrošināt efektīvu ambulatoro veselības aprūpi?”** un sagatavots revīzijas ziņojums **“Vai ambulatorā veselības aprūpes sistēma Latvijā ir pilnveidojama?”**.

19. attēls.⁴¹

Revīzijā konstatētais Valsts kontrolei ļāva secināt, ka ministrija nav panākusi, lai ambulatorās veselības aprūpes sistēma būtu pilnvērtīga un notiktu virzība uz ministrijas noteiktā mērķa – nodrošināt savlaicīgu, drošu, kvalitatīvu un vienlīdzīgu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, vienlaikus racionāli izmantojot pieejamos resursus – sasniegšanu.

Revīzijā, izvērtējot ministrijas faktiskās darbības, ieviešot politikas plānošanas dokumentos iekļautos pasākumus ambulatorās veselības aprūpes jomā, tika secināts, ka daudzi nozarei būtiskie jautājumi jau gadiem netiek risināti vai arī veiktie pasākumi nesasniedz savu mērķi.

Revidenti konstatēja arī, ka Veselības ministrija nav aktīvi iesaistījusies, lai veicinātu vienotu pašvaldību izpratni par to atbildību un veicamo darbību kopumu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanā saviem iedzīvotājiem, jo jēdziens “veselības aprūpes pieejamība” ir atstāts bez definīcijas.

Izvērtējot ģimenes ārstu darba novērtēšanas metodiku, tika secināts, ka tā nedarbojas kā iecerēts, un to ir nepieciešams pilnveidot. Kopš šīs metodikas ieviešanas trīs gadu laikā ģimenes ārsti nav būtiski uzlabojuši gada darbības rādītāju kvalitātes kritēriju sasniegšanā, jo no 13 definētajiem kritērijiem ir sasniegti tikai seši.

Izveidotā ģimenes ārstu finansēšanas sistēma nemotivē ārstus izpildīt izvirzītos kvalitātes kritērijus un palielināt darba apjomu, sniedzot pakalpojumus savā praksē, jo piemaksa par ģimenes ārsta gada darbības novērtēšanu veido mazāk nekā 3 % no kopējiem ģimenes ārsta ieņēmumiem.

Revīzijā konstatēts, ka ģimenes ārsti bieži vien nesniedz vienkāršus pakalpojumus savā praksē. Jāatzīmē, ka nosūtot pacientus pie speciālista veikt pakalpojumus, kuri ietilpst ģimenes ārstu profesionālajā kompetencē, palielinās valsts budžeta izdevumi šī pakalpojuma apmaksai.

Valsts kontrole revīzijā vērtēja, vai ministrija, pērkot veselības aprūpes pakalpojumus, tajā skaitā izmeklējumu, dienas stacionāru un speciālistu pakalpojumus, ir rīkojusies racionāli. Kā liecina revīzijas laikā iegūtā informācija, jau ilgstoši valsts un pašvaldības ir spiestas dotēt sev piederošās ārstniecības iestādes, lai nodrošinātu valstij nepieciešamo funkciju veikšanas nepārtrauktību. Tajā pašā laikā publisko ārstniecības iestāžu resursi nav noslogoti pilnībā un tām ir iespējas palielināt veikto ambulatoro pakalpojumu apjomu.

Piemēram, pašvaldības 2015.gadā savu veselības aprūpes iestāžu uzturēšanai veica ieguldījumus 3,1 milj. euro apmērā, savukārt valsts ir pārņēmusi galvoto veselības aprūpes iestāžu saistību izpildi, 2015.gadā saistību nomaksai piešķirot 3,9 milj. euro.

Revīzijā Veselības ministrijai tika sniegti 12 ieteikumi, kurus ieviešot, tiks pilnveidota ambulatorās veselības aprūpes sistēmas darbība, tajā skaitā ģimenes ārstu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, racionāli izlietojot ambulatorajai veselības aprūpei piešķirtos finanšu līdzekļus.

⁴¹ Vai ambulatorā veselības aprūpes sistēma Latvijā ir pilnveidojama? Portāls www.lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju_zinojumi/2015/2.4.1-11_2015/revizijas_zinojums_vm_30122016.pdf.

Tika veikta arī lietderības revīzija “Vai Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas vadība ir rīkojusies lietderīgi ar valsts resursiem?”.

20. attēls.⁴²

Veicot revīziju, lai pārbaudītu, vai Austrumu slimnīcas vadība ir rīkojusies lietderīgi ar valsts resursiem, Valsts kontrole konstatēja trūkumus visās pārbaudītajās slimnīcas darbības jomās, tai skaitā neizdevīgu sadarbību ar ārpakalpojumu sniedzējiem, vāju noslēgto līgumu izpildes kontroli un bieži vien vienkārši saimnieciskas loģikas trūkumu. Slimnīcai uzkrājušies zaudējumi 28 milj. *euro* apmērā, tomēr uz reālistiskiem aprēķiniem balstīta rīcības plāna situācijas uzlabošanai nav.

Tarifs par Austrumu slimnīcas sniegtajiem ārstniecības pakalpojumiem 2011.gadā tika pielīdzināts reģionu slimnīcu līmenim, nerēķinoties ar to, ka Austrumu slimnīca nodrošina arī daudzu sarežģītu saslimšanu ārstēšanu, kas izmaksā dārgāk.

Lai arī slimnīcas vadība ir vērsusies Veselības ministrijā, lūdzot situāciju risināt, tomēr izmaiņas tarifu politikā nav notikušas. Turklāt arī slimnīcas vadība nav spējusi optimizēt slimnīcas darbību, lai pielāgotos situācijai.

Valsts kontrole revīzijā konstatēja, ka slimnīcas telpas 18,5 tūkstošu kvadrātmetru platībā nav tikušas izmantotas. Īslaicīgi neizmantoto telpu uzturēšana slimnīcai radījusi zaudējumus 424 tūkst. *euro* apmērā gadā. Telpu, kurām pielietojums nav atrasts jau ilglaicīgi, uzturēšana izmaksā vismaz 115 tūkst. *euro* gadā. Turklāt kavēšanās pieņemot stratēģisku lēmumu par stacionāra “Linezers” atbrīvoto telpu turpmāku izmantošanu palielinās slimnīcas zaudējumus vēl par 200 tūkst. *euro* gadā.

Valsts kontrole vērtēja ārpakalpojumu līgumu izdevīgumu un izpildes kontroli tādās jomās kā mikroķirurģija un laboratoriskie izmeklējumi, kā arī telpu uzkopšana un pacientu ēdināšana.

Pretēji slimnīcas aprēķinātajai 22,3 % finanšu ekonomijai nododot telpu uzkopšanu ārpakalpojumā, izmaksas par telpu uzkopšanu 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, ir palielinājušās par 20 % – gandrīz par pus miljonu *euro* gadā. Revīzijā konstatēts arī, ka 2015.gadā slimnīca par saņemto ārpakalpojumu ir pārmaksājusi vismaz 32,3 tūkst. *euro*, jo nav nodrošinājusi pietiekamu noslēgtā līguma izpildes kontroli.

Slimnīca ir samazinājusi izmaksas, nododot ārpakalpojumā pacientu ēdināšanu, tomēr tai joprojām ir ievērojami zaudējumi. 2015.gadā zaudējumi ir bijuši 1,3 milj. *euro* apmērā.

2015.gadā vidējās faktiskās slimnīcas izmaksas par pacienta vienas dienas ēdināšanu bija 4,78 *euro*, savukārt Nacionālā veselības dienesta tarifā iekļautā maksa par pacientu ēdināšanu – 2,40 *euro*.

Neskatoties uz to, ka slimnīcā uzstādītā laboratoriju aprīkojuma noslodze nepārsniedz 60 %, šajā darbības jomā ir piesaistīti divi ārpakalpojuma sniedzēji. Nevienmērīgi sadalītas ir arī stacionāru laboratorijās strādājošo slodzes. Revidentu ieskatā, reorganizējot darbu un koncentrējot izmeklējumus “Laboratoriskās medicīnas centrā” un “Latvijas infektoloģijas centrā”, kā arī atsakoties no ārpakalpojumiem, slimnīcai būtu iespēja uzlabot šī pakalpojuma rentabilitāti.

Austrumu slimnīcas Rokas un plastiskās ķirurģijas nodaļa ir viens no vadošajiem un lielākajiem plastiskās ķirurģijas centriem Baltijas valstīs, tomēr jau ilgstoši nav rasts risinājums arī šī pakalpojuma nodrošināšanai pašu spēkiem. Ja 2009.gadā veiktajā revīzijā tika konstatēts, ka slimnīca tādējādi neizmanto iespēju gūt peļņu, sniedzot rentablos mikroķirurģijas pakalpojumus, tad šobrīd runājam jau par zaudējumiem vismaz 190 tūkst. *euro* apmērā ik gadu.

⁴² Vai Austrumu slimnīcas darbības efektivitāti ir iespējams uzlabot? Portāls lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2015/2.4.1-28_2015/zinojums-austrumu-slimniica-vk-11.04.2017.pdf.

Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, slimnīca varētu būtiski samazināt ikgadējos zaudējumus, tomēr, lai tā pilnībā strādātu rentabli, nepieciešama dziļāka ministrijas iesaiste, gan vērtējot tarifu atbilstību Austrumu slimnīcas specifikai, gan nodrošinot mērķtiecīgāku slimnīcas kā kapitālsabiedrības uzraudzību.

Pārskata periodā tika turpināts uzraudzīt iepriekšējos gados veselības nozarē veiktajās finanšu, likumības un lietderības revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu.

Pārbaudot, vai ir novērsti lietderības revīzijā "Informācijas sistēmas veselības aprūpē" konstatētie trūkumi un nepilnības, Valsts kontrole konstatēja, ka Veselības ministrija un Nacionālais veselības dienests ir veicis darbības, lai veicinātu ieteikumu ieviešanu, tomēr šobrīd Valsts kontrole nevienu no revīzijā sniegtajiem ieteikumiem nav akceptējusi kā pilnībā ieviestu.

Sekmīgai e-veselības ieviešanai un lietošanas uzsākšanai vēl jāveic liels darbs, ko apzinās arī Veselības ministrija, jo 2016.gada 29.novembrī tika izdarīti grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 11.marta noteikumos Nr.134 "Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu", mainot e-veselības informācijas sistēmas obligātās lietošanas uzsākšanas termiņu uz 2017.gada 1.septembri. Tāpēc Valsts kontroles ieteikumu ieviešanas termiņš ir pagarināts līdz 2017.gada nogalei.

Lai gūtu pārliecību par likumības revīzijā "Asins dienesta darbības ekonomiskums, likumība un plazmas preparātu aprīte" sniegto ieteikumu ieviešanu, 2016.gadā tika veiktas pārbaudes un konstatēts, ka no 20 ieteikumiem ir ieviesti tikai astoņi ieteikumi.

2016.gadā tika veikti vairāki grozījumi normatīvajos aktos, nosakot gan Zāļu valsts aģentūras veikto pārbaūžu regularitāti par Valsts asinsdonoru centra, asins sagatavošanas nodaļu un asins kabinetu atbilstību ārējā normatīvā akta prasībām, gan nosakot turpmāk tikai Valsts asinsdonoru centram nodrošināt asins un asins komponentu sagatavošanu ne tikai ārstniecības iestāžu (transfūziju) vajadzībām, bet arī asins pagatavošanu ražošanas vajadzībām, tādējādi novēršot revīzijā atklātos trūkumus attiecībā uz Zāļu valsts aģentūras neregulāru pārbaūžu veikšanu un nepieļaujot turpmāk situāciju, ka plazmas preparātu ražošanai tiek izmantotas citās valstīs iegūtas izejvielas vai arī tiek iegādāti preparāti, kuri ir izgatavoti no citās valstīs iegūtas izejvielas.

Tomēr Valsts kontrole secināja, ka Veselības ministrijai un Valsts asinsdonoru centrs vēl arvien nenodrošina pamatotu un aktuālu asins un asins komponentu uzskaites cenu aprēķinu, tāpēc vairāku ieteikumu ieviešanas termiņi tika pagarināti līdz 2017.gada 1.jūlijam.

2.3.3.3. Revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁴³

Reaģējot uz aktuāliem notikumiem valstī, veikt vismaz četras revīzijas, lai laikus novērstu nepilnības publiskā sektora darbībā jau procesa gaitā.

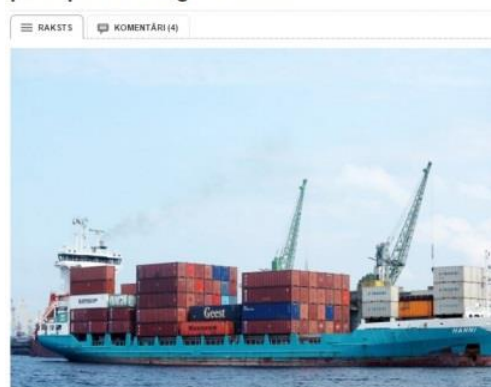
Izpildīts.

2016.gadā, reaģējot uz aktuāliem notikumiem valstī, tika **pabeigtas trīs un uzsāktas vēl divas likumības revīzijas**, kā arī tika nodrošināta 2015.gadā veiktajās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas uzraudzība.

Likumības revīzijā **“Rīgas brīvostas pārvaldes rīcība, novēršot Konkurences padomes konstatētos pārkāpumus”** veiktas pārbaudes par Konkurences padomes ierosinātajām lietām par Rīgas brīvostas pārvaldes (RBP) rīcību, liedzot konkurentiem sniegt velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvostas teritorijā, lai aplēstu izdevumu apmēru, kas RBP radies, ilgstoši nenovēršot Konkurences padomes konstatētos pārkāpumus.

Revīzijā konstatēts, ka, tiesājoties par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, lai gan tiesa visus RBP pieteikumus ir noraidījusi, apmaksājot Konkurences padomes uzliktos naudas sodus, veicot samaksu par juridiskajiem pakalpojumiem un konsultantu pakalpojumiem, RBP ir radušies izdevumi vismaz 1,1 milj. *euro* apmērā. Turklāt šie nav vienīgie izdevumi, kas RBP radušies Konkurences likuma normu pārkāpumu dēļ, jo tā ir iesaistīta arī piecos tiesvedības procesos ar citiem velkoņu pakalpojumu sniedzējiem Rīgas brīvostas teritorijā. Revidējamā laika posmā RBP zvērināta advokāta birojam par savu interešu pārstāvību šajos tiesvedības procesos ir samaksājusi atlīdzību 296 tūkst. *euro*. Valsts kontrole uzskata, ka pastāv arī citu tiesvedību risks saistībā arī ar citiem Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, kas nākotnē var radīt RBP vēl papildu izdevumus.

ENAP pēc VK secinājumiem sācis pārbaudi par pārkāpumiem Rīgas brīvostā

21. attēls.⁴⁴

RBP un tās meitas sabiedrība SIA “Rīgas brīvostas flote” no 2016.gada 1.februāra nesniedz velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvostā, līdz ar to ir izpildīti Konkurences padomes uzliktie tiesiskie pienākumi. Taču, vērtējot izsoles organizāciju, revidenti ir secinājuši, ka paredzētais pretendentu pieteikšanās termiņš – kopumā sešas darba dienas – un informācijas par izsoli ievietošana tikai SIA “Rīgas brīvostas flote” mājaslapā rada risku, ka nav ievērots Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā noteiktais pienākums publiskām personām – mantu atsavināt un nodot īpašumā vai lietošanā citai personai par iespējami augstāku cenu.

Ņemot vērā, ka revīzijā netika iegūta informācija, ka RBP vai Satiksmes ministrija būtu veikušas darbības, lai noskaidrotu, kuras RBP amatpersonas ir atbildīgas par Konkurences likuma pārkāpumiem, kā arī netika iegūta informācija par personām, kuras pieņēma lēmumus par tiesvedības procesu uzsākšanu vai turpināšanu, Valsts kontrole revīzijā RBP sniedza vienu ieteikumu, aicinot izvērtēt pārvaldes amatpersonu pieņemto lēmumu lietderību un tiesiskumu par citu tirgus dalībnieku tiesību ierobežošanu velkoņu pakalpojumu sniegšanai Rīgas brīvostā.

⁴³ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁴⁴ ENAP pēc VK secinājumiem sācis pārbaudi par pārkāpumiem Rīgas brīvostā. Portāls www.tvnet.lv. Tiešsaistē: http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/612484enap_pec_vk_secinajumiem_sacis_parbaudi_par_parkapumiem_rigas_brivostas.

Likumības revīzijas **“Vai Sabiedrības integrācijas fonds nodrošina izsekojamu valsts budžeta finansējuma piešķiršanu biedrībām un nodibinājumiem un tā izlietojuma kontroli?”** mērķis bija pārliecināties, vai Sabiedrības integrācijas fonds (SIF) nodrošina izsekojamu valsts budžeta finansējuma piešķiršanas procesu un piešķirtā valsts budžeta finansējuma uzraudzību un izlietojuma kontroli.

SIF laikā no 2012. līdz 2015.gadam projektu īstenotājiem 15 atbalsta programmu ietvaros nevalstiskām organizācijām un citām juridiskām personām 151 projekta īstenošanai piešķīris valsts budžeta līdzekļus 1,87 milj. *euro* apmērā.

Revīzijā secināts, ka ne visos gadījumos SIF bija nodrošinājis vienotu pieeju projekta iesniegumu izvērtēšanā un pieņemto lēmumu izsekojamību, tā radot šaubas par SIF pieņemto lēmumu pamatotību. Revīzijā konstatētās vērtēšanas kļūdas ir ietekmējušas trīs atbalsta programmu projektu iesniegumu vērtēšanas rezultātus. Ja vērtēšanas komisijas locekļi būtu rīkojušies atbilstoši iekšējām procedūrām, SIF laikā no 2012. līdz 2015.gadam vairākus atbalstītos projektus 36 tūkst. *euro* vērtībā nebūtu atbalstījis, finansējumu piešķirot citu projektu īstenošanai.

Nepamatoti atbalstīti vairāki projekti.

VK konstatē nepilnības integrācijas fonda naudas sadalē - nepamatoti atbalstīti vairāki projekti

22. attēls.⁴⁶

Valsts kontrole revīzijā norāda, ka SIF projektu finansēšanai nepareizi piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Finanšu regulā⁴⁵ noteikto vienas vienības izmaksu likmi. Lai gan SIF izmanto regulas piedāvātās priekšrocības nepārbaudīt finansējuma saņēmēju faktiskās izmaksas, bet tikai veikt projekta rezultātu pārbaudi, kas sasniegti iepriekš noteikta finansējuma līmeņa robežās, SIF neizpilda Finanšu regulā noteiktos priekšnosacījumus un nav izstrādājis aprēķina metodiku un nodrošinājis, ka vienas vienības izmaksu aprēķins ir iepriekš noteikts, taisnīgs, objektīvs un pierādāms.

Tā vietā SIF akceptē katra projekta īstenotāja faktiskās izmaksas. Neatbilstoši piemērojot vienas vienības izmaksu metodi, SIF rada valsts budžeta līdzekļu neekonomiska un nepamatota izlietojuma risku, jo nav iespējams gūt pārliecību, vai attiecīgās programmas mērķis ir sasniegts ar mazāko valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Lai gan SIF nav pienākuma pārbaudīt projekta īstenošanas faktiskos izdevumus, ja projekti tiek finansēti, izmantojot vienas vienības izmaksu likmi, revidenti izlases veidā šādas pārbaudes veica, konstatējot dažādas neatbilstības. Vienlaikus jāatzīmē – ja projektu īstenošanas līgumos ir noteikts, ka projektu īstenotājiem ir detalizēti jāatskaitās par katru projektu attiecināmo izmaksu pozīciju, pamatojot izmaksas ar attaisnojuma dokumentiem, – SIF piešķirtā finansējuma izlietojuma uzraudzību un kontroli nodrošina.

Revīzijas ietvaros tika sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot, tiks nodrošināts projektu iesniegumu vienlīdzīgs un izsekojams vērtēšanas process, atbilstoša vienas vienības izmaksu likmes piemērošana, uzlabota finansējuma izlietojuma kontrole un projektu finansēšanas līgumu saistību izpildes uzraudzība. Vienlaikus Valsts kontrole ir aicinājusi SIF izvērtēt iespēju atgūt no projektu īstenotājiem valsts budžeta līdzekļus, kuri izlietoti neatbilstoši līgumu nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām.

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Regula (ES, EURATOM) Nr.966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas Nr.1605/2002 atcelšanu.

⁴⁶ VK konstatē nepilnības integrācijas fonda naudas sadalē - nepamatoti atbalstīti vairāki projekti. Portāls www.lsm.lv. <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/vk-konstate-nepilnibas-integracijas-fonda-naudas-sadale--nepamatoti-atbalstiti-vairaki-projekti.a201664/>.

Pārskata periodā tika veikta arī likumības revīzija **“Pašvaldības akciju sabiedrības “Daugavpils siltumtīkli” darbības atbilstība plānotajiem mērķiem un normatīvo aktu prasībām”**.

Valsts kontroles revīzijas rezultāti “Daugavpils siltumtīklos”

Piektdienā, 13 jan 2017, 09:30

Versija drukāšana

23. attēls.⁴⁷

Revīzijā siltumenerģijas apgādes pakalpojuma tarifa noteikšanā neatbilstības nav konstatētas, taču nav arī gūta pārlicība par siltumenerģijas tarifa stabilitātes saglabāšanu ilgtermiņā.

Laikā no 2007. līdz 2012.gadam Pašvaldības akciju sabiedrība “Daugavpils siltumtīkli” (PAS “Daugavpils siltumtīkli”) noslēdza sešus līgumus ar komersantiem par siltumenerģijas ražošanas avotu izbūvi un siltumenerģijas iepirkšanu, tādējādi ar katru gadu samazinot pašu ražotās siltumenerģijas apjomu. Patlaban PAS “Daugavpils siltumtīkli” saražo tikai pusi no nepieciešamā siltumenerģijas apjoma, bet pārējo iepērk no privātiem komersantiem. Astoņu gadu laikā privātiem komersantiem par piegādāto siltumenerģiju samaksāti 35,5 milj. *euro*.

Veicot līgumu pārbaudes, revidenti atklāja daudz iepirkumu regulējuma pārkāpumu, piemēram, PAS “Daugavpils siltumtīkli” noslēdza līgumu, nepiemērojot iepirkuma procedūras, iepirkumu paziņojumos par siltumenerģijas piegādes partneru izvēli norādīja maldinošu informāciju, par iepirkuma procedūras uzvarētāju atzina pretendentu, kurš neatbilda iepirkuma dokumentos noteiktajām prasībām. Turklāt līgumu darbības laikā PAS “Daugavpils siltumtīkli” komersantiem ļāva piesaistīt apakšuzņēmējus, tā pieļaujot, ka līgumu izpildi veic un ienākumus par koģenerācijas režīmā saražoto siltumenerģiju, kā arī par pārdoto elektroenerģiju valsts obligātā iepirkuma ietvaros gūst vēl pieci komersanti, kas nav izvēlēti atklātā konkursā.

Šādi rīkojoties, PAS “Daugavpils siltumtīkli” ir pieļāvusi, ka komersanti, izmantojot valsts piešķirtās priekšrocības mazajiem elektroenerģijas ražotājiem, saņēmuši lielāku kompensāciju par saražoto elektroenerģiju. Piemēram, divi komersanti, katram ražojot ar elektrisko jaudu līdz 4 MW, par pārdoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros 2015.gadā ir guvuši ienākumus 2,9 milj. *euro* apmērā. Tas ir divas reizes vairāk nekā, ja līguma izpilde būtu veikta atbilstoši līguma nosacījumiem – vienam komersantam ražojot ar elektrisko jaudu 8 MW. Lai arī PAS “Daugavpils siltumtīkli” siltumenerģiju, ko saražo privātie komersanti, saņem par cenu, kas ir zemāka nekā sabiedrības pašu ražotās siltumenerģijas cena, tas neattaisno PAS “Daugavpils siltumtīkli” rīcību, radot nepamatoti labvēlīgus nosacījumus un īpaši izdevīgus apstākļus komersantiem.

Valsts kontrole vērs uzmanību uz to, ka šiem komersantiem laikā no 2019. līdz 2022.gadam beigsies valsts atbalsta periods par saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, tāpēc komersantu ienākumi ievērojami samazināsies un tiem ar PAS “Daugavpils siltumtīkli” noslēgto līgumu izpilde, iespējams, vairs nebūs izdevīga.

Ne PAS “Daugavpils siltumtīkli”, ne Daugavpils pilsētas dome nav stratēģiski vērtējušas turpmākās attīstības perspektīvas, lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepārtrauktu un kvalitatīvu siltumapgādes pakalpojumu, saglabājot tarifa stabilitāti.

Valsts kontrole PAS “Daugavpils siltumtīkli” ir sniegusi četrus ieteikumus, tostarp aicinājusi PAS “Daugavpils siltumtīkli” sadarbībā ar Daugavpils pilsētas domi, lai ilgtermiņā garantētu iedzīvotājiem izdevīgāko maksu par siltumapgādes pakalpojumiem, ņemot vērā esošo situāciju un potenciālos riskus, noteikt attīstības virzienus, ilgtermiņa mērķus, kā arī pārskatīt izdevumu struktūru, lai nodrošinātu efektīvu līdzekļu izlietojumu un siltumenerģijas tarifā iekļauto izmaksu efektivitāti un ekonomisko pamatotību.

⁴⁷ Valsts kontroles revīzijas rezultāti “Daugavpils siltumtīklos”. Portāls www.lat.grani.lv. Tiešsaistē: <http://lat.grani.lv/society/9957-valsts-kontroles-revizijas-rezultati-daugavpils-siltumtiklos.html>.

Pārskata periodā tika veikta arī iepriekšējā gadā veiktajās operatīvajās likumības revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas uzraudzība. Galvenā uzmanība tika pievērsta 2015.gadā veiktajā likumības revīzijā "Dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas noteikšana sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks"" sniegto ieteikumu ieviešanai. Revīzijas ietvaros Valsts kontrole kopumā sniedza 23 ieteikumus, no kuriem 2016.gadā tika ieviesti 17 ieteikumi.

Izvērtējot SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (RNP) iesniegto informāciju un dokumentus, Valsts kontrole secināja, ka sabiedrība ir radījusi priekšnosacījumus, lai nodrošinātu revīzijā sniegto ieteikumu ieviešanu. Piemēram, revīzijā tika konstatēts, ka dzīvokļu īpašniekiem netiek sniegta nepārprotama un detalizēta informācija par izveidotajiem uzkrājumiem, jo RNP no dzīvokļu īpašnieku maksājumiem izveidojis avārijas situācijas lokalizēšanas un novēršanas fondu (gandrīz 1 milj. *euro* apmērā), bet dzīvokļu īpašniekiem iesniegtajos pārskatos RNP šos līdzekļus bija uzrādījis kā izlietotus. Pēc Valsts kontroles sniegtā ieteikuma ieviešanas 2016.gada aprīlī iedzīvotāji, saņemot pārskatus par līdzekļu izlietojumu 2015.gadā, beidzot tika informēti par šāda uzkrājuma esamību un uzkrātās summas apmēru. Ieviešot Valsts kontroles sniegto ieteikumu, RNP pārskatos par līdzekļu izlietojumu 2015.gadā bija norādījusi arī informāciju, kāda summa no līdzekļu atlikuma perioda beigās tieši attiecas uz uzkrājumu nākamo periodu remontdarbiem.

2.3.4. Ceturtais revīzijas departaments

Kopš 2015.gada 26.marta Valsts kontroles padomes locekle

Ceturtnā revīzijas departamenta direktore

Ilonda Stepanova

24. attēls. Ceturtnā revīzijas departamenta darbinieki⁴⁸ un revidējamās vienības⁴⁹.

2.3.4.1. Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība

Finanšu revīzijā “Par Zemkopības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību” Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Ņemot vērā, ka Zemkopības ministrija administrē ES “lauku” fondus, kā arī valsts atbalstu nozarei, ministrijas rīcībā ir būtiski finanšu resursi, kas nesamazināsies arī turpmākajos gados. Ņemot vērā finanšu resursu apjomu un tā efektīva izlietojuma nozīmi ilgtermiņā, revīzijā tika vērtēts Zemkopības ministrijai 2014.gadā piešķirtais finansējums jaunajai politikas iniciatīvai “ES Kopējās lauksaimniecības politikas reformas ieviešana un Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu uz klientu orientētās pakalpojumu sistēmas attīstība 2014.–2020.gadā”, kā arī Latvijas Lauksaimniecības universitātes katlu mājai un attīrīšanas iekārtu pārbūvei piešķirtā finansējuma izlietojums. Tika vērtēts arī Zemkopības ministrijai piešķirtā finansējuma Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai izlietojums.

Finanšu revīzijā par Zemkopības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību tika sniegts atzinums bez iebildēm, un pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un ministrijas darbības rezultātiem un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

⁴⁸ Darbinieku skaits darba attiecībā ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

⁴⁹ Līdz 2016.gada 31.jūlijam pārziņā bija Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, no 2016.gada 1.augusta – Kultūras ministrija un Tiesībsarga birojs.

Tomēr revidenti vērsa uzmanību, ka ministrija nav ievērojusi Likuma par budžetu un finanšu vadību prasības par valsts budžeta apropriāciju izmantošanu tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajām vajadzībām, jo ministrija 2015.gada septembrī bija veikusi iepirkuma procedūrā iepriekš neparedzētu avansa maksājumu 131,4 tūkst. *euro* apmērā, izdarot grozījumus iepirkuma līgumā nākamajā dienā pēc tā parakstīšanas. No Zemkopības ministrijas veiktā avansa 87,6 tūkst. *euro* bija attiecināmi uz 2016.gadā sniegtajiem pakalpojumiem.

Ministrija 2015.gadā, veicot avansa maksājumu 131,4 tūkst. *euro* apmērā, no kura 87,6 tūkst. *euro* ir attiecināmi uz 2016.gadu, ir pārkāpusi iepirkumu jomu reglamentējošā normatīvā akta prasības, kā arī izlietojusi budžeta līdzekļus neatbilstoši gadskārtējā budžetā paredzētajām apropriācijām.

Revīzijā, izskatot būtiskos finanšu pārskatam pakārtotos darījumus, revidenti būtiskas neatbilstības nekonstatēja.

Tomēr revīzijā tika konstatētas nepilnības atlīdzības un ar to saistīto maksājumu aprēķinā Lauku atbalsta dienestā un Pārtikas un veterinārajā dienestā. Revīzijā tika konstatētas arī nepilnības iepirkumu veikšanas kārtībā un kontrolē pār iepirkumu veikšanu Zemkopības ministrijā un Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Valsts Tehniskās uzraudzības aģentūrā tika konstatēta neekonomiska līdzekļu izmantošana, iegādājoties normatīvajiem aktiem neatbilstošus darba apgārbus, kā arī nepilnības iekšējās kontroles vidē attiecībā uz dienesta automobiļu izmantošanu. Zemkopības ministrijā un Lauku atbalsta dienestā tika konstatēta neatbilstoši normatīvā akta⁵⁰ prasībām veikta izdevumu klasifikācijas piemērošana.

Revīzijas rezultātā Valsts kontrole sniedza 12 ieteikumus, kurus ieviešot, tiks veicināts budžeta līdzekļu izlietojums tikai gadskārtējā budžeta likumā ieparedzēto saistību segšanai, atlīdzība un ar to saistīto maksājumu aprēķins Lauku atbalsta dienestā un Pārtikas un veterinārajā dienestā tiks veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tiks uzlabota iepirkumu veikšanas kārtība un kontrole pār to izpildi ministrijā un Latvijas Lauksaimniecības universitātē, izdevumi Zemkopības ministrijas un Lauku atbalsta dienesta gada pārskatā tiks norādīti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajiem ekonomiskās klasifikācijas kodiem, Valsts tehniskās uzraudzības aģentūrā tiks novērsta neekonomiska līdzekļu izmantošana, kā arī uzlabota iekšējās kontroles vide attiecībā uz dienesta automobiļu izmantošanu un, tiks uzlabota informācijas sistēmu izstrādes un testēšanas kārtība Lauku atbalsta dienestā.

Zemkopības ministrija ir informējusi, ka ieteikumi ir ieviesti. Par ieteikumu ieviešanu Valsts kontroles revidenti pārliecināsies 2016. un 2017.gada finanšu pārskata revīzijā.

2.3.4.2. Vides aizsardzība un reģionālā attīstība

Finanšu revīzijā **“Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaudītajā apjomā bija iekļauti Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) īstenotie pasākumi jaunās politikas iniciatīvās “Dabas kapitāla izmantošana zaļās tautsaimniecības veicināšanā” ietvaros un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi.

Finanšu revīzijā par VARAM 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību sniegts atzinums bez iebildēm, bet ar apstākļu akcentējumu.

Neievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasības, VARAM 2015.gada decembrī veica avansa maksājumu 12,2 tūkst. *euro* apmērā par pakalpojumu, kas saņemts 2016.gadā, kā arī Valsts vides dienests 102,8 tūkst. *euro* nav izlietojis paredzētajam mērķim – ar radiācijas drošību saistīto būvju būvniecības procesa kontroles un uzraudzības funkcijas īstenošanai.

Revīzijā, izskatot būtiskos finanšu pārskatam pakārtotos darījumus, revidenti būtiskas neatbilstības nekonstatēja.

Finanšu revīzijā kopumā tika sniegti pieci ieteikumi, no kuriem 2016.gadā ieviesti četri. Ieteikumi sniegti, lai veicinātu budžeta līdzekļu izmantošanu tikai gadskārtējā budžeta likumā ieparedzēto saistību segšanai, lai nodrošinātu Valsts vides dienesta funkciju veikšanu tam piešķirtā finansējuma ietvaros, kā arī lai nodrošinātu, ka Nacionālajā botāniskajā dārzā automašīnu ceļazīmes tiek aizpildītas atbilstoši iekšējā tiesību aktā noteiktajām prasībām un izdevumi tiek norādīti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajiem ekonomiskās klasifikācijas kodiem.

⁵⁰ Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumu Nr.1031 “Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikums.

2016.gadā Valsts kontrole pabeidza lietderības revīziju **“Vai klimata pārmaiņu samazināšanai paredzētie līdzekļi tiek plānoti un izlietoti efektīvi un atbilstoši normatīvo aktu prasībām?”**.

VARAM nav izstrādājusi kvalitatīvu rīcībpolitiku klimata pārmaiņu samazināšanai, jo, lai arī klimata politika aptver gandrīz visas tautsaimniecības nozares, nav noteikta katras ministrijas atbildība kopējā klimata politikas mērķa sasniegšanā, tai skaitā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbildība par administrēto Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta un Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta ieguldījumu ar kopējo finansējumu 254 milj. *euro* apmērā.

Revīzijā secināts, ka Emisijas kvotu izsolišanas instrumentam novirzītie finanšu resursi 31,9 milj. *euro* apmērā nav ieguldīti efektīvos pasākumos. Proti – netiek atbalstīti emisijas visvairāk samazinoši projekti.

VARAM regulāri kavē politikas plānošanas un ar to ieviešanu saistīto dokumentu izstrādi, piemēram, ministrija:

- joprojām nav izstrādājusi zema oglekļa emisiju attīstības stratēģiju, vairākkārt atliekot izstrādes termiņus, kas bija noteikti gan Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam, gan Valdības rīcības plānos, gan VARAM 2014., 2015. un 2016.gada darbu plānos;
- joprojām nav izstrādājusi konceptuālu ziņojumu par Latvijas potenciālo siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas mērķu laikposmam no 2020. līdz 2030.gadam izpildes nodrošināšanu sadalījumā pa nozarēm, kurā jāiekļauj izvērtējums par nozaru esošo emisijas samazināšanas pasākumu efektivitāti, kā arī tautsaimniecības nozarēs īstenojamo emisijas samazināšanas pasākumu izmaksas un ieguvumus (Ministru kabineta noteiktais termiņš – 2016.gada 31.jūlijs);
- vairākkārt ir atlikusi gan Ministru kabinetam iesniegtajā informatīvajā ziņojumā, gan VARAM 2015.gada darbu plānā norādītās Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta darbības stratēģijas izstrādi, kurā būtu noteikti prioritāri atbalstāmie pasākumi, to apstiprinot tikai revīzijas laikā;
- nav sagatavojusi informatīvo ziņojumu par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas un CO₂ piesaistes saistību izpildes izvērtējumu par 2016.gadu.

Izstrādājot Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta projektu konkursu nolikumus, ministrija par prioritāti nav izvirzījusi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošu projektu atlasīšanu, jo tikai neliela daļa projektu vērtēšanas kritēriju ir saistīti ar siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas vērtēšanu.

Problēmas tika konstatētas arī Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta līdzekļu plānošanā, jo tie netiek izmantoti paredzētajam mērķim – klimata pārmaiņu samazināšanai. No 2013.gada plānotie līdzekļi 68,9 milj. *euro* apmērā sistemātiski ir pārdalīti pat ar klimata pārmaiņu samazināšanu nesaistītiem izdevumiem.

25. attēls.⁵¹

Revīzijā secināts, ka kopumā Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta konkursi ir īstenoti sekmīgi. Kopējais plānotais projektu iesniegumos norādītais CO₂ emisiju samazinājums ir pārsniegts par 13 %. Tomēr, vērtējot katru projektu atsevišķi, tika konstatēts, ka vidēji 19 % no īstenotajiem projektiem kopumā par 64 878 tonnām nesasniedz plānoto CO₂ emisijas samazinājumu. Ņemot vērā zinātnieku veiktos aprēķinus par vienas tonnas CO₂ radīto kaitējumu videi, revidenti ir aprēķinājuši, ka laika posmā no 2011. līdz 2015.gadam šādi nav nodrošināta vides kaitējuma samazināšana vismaz 1,9 milj. *euro* apmērā.

Revīzijā kopumā tika sniegti desmit ieteikumi, lai veicinātu mērķtiecīgu klimata politikas plānošanu un nepieļautu līdzekļu izlietošanu tam neparedzētiem mērķiem.

Organizējot Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta finansējuma konkursus, ir jānosaka uz aprēķiniem balstīti prioritāri atbalstāmie pasākumi un minimālie emisijas samazinājuma efektivitātes rādītāji.

⁵¹ Vai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas administrētie klimata pārmaiņu samazināšanai paredzētie līdzekļi tiek plānoti un izlietoti efektīvi un atbilstoši normatīvo aktu prasībām? Portāls www.lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2016/2.4.1-16_2016/revizijas-zinojums-varam.pdf.

Veikta lietderības revīzijas “Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstība plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām” ieteikumu ieviešana sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “ZAAO”.

Valsts kontrole 2014.gadā veica lietderības revīziju “Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstība plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām”. Viens no revīzijā iekļautajiem uzņēmumiem bija SIA “ZAAO”, kas nodrošina sadzīves atkritumu apsaimniekošanu 28 pašvaldībās.

SIA “ZAAO” tika sniegti divi ieteikumi, pēc kuru ieviešanas tiku nodrošināta poligona tarifa iekasēšana par faktisko atkritumu daudzumu un dabas resursu nodokļa iekasēšana tikai par apglabātajiem atkritumiem. Šīs revīzijas (pēcpārbaudes) mērķis bija pārliecināties, vai Valsts kontroles sniegtie ieteikumi ir ieviesti.

26. attēls.⁵²

Pēcpārbaudē konstatēts, ka, ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus, SIA “ZAAO” vienam kubikmetram sadzīves atkritumu ir samazinājusi:

- tarifa apmēru par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā vidēji par 1,85 euro, to samazinot no 5,52 euro līdz 3,67 euro;
- dabas resursu nodokļa apmēru vidēji par 0,62 euro, to samazinot no 1,40 euro līdz 0,78 euro.

Kopējā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksa netika samazināta.

Iepazīstoties ar SIA “ZAAO” darba dokumentiem un izlases kārtā izvērtējot SIA “ZAAO” aprēķinos iekļauto izmaksu attiecināmību, revidenti nekonstatēja nepamatotu izmaksu iekļaušanu maksas aprēķinā, kas ietekmētu maksas apmēru. Vienlaikus Valsts kontrole vērs uzmanību, ka SIA “ZAAO” kolektīvo pasākumu un drošas braukšanas apmācību izdevumi nebūtu iekļaujami atkritumu savākšanas un pārvadāšanas maksā.

SIA “ZAAO”, ieviešot Valsts kontroles sniegtos ieteikumus, ir noteikusi faktiskajai situācijai atbilstošu pārrēķina koeficientu gan poligona tarifam, gan dabas resursu nodoklim.

Revīzijā tika sniegti divi ieteikumi, kurus ieviešot, tiks nodrošināts izsekojams maksas par pakalpojumu aprēķina process, kā arī netiks iekļautas maksā ar atkritumu apsaimniekošanu nesaistītas izmaksas.

2.3.4.3. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā “Par Valsts prezidenta kancelejas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību” tika sniegts atzinums bez iebildēm par gada pārskata sagatavošanu. Papildus finanšu revīzijā tika vērtēti arī būtiskie finanšu pārskatam pakārtotie darījumi par Rīgas pils Priekšpils aprīkojuma iegādi un restaurāciju, secinot, ka Valsts prezidenta kanceleja 2015.gadā neveica visas plānotās iegādes, jo no plānotā finansējuma gandrīz 4,9 milj. euro apmērā, Valsts prezidenta kanceleja 2015.gadā veikusi iepirkumus un samaksu 1,3 milj. euro apmērā neapgūtais finansējums pārējām Rīgas pils aprīkojuma un mēbeļu iegādēm ir paredzēts 2016.gada valsts budžetā.

Finanšu revīzijā “Par resora “Ministru kabinets” 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību” par gada pārskatu sniegts atzinums bez iebildēm. Revīzijā tika vērtēta četru būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu atbilstība tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas. Par finanšu pārskatam pakārtoto darījumu – Reemigrācijas pasākumu īstenošana attiecībā uz Latvijas valstspiederīgo absolventu piesaisti darbam valsts tiešās pārvaldes iestādēs, komunikācija ar ārvalstīs dzīvojošiem cilvēkiem, kuri vēlas atgriezties Latvijā – tika sniegts atzinums bez iebildēm.

⁵² Vai SIA “ZAAO” aprēķinātā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksa ir izsekojama? Portāls www.lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2016/2.4.1-17_2016/sia-zaao-zinojums-bez-ip-informacijas.pdf.

Revīzijā tika sniegts atzinums ar iebildi par diviem finanšu pārskatam pakārtotajiem darījumiem, jo:

- Valsts kanceleja nebija nodrošinājusi, ka no Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanai 2015.gadā piešķirtā finansējuma veiktās iegādes 101 tūkst. *euro* jeb 15 %, tiek izmantotas paredzētajam mērķim – Latvijas prezidentūras ES Padomē pasākumu īstenošanai;
- būtiski tika kavēti projekta “Vienota tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izveide” izpildes termiņi. Projekta īstenošanai piešķirtais finansējums 2014.gadā netika izlietots un 2015.gadā apgūti tikai – 34 % no plānotā, kas liecina par projekta neīstenošanas risku. Tāpat pastāv risks, ka projekta vadības trūkuma dēļ, projektu nestrukturēti īstenojot, tiks veiktas iegādes, kas pēc tam nebūs savietojamas ar turpmākajām iegādēm, tādējādi radot valsts budžeta līdzekļu lietderīgas izmantošanas risku.

Revīzijā tika sniegts negatīvs atzinums par vienu finanšu pārskatam pakārtotiem darījumu, jo 2015.gadā netika īstenota Valsts kancelejas pieteiktā jaunās politikas iniciatīva “Latvijas konkurētspējas novērtējums un tā uzraudzības (monitoringa) sistēma” un no jaunās politikas iniciatīvas īstenošanai paredzētajiem 306,2 tūkst. *euro* – 284,9 tūkst. *euro* tika izmantoti citu aktivitāšu finansēšanai, bet 21,3 tūkst. *euro* 2015.gadā netika izmantoti.

Jaunā politikas iniciatīva netika realizēta. Piešķirtos līdzekļus novirzīja citiem pasākumiem.

Revīzijā tika sniegti trīs ieteikumi attiecībā uz atbilstības jautājumiem, kurus ieviešot, tiks nodrošināts, lai iegādātā Bagāžas kontroles rentgena iekārta tiktu nodota ekspluatācijā un izmantota, tiks nodrošināta projekta par Vienota tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izveidi plānošana, vadība un uzraudzība atbilstoši labās prakses principiem un, tiks pilnveidota Valsts kancelejas iekšējā kārtība par budžeta plānošanu un finansējuma pieprasījumu jaunās politikas iniciatīvām.

Finanšu revīzijā “**Par Pārresoru koordinācijas centra 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” par gada pārskatu sniegts atzinums bez iebildēm. Revīzijā tika vērtēta arī būtisko finanšu pārskatam pakārtoto darījumu atbilstība tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas, t. i., vai Pārresoru koordinācijas centra jaunās funkcijas – nodrošināt valsts kapitālsabiedrību un valsts kapitāla daļu pārvaldības koordināciju un uzraudzību – īstenošanai piešķirtie finanšu resursi tika izlietoti atbilstoši mērķim un noteiktie uzdevumi tika paveikti noteiktajos termiņos.

Par pārbaudīto finanšu pārskatam pakārtoto darījumu tika sniegts pozitīvs atzinums, bet ar apstākļu akcentējumu, jo Pārresoru koordinācijas centrs pilnā apjomā nebija izpildījis Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktās prasības.

Revīzijā sniegts viens ieteikums, kuru ieviešot, tiks uzlabota valsts kapitālsabiedrību un valsts kapitāla daļu pārvaldība.

Finanšu revīzijās “**Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” un “**Par Centrālās zemes komisijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” sniegti atzinumi bez iebildēm.

2.3.4.4. Publiskā sektora finanšu pārvaldība

Finanšu revīzijā “**Par Finanšu ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību**” Valsts kontrole vērtēja gada pārskata sagatavošanu, kā arī būtisko pārskatam pakārtoto darījumu atbilstību tiesību aktiem un to, vai ir sasniegti mērķi, kas bija izvirzīti, pieprasot konkrēto finansējumu. Revīzijas pārbaužu apjomā bija iekļauti tādi Finanšu ministrijas un tās padotības iestāžu īstenotie pasākumi kā Ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu realizācija Valsts ieņēmumu dienestā, Valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamie īpašumi” projekts “Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izvietošana tam piemērotās telpās” un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanas izdevumi.

Finanšu revīzijā par Finanšu ministrijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību tika sniegts atzinums bez iebildēm.

Par finanšu pārskatam pakārtotajiem darījumiem – valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamie īpašumi” īstenotais projekts “Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izvietošana jaunās telpās” un Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana 2015.gadam – tika sniegts atzinums bez iebildēm.

Savukārt par finanšu pārskatam pakārtoto darījumu – jaunās politikas iniciatīvas ēnu ekonomikas apkarošanai pasākumu realizēšana Valsts ieņēmumu dienestā (VID) – tika sniegts negatīvs atzinums, jo:

- ne 2014., ne 2015.gadā valstī nebija spēkā esoša attīstības plānošanas dokumenta, kurā būtu izvirzīti mērķi un noteikti sasniedzamie rezultāti ēnu ekonomikas apkarošanas jomā;
- VID plānotajā apmērā bija apguvis finansējumu tikai atlīdzības izdevumiem, savukārt finansējuma, kas nodrošinātu muitas kontroles punktu efektīvāku darbību, apguve tika kavēta, kas norāda uz to, ka būtiskākie pasākumi ēnu ekonomikas apkarošanai netika efektīvi īstenoti;
- VID darbinieku atlīdzībai piešķirtais finansējums, lai veiktu ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumus, vismaz 17 % apmērā nebija izlietots atbilstoši Ministru kabinetā atbalstītajam mērķim;
- lai arī nebija nosakāms, kāda daļa no nodokļu ieņēmumu pieauguma būtu attiecināma uz ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumiem, kā jaunās politikas iniciatīvas pasākumu vienīgie rezultatīvie rādītāji bija noteikti prognozētie ieņēmumi valsts budžetā, līdz ar to nebija iespējams novērtēt ieguldītā finansējuma atdevi ēnu ekonomikas apkarošanā.

VID ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu realizācija netiek organizēta plānveidīgi un efektīvi.

Revīzijas rezultātā Finanšu ministrijai sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot, tiks noteikts muitas kontroles punktu specifiskai atbilstošs nepieciešamā muitas tehniskā aprīkojuma saraksts, tiks pārvērtēta piešķiramo piemaksu par personisko darba ieguldījumu un kvalitāti pamatotība, kā arī pārskatīti ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumiem izvirzītie rezultatīvie rādītāji.

2016.gadā veikta likumības/lietderības revīzija “SIA “Veselības aprūpes nekustamie īpašumi” darbības efektivitāte, pārvaldot veselības aprūpes sistēmas vajadzībām izmantoto valsts nekustamo īpašumu”.

SIA “Veselības aprūpes nekustamie īpašumi” (SIA “VANĪ”) pēc Veselības ministrijas ierosinājuma tika dibināta 2008.gadā kā VAS “Valsts nekustamie īpašumi” (VAS “VNĪ”) kapitālsabiedrība, un tās mērķis bija nodrošināt vienotu, veselības aprūpes iestāžu darbības specifiskai atbilstošu veselības aprūpes sistēmas infrastruktūras saglabāšanu, uzturēšanu un attīstību.

Revīzijā konstatēts, ka SIA “VANĪ” astoņu darbības gadu laikā pārvaldījusi tikai 19 % no visiem veselības aprūpes sistēmas nekustamajiem īpašumiem un to skaitā bija tikai viena slimnīca, pārējās – administrācijas ēkas. Līdz ar to secināts, ka SIA “VANĪ” nav attaisnojusi tās dibināšanas mērķi, jo biroja ēku apsaimniekošanai nav nepieciešama specifiska pieeja, piemēram, slimnīcām un citām ārstniecības iestādēm. Turklāt kapitālsabiedrība, kļūdaini aprēķinot nomas maksu, nav guvusi ieņēmumus 30,3 tūkst. euro apmērā, savukārt telpu lietotāji ir nepamatoti pārmaksājuši 115,1 tūkst. euro. Revidenti konstatēja, ka kļūdas radušās, nosakot telpu nomas maksu nekustamā īpašuma kopējai, nevis iznomājamajai platībai, nepiemērojot vienādus nomas maksas noteikšanas principus, kā arī pieprasot telpu lietotājiem apmaksāt līgumiem un normatīvajiem aktiem neatbilstošus izdevumus, piemēram, valsts budžeta iestādēm iekļaujot 10 % peļņu un pieskaitāmos izdevumus.

SIA “VANĪ” darbība nav bijusi efektīva – telpu lietotāji, tai skaitā valsts budžeta iestādes, ir nepamatoti pārmaksājuši vismaz 115,1 tūkst. euro un SIA “VANĪ” ir radīti iespējamie zaudējumi 50,4 tūkst. euro apmērā.

VAS "VNĪ" ir vienīgā SIA "VANĪ" kapitāla daļu turētāja, taču nav nodrošinājusi to atbildīgu pārraudzību – nav laikus apstiprināti SIA "VANĪ" gada darba un budžeta plāni, nav analizēta darbības rādītāju izpilde un to atbilstība SIA "VANĪ" stratēģijai. 2012.gadā VAS "VNĪ" lēma par kapitālsabiedrības reorganizāciju, taču reorganizācijas termiņi vairākkārt tika pārcelti. 2015.gadā, kad VAS "VNĪ" jau lēma par SIA "VANĪ" saimnieciskās darbības izbeigšanu, tā nebija sagatavojuši kapitālsabiedrības likvidācijas ekonomisko pamatojumu.

27. attēls. Likumības/lietderības revīzijas "SIA "Veselības aprūpes nekustamie īpašumi" darbības efektivitāte, pārvaldot veselības aprūpes sistēmas vajadzībām izmantoto valsts nekustamo īpašumu" infografika.

Revīzijas rezultātā VAS "VNĪ" tika sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot, tiks nodrošināta pārvaldīšanas, apsaimniekošanas un nomas līgumos noteiktā pakalpojumu apjoma atbilstība Ministru kabineta noteikumu prasībām, tiks nodrošināta Ministru kabineta 2010.gada 8.jūnija noteikumu Nr.515 "Noteikumi par publiskas personas mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem" prasību ievērošana, tiks veikti pasākumi, lai izvērtētu SIA "VANĪ" radītos zaudējumus, kas, iespējams, ir nodarīti par VID uzrēķinātajām soda un kavējuma naudām 50,4 tūkst. *euro* apmērā, kā arī VAS "VNĪ" divu pārējo meitas uzņēmumu reorganizācijas procesos tiks nodrošināta Darba likuma prasību ievērošana.

2016.gadā veikta arī paralēlā likumības/lietderības revīzija **"ES struktūrfondu ieguldījums "Eiropa 2020" stratēģijas noteikto mērķu sasniegšanā izglītības jomā"** Kontaktu komitejas VII Struktūrfondu darba grupas ietvaros sadarbībā ar 12 valstu augstākajām revīzijas iestādēm.

Paralēlā revīzija tika veikta, lai noskaidrotu, kā efektīvāk sekmēt stratēģijas "Eiropa 2020" ieviešanu ES dalībvalstīs un par ko liecina sākotnēji sasniegtie rezultāti.

28. attēls.⁵³

Revīzijā tika secināts, ka kopumā IZM paveiktais Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8. prioritārā virziena "Izglītība, prasmes un mūžizglītība" sagatavošanā ir bijis pietiekams, tomēr atsevišķos gadījumos tika konstatētas nepilnības, piemēram:

- definējot vairākus specifiskus atbalsta mērķus, nav veikts detalizēts vajadzību izvērtējums, kas rada šaubas par ES struktūrfondu finansējuma mērķtiecīgu izlietošanu un efektivitāti;
- nosakot gandrīz pusi rezultatīvo rādītāju, nav nemtas vēra mērķa grupu vajadzības, kurām nepieciešams atbalsts.

Valsts kontroles revidenti uzskata, ka Darbības programmā "Izaugsme un nodarbinātība" identificētās izglītības kvalitātes, vienlīdzīgās pieejamības un sasaistes ar darba tirgu trūkuma problēmas varētu netikt atrisinātas.

Tāpat Valsts kontrolei nebija iespēja novērtēt programmā paredzēto projektu rādītāju izpildi, jo līdz 2016.gada vidum ir apstiprināti tikai divi projekti, kas rada risku, ka ES struktūrfondu starpposma novērtēšanas periodā – 2018.gadā – netiks sasniegti plānotie finanšu, iznākuma un rezultāta rādītāji.

Revīzijas rezultātā IZM tika sniegti divi ieteikumi – pārskatīt atbalstāmās darbības, lai nodrošinātu identificēto problēmu atrisināšanu un specifiskajiem atbalsta mērķiem norādīt detalizētu pamatojumu un finansējuma aprēķinus.

⁵³ Eiropas Savienības struktūrfondu ieguldījums "Eiropa 2020" stratēģijas noteikto mērķu sasniegšanā izglītības jomā. Portāls www.lrvk.gov.lv. Tiesšsaiestē: http://www.lrvk.gov.lv/uploads/reviziju-zinojumi/2016/2.4.1%E2%80%932016/revizijas-zinojums_paralela_revizija_es_2020_gala.pdf.

2.3.5. Piektais revīzijas departaments

Kopš 2015.gada 21.decembra Valsts kontroles padomes loceklis

Piektais revīzijas departamenta direktors

Edgars Korčagins

29. attēls. Piektais revīzijas departamenta darbinieki⁵⁴ un revidējamās vienības.

2.3.5.1. Pašvaldības

Finanšu revīzijā “Par Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem” (Saimnieciskā gada pārskats) pārskata pašvaldību daļā Valsts kontrole vērtēja, vai valsts galvenais pārskats sniedz patiesu informāciju par to, kas un kādā vērtībā pašvaldībām pieder, kā arī par to parādsaistībām. Patiesa un pilnvērtīga informācija ir priekšnoteikums pilnvērtīgai sabiedrības īpašumu pārvaldīšanai, rūpēm par tā saglabāšanu, attīstību un izmantošanu sabiedrības interesēs. Tā kā pašvaldību pārskatu kvalitāti ietekmē arī valsts reģistros pieejamā informācija par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, revīzijā tika vērtēts, vai reģistros pieejamā informācija ir kvalitatīva, aktuāla un skaidri saprotama un vai nekustamo īpašumu uzskaiti reglamentējošie tiesību akti nevajadzīgi neapgrūstina pašvaldību darbu.

Saimnieciskā gada pārskata finanšu revīzijā pārliecības gušanai par pašvaldību pārskatu daļas sagatavošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām revīzijas izlasē bija iekļautas 29 pašvaldības no 119 pašvaldībām, tajā skaitā:

- sešas republikas pilsētu pašvaldības (Daugavpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas un Ventspils pilsētas pašvaldība);
- 23 novadu pašvaldības (Aizkraukles, Aizputes, Ādažu, Babītes, Dagdas, Grobiņas, Iecavas, Ikšķiles, Ilūkstes, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Ogres, Olaines, Preiļu, Priekuļu, Salacgrīvas, Smiltenes, Stopiņu, Valkas, Vecumnieku un Ventspils novada pašvaldība).

Revīzijas izlasē iekļauto 29 pašvaldību bilances aktīvu kopsumma 2015.gada 31.decembrī bija 5,8 mljrd. euro jeb 68 % no visu pašvaldību kopējiem aktīviem un naudas plūsmas pārskata izdevumu kopsumma bija 1,4 mljrd. euro jeb 61 % no visu pašvaldību kopējiem izdevumiem.

⁵⁴ Darbinieku skaits darba attiecībā ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

Valsts kontrole saskaņā ar ISSAI 600 "Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)" izmantoja zvērinātu revidentu veikto darbu par visu pašvaldību 2015.gada pārskatiem, kā arī veica papildu revīzijas procedūras izlasē iekļautajās pašvaldībās par Saimnieciskā gada pārskatam nozīmīgiem jautājumiem.

Veicot revīziju, Valsts kontrole saskārās ar būtiskiem apjoma ierobežojumiem aktīvu atbilstības pārbaūžu veikšanai:

- informācija par vienas pašvaldības grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītajām transporta būvēm 598,9 milj. *euro* apmērā nav salīdzināma ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem;
- viena pašvaldība nav veikusi transporta būvju 70,8 milj. *euro* vērtībā grāmatvedības uzskaites datu salīdzināšanu ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem, līdz ar to var tikt koriģēta transporta būvju vērtība;
- informācija par vienas pašvaldības grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatā uzrādītajām transporta būvēm 45,2 milj. *euro* apmērā nav salīdzināma ar Ceļu sarakstiem un citiem reģistriem, turklāt grāmatvedības datus ir uzrādīta par 837 097 m² mazāka transporta būvju platība;
- nav iespējams noteikt grāmatvedības uzskaitē un bilances posteņi "Zeme, ēkas un būves" pārskata gada beigās ar 0 *euro* vērtību uzrādīto 50 transporta būvju vērtību;
- nav iespējams noteikt grāmatvedības uzskaitē un bilances posteņi "Bioloģiskie un pazemes aktīvi" pārskata gada beigās ar 0 *euro* vērtību uzrādīto četru izpēto minerālo atradņu krājumu 306 240 m³ platībā vērtību un grāmatvedības uzskaitē uzrādīto divu minerālo atradņu krājumu vērtību, mežaudžu 1901 ha kopējā platībā vērtību (tajā skaitā mežaudzes 61 ha kopējā platībā ir norādītas viena *euro* vērtībā), parkos un skvēros esošo bioloģisko aktīvu 9032 vienību vērtību;
- 24 pašvaldībās jeb 55 % no izlasē iekļautajām pašvaldībām nav pabeigta vai ir veikta tikai daļēji 2014.gada slēguma inventarizācija, pārskata gada slēguma inventarizācija nav pabeigta vai ir veikta tikai daļēji 22 pašvaldībās;
- revīzijas laikā pašvaldību atbildīgie darbinieki nevarēja uzrādīt un revidentiem nebija pieejami revīzijai nepieciešamie ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites vērtību pamatojošie dokumenti par aktīviem 19,6 milj. *euro* kopējā vērtībā, kas neveda iespēju veikt 2015.gada pārskatā uzrādīto aktīvu atbilstības pārbaudi;
- Valsts kontrole nevar sniegt viedokli par vienas pašvaldības 2015.gada pārskata bilances posteņi "Zeme, ēkas un būves" uzrādītajiem aktīviem gada sākumā 17,5 milj. *euro* vērtībā un gada beigās – 18,3 milj. *euro* vērtībā.

Valsts kontrole nevarēja iegūt ticamus, pietiekamus un atbilstošus pierādījumus par darījuma, ko noslēdzis Lielvārdes domes bijušais priekšsēdētājs J. Āboliņš, Lielvārdes novada domes vārdā parakstot dokumentu – parādzīmi/vekseli 200 milj. *euro* vērtībā, iespējamo ietekmi vai tās neesamību uz Saimnieciskā gada pārskatu.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtība pārskata gada sākumā bija nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. *euro*, bet pārskata gada beigās – vismaz par 73,4 milj. *euro*. Arī uzrādītā informācija par saistībām nebija patiesa un salīdzināma, jo Rīgas pilsētas pašvaldība saistības 321,9 milj. *euro* apmērā ir uzrādījusi pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai kā ilgtermiņa parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārskata pielikumā nav uzrādījusi aizņēmumu 571,5 milj. *euro* apmērā.

Valsts kontroles ieskatā minētos trūkumus izraisa dažu pašvaldību vadītāju nespēja nodrošināt atbilstošu iekšējās kontroles vidi, nevēlēšanās rīkoties atbilstoši normatīvo aktu prasībām vai nepilnības normatīvajos aktos, kā arī dažos gadījumos zvērinātu revidentu darbs nav pietiekams.

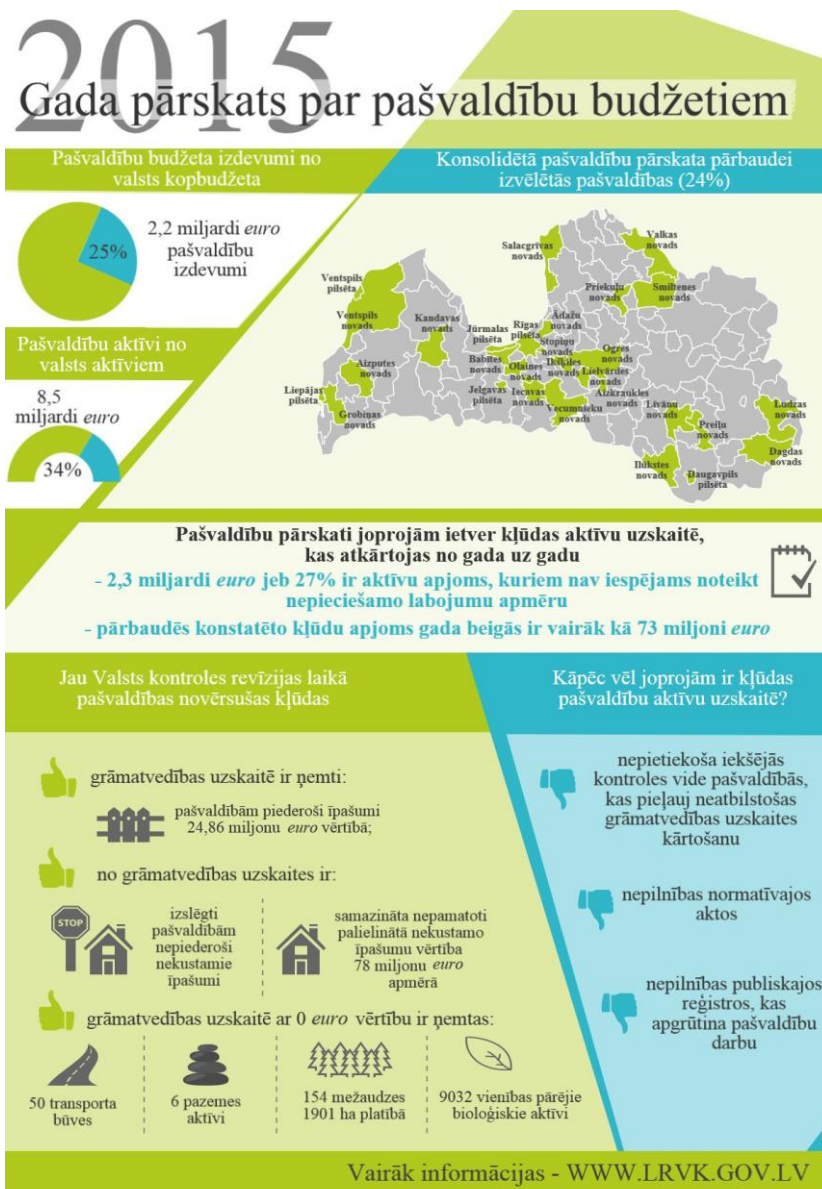
Publisko reģistru lietotājiem nav pieejama kvalitatīva, aktuāla un skaidri saprotama informācija par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, kas arī ietekmē Saimnieciskā gada pārskatā iekļautās informācijas kvalitāti.

Savukārt nepilnības Valsts kases organizētajā Pašvaldību gada pārskatu daļas konsolidācijas procesā izraisa nepieciešamību konsolidācijas procesā izmantot mazākuma principu, jo netiek veikta konsolidācijā iesaistīto subjektu savstarpējo darījumu un atlikumu pilnīga izslēgšana. Saimnieciskā gada pārskata lietotājam netiek nodrošināta pietiekama skaidrojumu sniegšana par Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītajiem posteņiem un netiek nodrošināta vienādu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu lietošana konsolidācijā iesaistīto subjektu grāmatvedības uzskaitē.

Pozitīvi ir vērtējama Valsts kontroles revidentu revīzijas laikā sniegto ieteikumu veicinātā daļējā kļūdu novēršana – grāmatvedības uzskaitē ir ņemti pašvaldībām piederoši īpašumi 24,9 milj. *euro* vērtībā; no grāmatvedības

uzskaites ir izslēgti pašvaldībām nepiederoši nekustamie īpašumi un ir samazināta nepamatoti palielinātā nekustamo īpašumu vērtība 78 milj. *euro* apmērā; grāmatvedības uzskaitē ar 0 *euro* vērtību ir ņemtas 50 transporta būves, seši pazemes aktīvi, tajā skaitā četri pazemes aktīvi ar kopējo derīgo izrakteņu apjomu 306 240 m³, 154 mežaudzes 1901 ha platībā un pārējie bioloģiskie aktīvi 9032 vienības.

Kopējā laboto kļūdu ietekme uz pašvaldību budžeta izpildes rezultātu ir 53,2 milj. *euro*.

Revīzijas rezultātā kopumā tika sniegti 24 ieteikumi. Tos ieviešot, tiks uzlabota saimnieciskā gada pārskata kvalitāte, tiks sekmēta efektīvākas iekšējās kontroles sistēmas ieviešana pašvaldībās, tiks veicināta sabiedrības nodrošināšana ar aktuālu valsts reģistru informāciju par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem, tiks noteikts legalizācijas veids nekustamajiem īpašumiem, kuriem nav pieejami īpašumtiesības apliecinājoši dokumenti.

2016.gadā veiktās likumības/lietderības revīzijas **“Vai pašvaldību rīcība ar mantu un finanšu līdzekļiem, nodrošinot savām funkcijām atbilstošus maksas pakalpojumus iedzīvotājiem, ir efektīva un ekonomiska?”** ietvaros Valsts kontrole deviņās pašvaldībās (Aknīstes, Alsungas, Alūksnes, Baltinavas, Ciblas, Raunas, Sējas, Rugāju un Vaiņodes novada pašvaldība) izvērtēja pašvaldību rīcību ar mantu un finanšu līdzekļiem laika posmā no 2014.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 31.martam, nodrošinot savām funkcijām atbilstošus maksas pakalpojumus iedzīvotājiem, efektivitāti un ekonomiskumu.

31. attēls.⁵⁵

Revīzijā secināts, ka neviena no revīzijas apjomā iekļautajām deviņām pašvaldībām, sniedzot maksas pakalpojumus, nav veikusi pakalpojumu organizēšanā un izmaksu noteikšanā secīgi veicamās darbības, kas ir galvenais priekšnoteikums ekonomiski pamatotu pakalpojuma izmaksu aprēķināšanai un maksas noteikšanai, tajā skaitā:

- izmaksu uzskaiti nav iekārtojušas par pakalpojumu veidiem, kas ļautu noteikt precīzas pakalpojuma izmaksas;
- pakalpojumu sniegšanas izmaksas netiek pamatotas ar dokumentētiem aprēķiniem, kuros būtu noteikti katra pakalpojuma sniegšanā iesaistītie resursi, izmaksas un to apjomi pakalpojumu sniegšanā, kas ļautu aprēķināt atbilstošu maksu par pakalpojumiem;

- gadījumos, kad ir sagatavoti pakalpojuma izmaksu aprēķini, tajos norādītās izmaksas nav identificējas un to pamatotība nav pārbaudāma.

Pašvaldībām nav vienotas pieejas un metodikas maksas par sniegtajiem pakalpojumiem noteikšanā, jo par atsevišķu pakalpojumu sniegšanu pakalpojumu saņēmējiem noteiktā maksa nesedz izdevumus, tā pakalpojumu sniegšanu subsidējot no pašvaldības budžeta, piemēram:

- visās pārbaudītajās pašvaldībās noteiktā maksa par ēdināšanas pakalpojumu izglītības iestādēs ir daudzkārt – līdz pat četrām reizēm – mazāka par pakalpojuma sniegšanas izmaksām, līdz ar to šo pakalpojumu saņēmēji gūst papildu labumu, bet izdevumi tiek segti no kopējā pašvaldības budžeta, tā liedzot iespēju šos līdzekļus izlietot citu funkciju īstenošanai visu administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs;
- vairākās pašvaldībās ieņēmumi par sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem revidējamā laika posmā nesedza tarifā iekļautās, ar pakalpojuma sniegšanu saistītās izmaksas, kopsummā par vairāk nekā 319,9 tūkst. *euro*.

Savukārt atsevišķu maksas pakalpojumu sniegšanā pašvaldību noteiktā maksa ir lielāka nekā izmaksas – tā, pakalpojumu saņēmējiem liekot pārmaksāt, bet pašvaldībai gūstot peļņu, piemēram, Sējas novada pašvaldībā pakalpojumu saņēmēji par siltumapgādes (apkures), viesnīcas pakalpojumiem, kā arī trenāžieru zāles īri ir pārmaksājuši kopsummā 13,6 tūkst. *euro*.

Visās (deviņās) revīzijā pārbaudītajās pašvaldībās tika konstatēti gadījumi, kad maksas par sniegtajiem pakalpojumiem iekasēšanas procesos iesaistītās personas, pārsniedzot pilnvaras, pakalpojuma saņēmējiem maksu par sniegtajiem pakalpojumiem ir noteikušas vienpersoniski.

Bez tiesiska pamata (Domes lēmuma) revidējamā laika posmā kopsummā iekasēta maksa 180,5 tūkst. *euro* apmērā.

Pašvaldības, nevērtējot pakalpojumu nepieciešamību, ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un konkurenci, ir iesaistījušās komercdarbībā un dažādu pakalpojumu sniegšanā (neregulārie pasažieru pārvadājumi, viesnīcu pakalpojumi, ēdināšanas pakalpojumi u. c.), kas neizriet no pašvaldību autonomajām funkcijām.

⁵⁵ Vai pašvaldību rīcība ar mantu un finanšu līdzekļiem, nodrošinot savām funkcijām atbilstošus maksas pakalpojumus iedzīvotājiem, ir efektīva un ekonomiska? Portāls lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: <http://www.lrvk.gov.lv/revizija/page/3/>.

2016.gadā arī veiktās lietderības revīzijas **“Vai pašvaldību administratīvais resurss to funkciju īstenošanai tiek izlietots produktīvi un ekonomiski?”** ietvaros Valsts kontrole 11 pašvaldībās (Beverīnas, Daugavpils, Gulbenes, Jaunpiebalgas, Madonas, Mazsalacas, Naukšēnu, Rēzeknes, Rucavas, Varakļānu un Zilupes novada pašvaldība) izvērtēja pašvaldību rīcības produktivitāti un ekonomiskumu ar pašvaldības administratīvajiem resursiem laika posmā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 30.jūnijam, īstenojot to funkcijas.

32. attēls.⁵⁶

Revīzijā secināts, ka, pašvaldības ir nodrošinājušas publisko pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, tomēr tas ne vienmēr tiek darīts ar iespējami zemākām izmaksām, optimāli izmantojot resursus, līdz ar to pašvaldību rīcību pakalpojumu organizēšanā un sniegšanā ir nepieciešams un iespējams būtiski pilnveidot.

Galvenais trūkums pašvaldību darbā – tās pietiekami nevērtē iedzīvotāju faktiskās vajadzības pēc pašvaldību pakalpojumiem, kā arī nepilnīgi uzskaita un neanalizē savas darbības un pakalpojumu sniegšanas izmaksas. Tādēļ ne pašvaldība pati, ne tās iedzīvotāji nezina, kādi pakalpojumi ir nepieciešami un cik kurš pakalpojums izmaksā.

Iedzīvotājiem būtu svarīgi zināt, vai pakalpojumu organizēšanai netiek izlietoti nesamērīgi pašvaldības administratīvie resursi (darbinieku atlīdzība, izmaksas par telpu uzturēšanu, transportu un degvielu, sakariem, kancelejas precēm u. c.), pakalpojumu saturam un kvalitātei novirzot vien nelielu finansējuma daļu.

Viens no būtiskākajiem iemesliem šādai situācijai ir formālā attieksme pret attīstības plānošanu, jo no dokumentiem nav iespējams identificēt, kādas konkrētas darbības un kurai pašvaldības institūcijai pakalpojumu pilnveides jomā attiecīgajā kalendāra gadā ir jāveic, līdz ar to nav iespējams noteikt šo uzdevumu izpildei nepieciešamo finansējumu. Tikai veicot pašvaldības darbības, pakalpojumu sniegšanas un atbalsta procesu izmaksu uzskaiti un analīzi, ir iespējams iegūt lēmumu pieņēmējiem nepieciešamu informāciju pakalpojumu organizēšanas, sniegšanas un pilnveidošanas procesā.

Pašvaldības nav izmantojušas atbildīgo institūciju atbalstu un ieteikumus pakalpojumu pilnveidošanai, jaunākās un progresīvākās metodes savas darbības pilnveidošanai, lai pakalpojumus padarītu lētākus gan iedzīvotājiem, gan pašām pašvaldībām. Tādējādi par sadārdzinājumu samaksā pašvaldību iedzīvotāji ar saviem nodokļiem.

Pašvaldību darba organizācija motivē pakalpojumu sniegšanu klātienē, nepilnīgi izmantojot interneta sniegtās iespējas. Pakalpojumu saņemšana klātienē ir neērtāka un izmaksā dārgāk.

Lai gan Eiropas Padome sadarbības jeb kopdarbības formas uzsver kā vienu no būtiskiem darbības pilnveidošanas rīkiem un aicina pašvaldību sadarbību ievērojami paplašināt, pakalpojumu nodrošināšanā pašvaldības šo instrumentu izmanto nepilnīgi. Revidentu aprēķini liecina, ka, veidojot sadarbības iestādes būvniecības uzraudzības jomā, nelielas pašvaldības izdevumus pakalpojumu nodrošināšanai ir iespējams samazināt pat trīs reizes.

Revidenti kopā ar ekspertiem aprēķināja, ka moderna pieeja nekustamo īpašumu nodokļa administrēšanā un pilnvērtīga informācijas sistēmu izmantošana trīs pašvaldību izmaksas varētu samazināt pat par 75 tūkst. euro gadā.

---

⁵⁶ Vai pašvaldību administratīvais resurss to funkciju īstenošanai tiek izlietots produktīvi un ekonomiski? Portāls www.lrvk.gov.lv. Tiešsaistē: <http://www.lrvk.gov.lv/revizija/page/2/>.

Izvērtējot 11 pašvaldībās īstenotos pakalpojumu sniegšanas un atbalsta procesus, tika konstatēts, ka pašvaldību darba organizāciju ir iespējams pilnveidot, pielietojot dažādas vispāratzītas procesu analīzes un pilnveidošanas metodes. Revidenti visos vērtētajos 11 pašvaldību procesos konstatēja:

- neproduktīvas darbības, kas nerada pievienoto vērtību;
- lieku dokumentu sagatavošanu, pavairošanu, apriti un uzglabāšanu;
- nepilnvērtīgi izmantotas pašvaldību rīcībā esošās informāciju sistēmas.

Izvērtējot grāmatvedības organizācijas centralizācijas iespējas pašvaldībā ar vairākiem novadiem, tika secināts, ka pašvaldība varētu ietaupīt vismaz 43 tūkst. *euro* gadā.

2.3.5.2. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā **“Par Sabiedrības integrācijas fonda 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole sniedza atzinumu bez iebildēm. Revīzijā Sabiedrības integrācijas fondam netika sniegti ieteikumi.

2.3.6. Revīzijas un metodoloģijas departaments

Kopš 2015.gada 21.decembra Valsts kontroles padomes locekle

Revīzijas un metodoloģijas departamenta direktore

Zita Zariņa

Pirmais sektors	Otrais sektors	Trešais sektors
Sektora vadītāja Iveta Burkāne 5 darbinieki	Sektora vadītāja Ingrīda Kalniņa-Junga 5 darbinieki	Sektora vadītāja Ilze Pavāre 5 darbinieki
Latvijas Republikas gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (valsts budžeta ieņēmumu daļa) revidētie ieņēmumi – 7 mljrd. EUR	Informācijas sistēmu audits; darbinieku apmācība revīzijas atbalsta rīku izmantošanā; liela apjoma datu analīze	Latvijas Republikas gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem konsolidētā budžeta izdevumi – 7,7 mljrd. EUR
Centrālā vēlēšanu komisija budžets – 0,7 milj. EUR		Revīziju metodoloģija, darbinieku apmācība
Slēgtu revīziju kvalitātes kontrole		

33. attēls. Revīzijas un metodoloģijas departamenta darbinieki⁵⁷, revidējamās vienības un kompetences jomas.

2.3.6.1. Publiskā sektora finanšu pārvaldība

Pārskata periodā tika veikta finanšu revīzija par “**Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem**” (Saimnieciskā gada pārskats).

Valsts kontroles primārais uzdevums, veicot Saimnieciskā gada pārskata revīziju, ir gūt pārliecību par pārskata sagatavošanas pareizību, tomēr 2015.gada Saimnieciskā gada pārskata revīzijā ir divas būtiskas iezīmes, kas to atšķir no iepriekšējos gados veiktajām revīzijām:

- divu atzinumu sniegšana⁵⁸ – kopš 2015.gada finanšu revīziju mērķis ir ne tikai gūt pārliecību par gada pārskatu sagatavošanas pareizību, bet arī pārliecināties, ka resoros identificētie būtiskie finanšu pārskatam pakārtotie darījumi (atbilstības jautājumi) atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas;
- līdz šim, izsakot atzinumu par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību, Valsts kontrole papildus sniedza vērtējumu arī par dažādiem ar stratēģisko un finanšu vadību saistītiem jautājumiem, lielākoties saistītiem ar budžeta vadības sistēmu. Konstatēto trūkumu novēršanai tika sniegti arī ieteikumi. Tomēr tie joprojām nav ieviesti, tāpēc Valsts kontrole nolēma, ka budžeta vadības sistēma turpmāk tiks vērtēta lietderības revīzijās. 2016.gadā Valsts kontrole uzsāka lietderības revīziju “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1.daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums”.

⁵⁷ Darbinieku skaits darba attiecībā ar Valsts kontroli uz 2016.gada 30.decembri.

⁵⁸ Informācija 2.1.apakšpunktā.

Saimnieciskā gada pārskata revīzijā tika konstatēts, ka, lai gan kopumā kļūdas uzskaites jautājumos ministrijās un centrālajās valsts iestādēs ik gadu samazinās un finanšu uzskaites kvalitāte kopumā uzlabojas, tomēr joprojām, izvērtējot Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu, Valsts kontrole konstatē būtiskus trūkumus, tāpēc par Saimnieciskā gada pārskatu tika sniegts atzinums ar iebildi.

Atzinums ar iebildi

+ norādīti apjoma ierobežojumi

+ akcentēti apstākļi

+ norādīti citi būtiski konstatējumi

Atzinums ar iebildi tika sniegts šādu iemeslu dēļ:

- nekorekti uzrādītas saistības – Rīgas pašvaldība savā gada pārskatā nav korekti uzrādījusi saistības – tās neatbilstoši darījuma būtībai uzrādītas kā parāds piegādātājiem un darbuņēmējiem, nevis kā ilgtermiņa aizņēmums;
- nepamatoti palielinātas aktīvu vērtības – pašvaldību gada pārskatu daļā ilgtermiņa ieguldījumu vērtība izlasē iekļautajās pašvaldībās pārskata gada sākumā ir nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. *euro*, bet pārskata gada beigās – vismaz par 73,4 milj. *euro*,

kā arī tika norādīts uz šādiem revīzijas apjoma ierobežojumiem:

- tā kā nodokļu ieņēmumi joprojām netiek uzrādīti pēc uzkrāšanas principa, t. i., 1) Saimnieciskā gada pārskatā ne debitoru, ne kreditoru sastāvā netiek uzrādīta informācija par nodokļiem; 2) Finanšu ministrija kopš 2009.gada vēl arvien nav nodrošinājusi nodevu administrēšanas sistēmas sakārtošanu, tādēļ Saimnieciskā gada pārskatā par 2015.gadu uzrādītā informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga, kā arī pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā, Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par nodokļu ieņēmumu un ieņēmumu no nodevām pilnīgumu;
- pašvaldību gada pārskatu daļā kopējais aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 mljrd. *euro* jeb 27 % no pašvaldību 8,5 mljrd. *euro* aktīvu kopējās vērtības. Tas nenozīmē, ka šādā apmērā aktīvi pārskatā ir uzrādīti kļūdaini, tomēr ne zvērinātu revidentu veikto pārbauci rezultātā, ne Valsts kontrolei, veicot atbilstošas revīzijas procedūras, nebija iespējams noteikt, kāds tieši ir nepieciešamo labojumu summas apmērs attiecībā uz šiem aktīviem.

Papildus Valsts kontrole savā atzinumā akcentēja apstākļus, jo tika konstatēti gan aktīvi, gan iespējamās saistības, attiecībā uz kurām ir notikuši būtiski notikumi pēc bilances datuma. Valsts kontroles revidentu un Valsts kases sadarbības rezultātā tika veikti labojumi valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē uz 2015.gada 31.decembri, izveidojot uzkrājumus 30,9 milj. *euro* apmērā un atzīstot īstermiņa uzkrātās saistības 7 milj. *euro* apmērā tiesas lēmuma izpildei (Augstākās tiesas lēmums par virsstundu samaksu un piemaksām par nakts darbu noteiktām amatpersonu grupām, kuras nodarbinātas Iekšlietu un Tieslietu ministrijas padotības iestādēs) un aktīvu vērtības samazināšanai (ir palielināts uzkrājumu apmērs prasībai pret AS "KVV Liepājas metalurģis"), kā arī sniegta papildu informācija Saimnieciskā gada pārskata bilances skaidrojumos par tiem.

Jau vairākus gadus Saimnieciskā gada pārskata revīzijās tiek vērtēti ar kapitālsabiedrību pārvaldību un maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu saistīti jautājumi. Šajā revīzijā tika konstatēts, ka:

- izveidotā maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu administrēšanas sistēma nenodrošina, ka valsts budžets atbilstošā periodā saņem visus tam piekritīgos ieņēmumus;
- valsts kapitālsabiedrību mazmeitu kapitālsabiedrību pienākums veikt maksājumus savām mātes kapitālsabiedrībām tiesību aktos nav noregulēts;
- joprojām nav loģiskas un izsekojamas saistības starp kapitālsabiedrību pienākumu veikt dividenžu maksājumus valsts budžetam, Ministru kabineta lēmumiem atstāt dividendes kapitālsabiedrību rīcībā un lēmumiem par finansējuma piešķiršanu kapitālsabiedrībām aizdevumu, subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā,

tāpēc atzinumā Valsts kontrole vērsa uzmanību arī uz šiem konstatējumiem.

Vērtējot Saimnieciskā gada pārskata revīzijas atbilstības jautājumu – Latvijas prezidentūras ES Padomē izdevumi – Valsts kontrole secināja, ka ministrijas un centrālās valsts iestādes ir ņēmušas vērā iepriekšējās revīzijās konstatēto (par neatbilstoši izlietotiem 2015.gada finanšu revīziju ietvaros tika atzīti 179,1 tūkst. *euro* jeb 0,43 % no izlietotā finansējuma) un Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās norādītie riski attiecībā uz neatbilstoši izlietoto līdzekļu summas pieaugumu līdz ar to nav iestājušies.

Saimnieciskā gada pārskata revīzijas ietvaros tika vērtēti arī valsts budžeta ieņēmumi, konstatējot, ka visi valsts budžeta kontos 2015.gadā ieskaitītie nodokļu un nodevu ieņēmumi ir atbilstoši uzskaitīti un norādīti Saimnieciskā gada pārskata ieņēmumu daļā saskaņā ar naudas plūsmas principu jeb tajā ir uzrādīta visa gada laikā faktiski saņemtā nauda, kā to nosaka normatīvā akta prasības.

Ziņojumā tika norādīts, ka Valsts budžeta ieņēmumu jomā Valsts kontroles ieskatā joprojām pastāv vairākas fundamentālas problēmas:

- uzkrājuma principa ieviešana – tāpat kā iepriekšējos gados, Valsts kontrole nevar sniegt atzinumu par nodokļu ieņēmumu pilnīgumu, jo nodokļu uzskaitē nav ieviests uzkrājuma princips, kas paredz, ka Saimnieciskā gada pārskatā ir jāuzrāda visi ieņēmumi, kas valstij pienākas, tajā skaitā nesaņemtie ieņēmumi jeb nodokļu parādi, un visas summas, kuras pieder nodokļu maksātājiem (nodokļu pārmaksas), kuras pēc nodokļu maksātāja pieprasījuma ir viņiem atmaksājamas. Tomēr jāatzīst, ka pēdējos gados Finanšu ministrija sadarībā ar VID un Valsts kasi ir veikusi daudzus pasākumus, lai 2021.gadā valsts budžetu ieņēmumiem ieviestu uzkrājuma principu. Lai veicinātu valsts budžeta ieņēmumu iekasēšanu pilnā apmērā un pilnīgas un pareizas informācijas atklāšanu Saimnieciskā gada pārskatā, Finanšu ministrija bija apņēmusies veikt nepieciešamās darbības jau 2006.gadā, taču ieteikumu ieviešanas termiņi tika vairākkārt pārcelti. Par 2013.gadu veiktās Valsts kontroles revīzijas rezultātā Finanšu ministrija apņēmas līdz 2021.gada 15.janvārim nodrošināt valsts budžeta ieņēmumu uzskaiti atbilstoši uzkrājuma principam un normatīvajos aktos noteikt nodevu administrēšanas procesu. Atbilstoši Finanšu ministrijas sniegtajai informācijai ministrijas uzkrājuma principa vadības komiteja 2015.gada 14.janvārī apstiprināja Uzkrājuma principa ieņēmumu uzskaitē ieviešanas pasākumu plānu, kas ietver pasākumu organizatorisko struktūru, scenāriju, darba uzdevumus, to īstenošanas termiņus un par plāna izpildes pasākumiem atbildīgās institūcijas;
- nodokļu politikas izstrāde – lai gan revīzijā šis jautājums netika atsevišķi vērtēts, tomēr jāuzsver, ka uz 2016.gada augustu nodokļu politika joprojām nebija izstrādāta, tādēļ nodokļu likumdošana bieži mainījās bez pārejas perioda. Tas apgrūtina uzņēmējdarbības plānošanu ilgtermiņā, kā arī rada papildu izdevumus nodokļu maksātājiem, kam īsos termiņos jāpielāgojas izmaiņām;
- nepiedzenamais nodokļu parāds turpina pieaugt, tādēļ kopējais nodokļu parāds uz 2016.gada 1.janvāri pārsniedza 1/6 no valsts budžeta ieņēmumiem. Zemā nodokļu iekasēšanas līmeņa cēloņi nebija pilnībā izvērtēti un jāņem vērā, ka cēloņu novēršanai būs nepieciešams laiks, līdz ar to nepiedzenamā nodokļu parāda reāla samazināšanās, visticamāk, sagaidāma tikai pēc vairākiem gadiem.

Tā kā pilnībā nav ieviests uzkrājuma princips arī nodevu uzskaitē, Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga – valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas, kuras administrē ministrijas un attiecīgās pašvaldības, kopā veido konsolidētā kopbudžeta ieņēmumus 138,4 milj. *euro* apmērā, tomēr Valsts kontrole jau kopš 2006.gada norāda, ka pastāv risks, ka nodevas netiek iekasētas un uzskaitītas pilnā apmērā.

Miljoni plūst garām valsts kasei ⁽¹⁾

34. attēls.⁵⁹

Revīzijā konstatēts, ka par autoceļu lietošanas nodevu nav iekasēti vismaz 1,4–1,9 milj. *euro*, kā arī nav iespējams gūt pārliecību, ka ir gūti visi atbilstošie ieņēmumi no nodevas par vīzu, uzturēšanās atļauju vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem.

Nodevu administrēšanas sistēma ir sarežģīta un sadrumstalota – revīzijas ziņojuma sagatavošanas brīdī valsts nodevu apmērus un maksāšanas kārtību noteica septiņi likumi un vairāk nekā 100 Ministru kabineta noteikumu, bet valsts nodevu administrēšanas procesā bija iesaistītas 32 institūcijas, 97 zvērināti tiesu izpildītāji un 107 zvērināti notāri.

⁵⁹ Miljoni plūst garām valsts kasei. Portāls www.la.lv. Tiešsaistē: <http://www.la.lv/miljoni-plust-garam-valsts-kasei/>.

Normatīvie akti paredz kārtību, kādā nodevas administrētājam ir jāpārlicinās par nodevas samaksu, bet nenosaka, kā nodevas administrētājam ir jāuzskaita nodevu ieņēmumi un jāsaņem pārskatīti par nodevu ieņēmumiem un piemērotajiem atvieglojumiem, atbrīvojumiem un pārmaksāto summu atmaksām.

Nodokļu kontroles pasākumi – nodokļu kontrole tiek īstenota, veicot datu atbilstības pārbaudes, apsekošanas, novērošanas, tematiskās pārbaudes, padziļinātās pārbaudes un nodokļu auditus. Optimālais nodokļu kontroles veids tiek izvēlēts, veicot par nodokļu maksātāju iegūtās informācijas analīzi – pārskatu un deklarāciju datu ticamības novērtēšanu un riska analīzi. Viens no svarīgākajiem nodokļu kontroles veidiem ir nodokļu revīzija jeb audits.

Revīzijā tika izvērtēts, vai no VID audita pierakstiem ir iespējams izsekot audita procesam un secinājumu izdarīšanai, kā arī novērtēts, vai pēc 2011.gadā Valsts kontroles sniegtā ieteikuma ir uzlabojusies muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudi veikšana.

VID ir izstrādāti iekšējie normatīvie akti, lai nodrošinātu kvalitatīvu nodokļu audita procesa gaitu. Tomēr praksē VID darbinieki šo normatīvo aktu prasības ievēro nepilnīgi. Kvalificēta trešā persona tikai no audita pierakstiem nevar gūt pilnīgu izpratni par precīzu audita gaitu un izsekot visai loģiskajai ķēdei no auditā iegūtajiem pierādījumiem līdz pieņemtajam lēmumam par audita rezultātu.

VID joprojām nenodrošina, ka muitas deklarāciju datu atbilstības pārbaudes tiek veiktas deklarācijām ar vislielāko nodokļu nenomaksāšanas risku, jo deklarācijas pārbaudei joprojām tiek izvēlētas pēc VID darbinieka subjektīvā viedokļa. Pamatojums katra konkrētā darījuma atlasei nav izsekojams, jo netiek dokumentēts, kā arī procesa izmaksas viena *euro* iekasēšanai (0,7 *euro*) un procesa ilgums, kas dažreiz aizņem vairāk nekā gadu, neliecina par VID mērķtiecīgu rīcību, lai sasniegtu labāku rezultātu ar mazākiem resursiem.

Korupcijas risku pārvaldība – revīzijā secināts, ka VID 2016.gadā veica darbības Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja ieteicamo minimālo prasību ieviešanai korupcijas risku pārvaldībai, tomēr veiktās darbības nav sistemātiskas (risku izvērtēšana procesiem un darbiniekiem tiek veikta atrauti viena no otras), pārdomātas (kārtība par rotāciju tiek izstrādāta, pirms izvērtēti sensitīvie korupcijas riskam pakļautie amati) un nenodrošina korupcijas risku mazināšanu, jo jau sākotnēji noteiktajam riska līmenim nav pārliciecināta pamatojuma.

Pārmaksāto nodokļu atmaksa – viens no nodokļu administrēšanas būtiskiem un nodokļu maksātājiem nozīmīgiem jautājumiem ir pārmaksāto nodokļu atmaksa. Revīzijā tika veiktas pārbaudes par attiecīgo procesu nodrošināšanu un konstatētas nepilnības saistībā ar pārmaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) un pievienotās vērtības nodokļa (PVN) savlaicīgu atmaksu.

Kavējot pārmaksu atmaksas termiņu, VID atmaksājamo summu nav palielinājis atbilstoši normatīvā akta nosacījumiem, tādējādi radot risku, ka pret valsts budžetu kopumā varētu tikt iesniegtas prasības 173 tūkst. *euro* apmērā. Turklāt VID nodokļu maksātājiem nepamatoti 2015.gadā atmaksājis 88,9 tūkst. *euro* (ekstrapolētā vērtība).

Revīzijā secināts, ka VID nav nodrošinājis vienlīdzīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un nav laikus atmaksājis 57,1 milj. *euro* (14,2 milj. *euro* IIN un 42,9 milj. *euro* PVN).

Ziņojumā arī norādījām uz augstu risku, ka VID 2017.gadā nespēs laikā atmaksāt IIN pārmaksas, ņemot vērā to, ka 2017.gadā iesniedzamo gada ienākumu deklarāciju apjoms palielināsies vismaz uz pusi saistībā ar izmaiņām neapliekamā minimuma piemērošanas noteikumos.

Tomēr jāuzsver, ka VID ir uzsācis vairākas iniciatīvas, lai pārmaksu atmaksas procesu padarītu efektīvāku.

2015 Gada pārskats par ieņēmumiem

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi - 8 814,7 miljoni *euro*
 Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi - 7280,2 miljoni *euro*
 Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi - 1534,5 miljoni *euro*

Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli un tas ir sagatavots atbilstoši normatīvo aktu prasībām

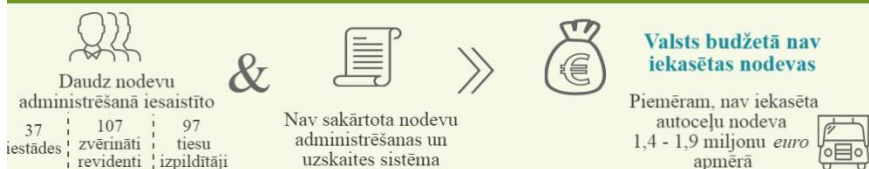
Jau 12 gadus nav iespējams sniegt atzinumu, vai ieņēmumi iekasēti pilnā apjomā, jo nav ieviests uzkrājuma princips - pārskatā tiek parādīta starpība starp nodokļos iekasēto un atmaksāto summu, bet netiek parādīta summa, ko valstij nodokļu veidā ir parādā un ko valsts nodokļu atmaksu veidā ir parādā nodokļu maksātājiem

Joprojām valstī nav izstrādāta nodokļu politika

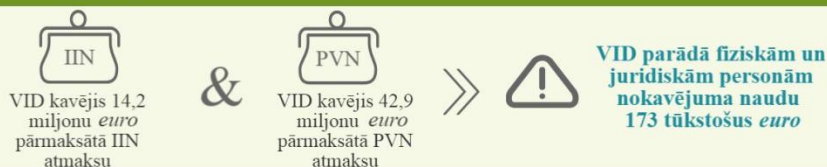
Nodokļu parādi

Nodevas

Nodokļu pārmaksu atmaksa

Kapitālsabiedrības

Ēnu ekonomiku veicinoši faktori

Vairāk informācijas - WWW.LRVK.GOV.LV

35. attēls. Finanšu revīzijas "Par Latvijas Republikas 2015.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem" ieņēmumu daļas infografika.

Valsts kontrole attiecībā uz Saimnieciskā gada pārskatu kopumā un attiecībā uz budžeta ieņēmumu sadaļu sniedza 19 ieteikumus, no kuriem būtiskāko daļu veido ieteikumi trūkumu novēršanai valsts budžeta ieņēmumu sadaļā. Būtiskākie ieteikumi paredz attiecībā uz Saimnieciskā gada pārskatu kopumā noteikt veicamās darbības, lai

uzlabotu Saimnieciskā gada pārskata sadaļas par notikumiem pēc bilances datuma kvalitāti un nodrošinātu visas būtiskās informācijas atklāšanu, kā arī attiecībā uz budžeta ieņēmumu sadaļu Saimnieciskā gada pārskatā atklāt pilnīgu informāciju par valsts budžeta ieņēmumiem, uzlabot nodokļu kontroles pasākumu procesu un krāpšanās risku pārvaldību, nodrošināt konsekventu rīcību sadarbībā ar nodokļu maksātājiem.

2.3.6.2. Neatkarīgās un citas institūcijas

Finanšu revīzijā **“Par Centrālās vēlēšanu komisijas 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību”** Valsts kontrole nav konstatējusi kļūdas grāmatvedības uzskaitē un trūkumus iekšējās kontroles sistēmā, tāpēc tika sniegts pozitīvs atzinums.

Revīzijā tika izvērtēts arī atbilstības jautājums par Parakstu vākšanas sistēmas iepirkuma un ieviešanas atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas. Lai gan revīzijā netika konstatēti tiesību aktu pārkāpumi vai neatbilstības, tomēr atzinumā vēršam uzmanību uz atsevišķiem trūkumiem Parakstu vākšanas sistēmas projekta vadībā, nedokumentējot vairāku sistēmas nodevumu testēšanu un nenodrošinot IT drošības vides pārvaldību atbilstoši Valsts informācijas sistēmu likuma un Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasībām.

2.3.6.3. Informācijas sistēmu audits

Ņemot vērā vairāku apjomīgu informācijas sistēmu izstrādes pabeigšanu, informācijas sistēmu auditori vērtēja sistēmu ieviešanu un darbības uzsākšanu. Finanšu revīzijās tika novērtētas Prokuratūras informācijas sistēmas, Valsts zemes dienesta GIS, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas Parakstu vākšanas sistēmas izstrāde un ieviešana. Dažu funkcionalitāšu lietošana iestādēs nebija uzsākta, tādējādi ietekmējot sistēmu izveides mērķu sasniegšanu un atdevi no ieguldītajiem resursiem. Konstatēts arī, ka sistēmu un tajās apstrādāto datu aizsardzībai nav izveidota atbilstoša pārvaldības vide, tostarp normatīvo aktu ietvars. Sniegtie ieteikumi veicinās ātrāku sistēmu ieviešanu un sakārtotāku pārvaldības vidi.

Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienestā tika novērtēta uzlabojumu veikšana informācijas sistēmās, sniedzot ieteikumu efektīvākai budžeta līdzekļu izmantošanai noteikt kritērijus un izvērtēt izmaiņu nepieciešamību atbilstoši iestādes darbības prioritātēm un pieejamajam finansējumam.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā novērtētas pamata kontroles grāmatvedības uzskaites sistēmā un sniegti priekšlikumi uzlabojumiem lietotāju piekļuves pārvaldībā un sistēmas darbības atjaunošanā.

2016.gadā tika uzsākta lietderības revīzija **“Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?”**, kur vairākos resoros un pašvaldībās tiks analizēts, vai valsts iestādes, pašvaldības un to iestādes iedzīvotājiem prasa izziņas vai informāciju, kas jau ir citu iestāžu rīcībā.

2.4. Revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁰

Revidējamās vienības atbilstoši saskaņotajiem termiņiem ir veikušas darbības ne mazāk kā 85 % Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanai.

Izpildīts.

Valsts kontrole revīziju rezultātā sniedz ieteikumus, kuriem nav tieši nosakāma finanšu ietekme (iekšējās kontroles sistēmas sakārtošana, nozaru tiesiskā regulējuma pilnveidošana, valsts un pašvaldību nekustamo īpašumu un kapitāla pārvaldības uzlabošana, tiesību aktu ievērošana publiskajos iepirkumos), un ieteikumus, kuriem ir nosakāma finanšu ietekme (samazināti valsts un pašvaldību budžetu izdevumi un palielināti ieņēmumi, novērsti nelikumīgi nodokļu, pakalpojumu un preču iegādes avansu maksājumi, sakārtota valsts un pašvaldību aktīvu uzskaitē).

Pārskata periodā revidējamām vienībām kopā bija jāievieš 533 ieteikumi, no kuriem ieviesti 492 ieteikumi jeb 92,3 %, ieviešanas stadijā 30 ieteikumi jeb 5,6 %, nav uzsākta ieviešana diviem ieteikumiem jeb 0,4 % un zaudējuši aktualitāti deviņi ieteikumi jeb 1,7 %.

2. tabula

Valsts kontroles revīzijās sniegto ieteikumu, kuri bija jāievieš 2016.gadā, statuss (uz 30.12.2016.)

Nozare/joma	2016.gadā ieviešamie ieteikumi	Pilnībā ieviesti		Uzsākta ieviešana		Nav uzsākta ieviešana	Zaudējuši aktualitāti
	(skaits)	(skaits)	(%)	(skaits)	(%)	(skaits)	(skaits)
Aizsardzība	9	9	100				
Ārlietas	2	2	100				
Ekonomika	4			3	75		1
Iekšlietas	26	25	96,2				1
Izglītība, zinātne un sports	36	34	94,4	2	5,6		
Kultūra	17	17	100				
Labklājība	91	91	100				
Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība	41	37	90,2	4	9,8		
Neatkarīgās un citas institūcijas	26	25	96,2	1	3,8		
Publiskā sektora finanses	85	72	84,7	6	7,1	1	6
Reģionālā attīstība un pašvaldības, e-pārvalde	116	110	94,8	5	4,3	1	
Tieslietas	8	8	100				
Transports un sakari	25	25	100				
Veselības aprūpe	31	23	74,2	7	22,6		1
Vides aizsardzība	16	14	87,5	2	12,5		
KOPĀ	533	492	92,3	30	5,6	2	9

⁶⁰ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶¹

Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātā panākts vai tiek plānots panākt valsts un pašvaldību, un to kapitālsabiedrību budžeta līdzekļu ietaupījumu un/vai ieņēmumu palielinājumu, nelikumīgu un nelietderīgu izdevumu, kā arī finanšu korekciju novēršanu – ar 1 *euro* ieguldījumu Valsts kontroles darbības nodrošināšanā ir panākta vismaz 5 *euro* atdeve (1:5 princips).

Tiek veikti pasākumi mērķa sasniegšanai 2017.gadā.

Pārskata periodā notika finanšu ietekmes novērtēšanas metodikas izstrāde, kura tika nodota pilotēšanai, lai 2017.gadā aprēķinātu Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātā panākto valsts budžeta līdzekļu ietaupījumu un novērstos nelietderīgos izdevumus.

---

⁶¹ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības pēdējā gadā – 2017.gadā.

2.5. Revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu izskatīšana

2.5.1. Pārkāpumu izskatīšana tiesībaizsardzības iestādēs

Valsts kontroles likums nosaka, ka Valsts kontrolei ir pienākums ziņot tiesībaizsardzības iestādēm par revīzijās konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem.

2016.gadā tiesībaizsardzības iestādēm tika **ziņots par 10 revīzijās** (piecās likumības/lietderības, vienā likumības un četrās finanšu) **konstatētajiem pārkāpumiem**.

Prokuratūra tika informēta par konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem valsts un pašvaldību iestādēs un kapitālsabiedrībās, piemēram, saistībā ar atlīdzības un prēmiju izmaksu, stipendiju izmaksu, nekustamo īpašumu atsavināšanu, nomas maksas aprēķiniem u. c.

Trīs gadījumos par iespējamu likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" neievērošanu Valsts kontrole informēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju.

Pārskata periodā⁶²:

- tiesā apstiprināta prokurora vienošanās ar apsūdzēto par sodu par pašvaldības finanšu līdzekļu piesavināšanos;
- pirmās instances tiesā atrodas izskatīšanai septiņas lietas – sešas lietas par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un viena lieta par valsts amatpersonas bezdarbību;
- apelācijas instances tiesā atrodas izskatīšanai viena lieta par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu;
- kasācijas instances tiesā atrodas izskatīšanai viena lieta par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu;
- kriminālprocesu ietvaros pavisam astoņas personas par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un piesavināšanos ir nodotas kriminālvajāšanai.

2016.gada beigās **par revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem izmeklēšana notika 21 kriminālprocesā** (15 kriminālprocesi Valsts policijā, viens – KNAB, viens – Iekšējās drošības birojā un četri – prokuratūrā).

2.5.2. Sadarbība pārkāpumu vispusīgai izskatīšanai

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶³

Valsts kontrole **pilnveido sadarbību ar tiesībsargājošām iestādēm**, vismaz reizi pusgadā organizējot Valsts kontroles un tiesībaizsardzības iestāžu pārstāvju tikšanos, lai konstatētu lietu izskatīšanas kavējošos faktorus, izvērtētu rezultātus, kā arī lai vienotos par iespēju uzsākt lietu izskatīšanu revīzijas veikšanas laikā gadījumos, kad identificētas būtiskas neatbilstības.

Izpildīts.

Valsts kontrole 2016.gadā **sekoja līdzī revīzijās konstatēto pārkāpumu izskatīšanas gaitai** tiesībaizsardzības iestādēs, tostarp vērtēja no tiesībaizsardzības iestādēm saņemto informāciju, un gadījumos, ja Valsts kontroles ieskatā tiesībaizsardzības iestādēs pieņemtie lēmumi nesaturēja pietiekamu pamatojumu vai bija nepilnīgi pārbaudīti pārkāpumi, Valsts kontrole par pieņemtajiem lēmumiem iesniedza sūdzības augstākai amatpersonai.

Par septiņiem tiesībaizsardzības iestāžu lēmumiem par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu tika iesniegtas divas Valsts kontroles sūdzības, kā rezultātā lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu nav atcelts, jo nav radīts būtisks kaitējums un nav noticis noziedzīgs nodarījums.

Par 15 tiesībaizsardzības iestāžu lēmumiem par kriminālprocesa izbeigšanu tika iesniegtas 23 Valsts kontroles sūdzības, kā rezultātā:

- vienā gadījumā sūdzība tiek izskatīta;
- četros gadījumos sūdzības apmierinātas un kriminālprocess atjaunots;

⁶² Informācija norādīta uz 2016.gada 30.decembri.

⁶³ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

- citos gadījumos sūdzības noraidītas, jo tiesībaizsardzības iestādes nesaskatīja noziedzīga nodarījuma sastāvu, piemēram, netika konstatēts būtisks kaitējums, jo nodarītais mantiskais zaudējums ir mazāks nekā piecas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas vai nav apdraudētas citas ar likumu aizsargātas intereses un tiesības, vai nebija nodoma izšķērdēt pašvaldības mantu.

Valsts kontroles pārstāvji pārskata periodā tikās ar Prokuratūras un Valsts policijas pārstāvjiem, lai pārrunātu konkrētu Valsts kontroles konstatēto pārkāpumu izmeklēšanas gaitu.

Valsts kontroles Sabiedriskajā padomē tika pārrunāti problēmjaudājumi amatpersonu saukšanai pie kriminālatbildības par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem.

2.5.3. Pārkāpumu izskatīšana citās atbildīgajās institūcijās

Valsts kontrole 2016.gadā **Iepirkumu uzraudzības biroju informēja par astoņās revīzijās konstatētiem iespējamiem pārkāpumiem** publisko iepirkumu jomā. Saistībā ar Valsts kontroles nosūtīto informāciju ir uzsāktas 19 administratīvo pārkāpumu lietvedības, kuras turpinās⁶⁴.

Valsts ieņēmumu dienestam Valsts kontrole **piecas reizes ir ziņojusi** par konstatētajām neatbilstībām skaidras naudas līdzekļu uzskaitē, darījumus apliecinājošu dokumentu lietošanā un pievienotās vērtības nodokļa aprēķināšanā un ieskaitīšanā valsts budžetā. Saistībā ar Valsts kontroles nosūtīto informāciju divas amatpersonas sauktas pie administratīvās atbildības un sodītas ar naudas sodu, kā arī divos gadījumos konstatētais administratīvais pārkāpums atzīts par maznozīmīgu, atbrīvojot divas amatpersonas no administratīvās atbildības un izsakot mutvārdu aizrādījumu.

Vienā gadījumā par iespējamu tiesību normu pārkāpumu darba tiesisko attiecību jomā Valsts kontrole **informēja Valsts darba inspekciju**. Pārbaudes rezultātā viena amatpersona saukta pie administratīvās atbildības un sodīta ar naudas sodu.

2.5.4. Pārkāpumu izskatīšana revidējamās vienībās un to augstākajās institūcijās

Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā pēc Valsts kontroles iniciatīvas kopš 2014.gada 11.aprīļa ir noteikts, ka, ja šā likuma pārkāpumus konstatējusi Valsts kontrole, veicot revīziju, revidējamā vienība vai tās augstākā iestāde vai amatpersona piecu mēnešu laikā pēc tam, kad stājies spēkā Valsts kontroles lēmums par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu, informē Valsts kontroli par personu, kuras pārkāpušas minētā likuma noteikumus, atbildības izvērtēšanas rezultātiem.

Izpildot likumā noteikto pienākumu, revidējamajai vienībai vai tās augstākai iestādei vai amatpersonai ir jānoskaidro par revīzijā konstatētajiem pārkāpumiem vainīgās personas un jāvērtē, vai ir pamats to saukšanai pie disciplinārās un civiltiesiskās atbildības. Par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem jāinformē Valsts kontrole.

Valsts kontrole sekoja, lai informācija par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem tiktu sniegta likumā noteiktajā termiņā un tiktu izvērtēta personu atbildība, tajā skaitā nosūtot vēstules un atgādinājumus par informācijas sniegšanu, aicinot atkārtoti veikt izvērtējumu, publicējot informāciju mājaslapā.

Pārskata gadā **revidējamās vienībās un to augstākajās iestādēs bija notikušas pārbaudes par 29 Valsts kontroles veiktajām revīzijām**. Veikto pārbaūžu rezultātā ar trīs darbiniekiem izbeigtas darba tiesiskās attiecības, vienai amatpersonai un trīs darbiniekiem izteikts rājiens, 13 darbiniekiem izteiktas piezīmes, septiņām amatpersonām un sešiem darbiniekiem izteikts aizrādījums.

Tikai dažos gadījumos revidējamās vienības un to augstākās iestādes bija rosinājušas jautājumus par personu prettiesiskas rīcības rezultātā radīto zaudējumu atlīdzināšanu, piemēram, par nepamatoti izmaksātajiem atlaišanas pabalstiem tika noslēgta vienošanās ar vainīgajām personām par 377 *euro* atlīdzināšanu, tika noslēgta vienošanās ar pārkāpumu pieļāvušo darbinieku par nodarīto zaudējumu 2,7 tūkst. *euro* apmērā atlīdzināšanu, par fiziskajām personām nelikumīgi pārskaitītiem finanšu līdzekļiem tika noslēgta vienošanās ar bijušajiem un

⁶⁴ Informācija uz 2016.gada 30.decembri.

esošajiem pašvaldības darbiniekiem par finanšu līdzekļu atmaksu 43,1 tūkst. *euro*, tika panākta vienošanās, ka komersants atmaksājis nepamatoti saņemtos naudas līdzekļus par pakalpojumu 7,5 tūkst. *euro* apmērā u. c.

Valsts kontrole ir konstatējusi šādas nepilnības personu atbildības par revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem izvērtēšanā:

- ne visos gadījumos tiek noskaidrotas atbildīgās personas un tiek vērtēta to atbildība;
- iestādes vilcinās veikt revīzijā konstatēto pārkāpumu pieļāvušo personu atbildības izvērtēšanu, līdz ar to daudzos gadījumos iestājās noilgums personu saukšanai pie disciplināratbildības;
- daudzos gadījumos netiek izvērtēta iespēja vērsties pie vainīgajām personām radīto zaudējumu atlīdzināšanai;
- iestādēs nav vienotas pieejas personu atbildības izvērtēšanā;
- iestādes jauc Valsts kontroles revīzijas ziņojumā konstatētos pārkāpumus pieļāvušo personu atbildības izvērtēšanu ar revīzijas ziņojumā sniegto ieteikumu ieviešanu.

Valsts kontrole Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas 2016.gada 1.jūnija sēdē informēja par konstatētajiem problēmjautājumiem saistībā ar Valsts kontroles veiktajās revīzijās konstatēto tiesību normu pārkāpumu un tos pieļāvušo personu atbildības izvērtēšanu ministrijās. Komisija uzdeva Valsts kancelejai iesniegt tai vienotus metodiskos norādījumus (vadlīnijas) valsts amatpersonu atbildības izvērtēšanai pēc Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem.

Valsts kancelejas un Valsts kontroles sadarbības rezultātā **tika izstrādātas Vadlīnijas par valsts pārvaldē nodarbināto atbildības izvērtēšanu.**

3

Starptautiskā sadarbība

3.1. Dalība starptautiskajās
organizācijās un darba grupās

3.2. Sadarbība ar citu valstu
augstākajām revīzijas iestādēm

3. Starptautiskā sadarbība

3.1. Dalība starptautiskajās organizācijās un darba grupās

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁵

Valsts kontrole aktīvi **piedalās ES augstāko revīzijas iestāžu Kontaktu komitejas un INTOSAI/EUROSAI kopējo mērķu sasniegšanā**, kā arī revīziju un institucionālās kapacitātes stiprināšanā.

Izpildīts.

Valsts kontrole ir devusi savu ieguldījumu starptautisko organizāciju mērķu sasniegšanā un izmantojusi iespēju celt savu kapacitāti, iesaistoties starptautisko organizāciju aktivitātēs.

INTOSAI ir neatkarīga augstāko revīzijas iestāžu starptautiska organizācija. Tā dibināta 1953.gadā un kalpo kā forums publiskā sektora revīzijas jomas stiprināšanai, augstāko revīzijas iestāžu profesionālai attīstībai, kā arī zināšanu un labākās prakses savstarpējai apmaiņai. Organizācijai ir īpašs konsultatīvs statuss Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomisko un sociālo lietu padomē. Lai nodrošinātu **INTOSAI** mērķu sasniegšanu, ir izveidotas reģionālās augstāko revīzijas iestāžu organizācijas, notiek regulāras pastāvīgo komiteju un darba grupu sanāksmes un citi informatīvi pasākumi, kā arī reizi trijos gados tiek organizēts kongress. **INTOSAI** apvieno 194 pasaules valstu augstākās revīzijas iestādes, un Valsts kontrole ir tās aktīva dalībniece **kopš 1994.gada**.

2016.gada decembrī Valsts kontroles **pārstāvji piedalījās vispasaules augstāko revīzijas iestāžu 22. kongresā jeb INCOSAI**, ko reizi trīs gados organizē **INTOSAI** un kas norisinājās Apvienotajos Arābu Emirātos.

36. attēls. INCOSAI kongresa dalībnieki.

Kongresa ietvaros augstāko revīzijas iestāžu vadītāji **apstiprināja Starptautisko revīzijas standartu ISSAI jaunās versijas** un lēma par būtiskiem jautājumiem, kas ietekmē augstāko revīzijas iestāžu turpmāko darbu.

Kongresa laikā tika apstiprināti **INTOSAI** starptautisko darba grupu darba rezultāti, iniciēti risinājumi augstāko revīzijas iestāžu darba aktuālajām problēmām, kā arī panāktas vienošanās par preventīviem soļiem nākotnes izaicinājumu mazināšanā.

EUROSAI ir **INTOSAI** reģionālā organizācija, kas izveidota 1990.gadā un pašlaik apvieno 49 Eiropas valstu augstākās revīzijas iestādes un ERP. Valsts kontrole par pilntiesīgu **EUROSAI** locekli **kļuva 1995.gadā**. Organizācijas galvenie mērķi ir veicināt profesionālo sadarbību starp Eiropas augstākajām revīzijas iestādēm, atbalstīt informācijas un dokumentācijas apmaiņu, veicināt publiskā sektora revīzijas izpēti, stimulēt akadēmisko amatu izveidi šajā jomā un panākt revīzijas terminoloģijas vienādošanu.

⁶⁵ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

2016.gada septembrī Lietuvā **notika trešais EUROSAI dalībvalstu ekspertu pieredzes apmaiņas seminārs par revīzijām pašvaldībās**. Seminārā piedalījās 60 dalībnieki no 24 valstu augstākajām revīzijas iestādēm, tajā skaitā arī Valsts kontroles padomes loceklis E. Korčagins un Piektā revīzijas departamenta sektora vadītājs O. Erdmanis.

Tikšanās mērķis bija starptautiska pieredzes apmaiņa par revīzijām pašvaldībās. Jautājumi par pašvaldībām ir ne tikai Latvijas, bet arī daudzu citu augstāko revīzijas iestāžu prioritāšu lokā.

Tikšanās ietvaros **tika izveidota Pašvaldību revīziju darba grupa**, kuras mērķi ir labākās prakses un pieredzes apmaiņa, pašvaldības revīzijas sistēmas optimizācija un revīzijas metodoloģijas pilnveidošana, lai kopumā uzlabotu pašvaldību finanšu pārvaldību, revīzijas resursu efektīvu izmantošanu un revīziju kvalitāti.

Valsts kontroles pārstāvji seminārā prezentēja jauno pieeju risku analīzei pašvaldību nozarē un vadīja diskusiju par inovatīviem veidiem nozares risku analīzes veikšanai.

Kontaktu komiteja ir ES dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu vadītāju un ERP vadītāja autonoma un neatkarīga apvienība, kuras darbības mērķis ir stiprināt ES finanšu vadību un labu pārvaldību. Valsts kontrole ir Kontaktu komitejas locekle **kopš 2004.gada 1.maija**.

ERP pārstāvji 2016.gada janvārī tikās **Kontaktu komitejas vadības grupas sanāksmē** Bratislavā, Slovākijā.

37. attēls. "Trijnieka" sanāksme.

"Trijnieka" ("Trijnieks" – ES augstākās revīzijas iestādes, kuras noteiktā laika periodā koordinē visu 29 ES augstāko revīzijas iestāžu darbu) **sanāksmē** speciālisti starptautiskās sadarbības jautājumos M. Sološenko un E. Jansons kopā ar ERP un Slovākijas augstākās revīzijas iestādes pārstāvjiem pārrunāja nākamās Kontaktu komitejas sanāksmes, kas 2016.gada oktobrī notika Bratislavā, organizatoriskos jautājumus un sanāksmes semināra iespējamās tēmas.

2016.gada aprīlī Valsts kontrole organizēja un vadīja **Kontaktu komitejas sakaru koordinātoru sanāksmi**, kurā piedalījās 58 delegāti no 37 augstākajām revīzijas iestādēm, tostarp ERP un *SIGMA (OECD)* pārstāvji. Sanāksmē apsprieda sagatavošanās darbus nākamajai Kontaktu komitejas sanāksmei, tostarp izvēlējās sanāksmes galveno tēmu – ES enerģētikas politika un klimats, runāja par ES Banku Savienības radītajiem izaicinājumiem un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (Junkera plāns), par iespējamo atbalstu Gruzijas, Moldovas un Ukrainas augstākajām revīzijas iestādēm, izvēlējās visatbilstošāko veidu informācijas apmaiņai par ES kontekstā veiktajām revīzijām, kā arī noklausījās ziņojumus, ko sagatavojušas Kontaktu komitejas darba grupas.

Slovākijas galvaspilsētā Bratislavā 2016.gada oktobrī norisinājās **ikgadējā ES augstāko revīzijas iestāžu vadītāju Kontaktu komitejas sanāksme**, kurā piedalījās arī Valsts kontroles pārstāvji.

Kontaktu komitejas sanāksmes semināra tēma bija veltīta ES enerģētikas politikas un klimata jautājumiem, dalībniekiem uzsverot jomas pieaugošo nozīmīgumu, rosinot dalībvalstis vērtēt iespējas veikt kopīgas revīzijas par aktuālajiem enerģētikas un klimata jautājumiem, kā arī daloties pieredzē par revīziju darbu minēto jomu ietvaros.

Sanāksmē prezentāciju par Valsts kontroles veiktu revīziju sniedza Valsts kontroles padomes loceklis E. Korčagins.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁶

Valsts kontrole **piedalās vismaz trīs starptautiska līmeņa darba grupu pieredzes apmaiņas pasākumos, tajā skaitā lietderības, vides un informācijas tehnoloģiju revīziju jomās.**

Izpildīts.

Valsts kontroles darbinieki piedalās starptautiskajā revīziju darbā un starptautisko revīziju organizāciju darba grupās, sniedz savu pieredzi, zināšanas un profesionālo atbalstu citām augstākajām revīzijas iestādēm, vienlaikus paaugstinot arī savu profesionalitāti un gūstot pieredzi.

38. attēls. Valsts kontroles dalība starptautiskajās darba grupās.

2016.gada janvārī Valsts kontrolē tikās visu trīs Baltijas valstu augstāko revīzijas iestāžu pārstāvji, lai runātu par projektu *Rail Baltica*.

Lietuvas valsts kontrolieris *A. Dulkys* un Igaunijas valsts kontroliera padomnieks *U. Lee* iepazīstināja klātesošos ar savu valstu līgumu detaļām un projekta ieviešanas termiņiem. Tikšanās laikā pārrunāti galvenie projekta riski un ietekmes uz vidi novērtējums.

Tika nolemts parakstīt vienošanās memorandu un dibināt **darba grupu**, kuras ietvaros eksperti apmainīsies ar viņu rīcībā esošo informāciju **par *Rail Baltica* projekta ieviešanas gaitu.**

⁶⁶ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā.

2016.gada jūnijā Viļņā notika *Rail Baltica* projektam veltīta sanāksme, kurā piedalījās arī Valsts kontroles pārstāvji A. Jakovļevs un M. Sološenko. Sadarbībā ar kolēģiem no Lietuvas un Igaunijas augstākajām revīzijas iestādēm sanāksmē tika pārrunāti projekta iespējamie riski un iespējas nākotnē veikt kopīgu projekta revīziju. Revidenti sanāksmē uzklausa arī Baltijas valstu kopuzņēmuma AS "RB Rail" informāciju par projekta progresu.

Arī ikgadējās ES augstāko revīzijas iestāžu vadītāju Kontaktu komitejas sanāksmes ietvaros Bratislavā tika organizēta *Rail Baltica* projektam veltīta sapulce, kuras laikā tika parakstīts Saprašanās memorands starp Baltijas valstīm un nodibināta operatīva darba grupa projekta uzraudzīšanai.

39. attēls. Valsts kontroliere E. Krūmiņa Saprašanās memoranda parakstīšanas brīdī ar Baltijas valstu kolēģiem.

Tikšanās laikā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas, kā arī Polijas un Somijas augstāko revīzijas iestāžu vadītāji, kas projektā piedalās kā novērotāji, sniedza savu redzējumu par turpmāko sadarbību, uzsverot preventīvas rīcības būtiskumu projekta potenciālo risku izgaismošanā.

3.2. Sadarbība ar citu valstu augstākajām revīzijas iestādēm

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁷

Valsts kontrole **sniedz profesionālo atbalstu un daļās pieredzē ar citām augstākajām revīzijas iestādēm divpusējās/daudzpusējās sadarbības vai atsevišķu projektu ietvaros, sniedzot apmācību vismaz divām augstākajām revīzijas iestādēm.**

Izpildīts.

Valsts kontroliere E. Krūmiņa: "Laika posmā pēc neatkarības atgūšanas Valsts kontrole pati ir bijusi pakļauta nopietnam pārmaiņu procesam, no postpadomju finanšu inspekcijas kļūstot par modernu audita iestādi, kas strādā atbilstoši starptautiskajiem revīzijas standartiem. Tieši tāpēc Valsts kontrole ir ļoti pieprasīts atbalsta sniedzējs tām augstākajām revīzijas iestādēm, kuras šo pārmaiņu procesu īsteno šobrīd."

2016.gada janvārī Luksemburgā valsts kontroliere E. Krūmiņa tikās ar **ERP prezidentu V. Kaldeiru**. Tikšanās laikā tika pārrunāti aktuāli augstāko revīzijas iestāžu sadarbības jautājumi, tostarp iespējamie kopējo revīziju temati, tajā skaitā enerģētikas savienības un dalībvalstu fiskālo politiku revīzijas, ES augstāko revīzijas iestāžu iespējamā sadarbība ar ES asociēto valstu augstākajām revīzijas iestādēm, kā arī publiskā sektora revīzijas standartu aktualizēšana.

⁶⁷ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

2016.gada aprīlī Valsts kontrolē **norisinājās ES kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu augstāko revīzijas iestāžu sanāksme**, kurā piedalījās 18 delegāti no 13 valstīm/iestādēm. Sanāksmes laikā apsprieda kandidātvalstu informācijas apmaiņas tīkla aktualitātes, paralēlās lietderības revīzijas projektu, diskutēja par augstāko revīzijas iestāžu neatkarību, revidentu atzinuma saturu un formulējumu, kā arī augstāko revīzijas iestāžu attiecībām ar parlamentiem.

Valsts kontroles padomes loceklis E. Korčagins 2016.gada maijā piedalījās **ES delegācijas Moldovā un Moldovas Revīzijas palātas rīkotajā konferencē "Parlamenta pārraudzības stiprināšana un augstākās revīzijas iestādes loma publisko finanšu pārvaldības pilnveidošanā"**, kas notika Kišiņevā.

40. attēls. Valsts kontroles padomes loceklis E. Korčagins Moldovas revīzijas palātas rīkotajā konferencē.

Valsts kontroles padomes loceklis piedalījās konferences paneldiskusijā par parlamenta pārraudzības stiprināšanu un parlamenta sadarbību ar augstāko revīzijas iestādi, sniedzot informāciju par Valsts kontroles pieredzi sadarbībā ar Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju. Konferencē notika arī diskusija par normatīvās bāzes radīšanu neatkarīga un efektīva augstākās revīzijas iestādes darba nodrošināšanai.

Valsts kontroliere E. Krūmiņa un padomniece stratēģiskajos jautājumos M. Salgrāve piedalījās **starptautiskajā konferencē "Augstāko revīzijas iestāžu atbildes uz globāliem izaicinājumiem"**, kas 2016.gada jūnijā norisinājās Oslo, Norvēģijā. Konferencē dalībnieki dalījās pieredzē par augstāko revīzijas iestāžu ieguldījumu demokrātijas stiprināšanā, publiskā sektora revīziju stratēģisko attīstību, augstāko revīzijas iestāžu kopīgi veikto revīziju priekšrocībām un specifisku nozaru revīziju jautājumiem. Vienlaikus tika atzīmēta arī Norvēģijas augstākās revīzijas iestādes 200 gadu pastāvēšanas gadadiena, tāpēc konferences dalībniekus ar savu klātbūtni pagodināja arī Norvēģijas karalis Haralds V, premjerministre E. Solberga un Norvēģijas parlamenta pārstāvji.

Saistībā ar Valsts kontroles pieredzi publiskās pārvaldes finanšu resursu kontroles jomā, Valsts kontrole vairākkārt ir aicināta iesaistīties attīstības sadarbības pasākumu īstenošanā ar Ukrainas, Gruzijas un Moldovas augstākajām revīzijas iestādēm.

2016.gada 2.jūnijā **valsts kontroliere E. Krūmiņa parakstīja līgumu ar Ārlietu ministriju par attīstības sadarbības projekta Ukrainas, Moldovas un Gruzijas augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšanai ISSAI integrācijas procesā**, nodrošinot iesaisti Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķu sasniegšanā.

Projekts jāva turpināt Valsts kontroles uzsāktās iniciatīvas un atbalsta sniegšanu Moldovas, Ukrainas un Gruzijas augstākajām revīzijas iestādēm. Attīstības sadarbības projekta īstenošana tika pabeigta līdz 2016.gada nogalei (īstenošanai nepieciešamais finansējums piešķirts no Attīstības sadarbības politikas plāna 2016.gadam paredzētajiem līdzekļiem).

Valsts kontroliere E. Krūmiņa 2016.gada oktobrī Valsts kontroles telpās **tikās ar jaunizveidotās Ukrainas Nacionālās korupcijas novēršanas aģentūras priekšsēdētāju N. Korčaku**. Tikšanās notika pēc Ukrainas Nacionālās korupcijas novēršanas aģentūras vadības iniciatīvas un tās laikā tika pārrunātas iespējas sadarbības efektīvizēšanai starp pretkorupcijas iestādēm un augstākajām revīzijas iestādēm, kā arī analizēti iestāžu darba organizācijas mehānismi.

Valsts kontroliere E. Krūmiņa kopā ar Pārskatu izvērtēšanas daļas vadītāju A. Ērgli un revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāju L. Dimanti 2016.gada oktobrī apmeklēja **Ukrainas augstāko revīzijas iestādi**. Tikšanās notika **projekta "Ukrainas, Moldovas un Gruzijas augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšana starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu ISSAI integrācijas procesā" ietvaros**.

Tikšanās laikā tika sniegta prezentācija par Valsts kontroles darbību, institucionālo sistēmu, revīzijas darba procesa organizāciju un īstenotajiem starptautiskās sadarbības pasākumiem, kā arī notika pieredzes apmaiņa, iepazīstot Ukrainas augstākās revīzijas iestādes darbību.

Puses arī vienojās, ka Ukrainas augstākās revīzijas iestādes vadība ieradīsies uz ES Austrumu partnerības valstu augstāko revīzijas iestāžu forumu Latvijā, bet Valsts kontroles pārstāvji dosies uz Ukrainu novadīt semināru par lietderības revīzijām.

2016.gada novembrī **noslēdzās Valsts kontroles īstenotais apmācību cikls Ukrainas augstākajā revīzijas iestādē**.

41. attēls. Valsts kontroles padomes locekles I. Grīnhofa un I. Vārava ar Ukrainas augstākās revīzijas iestādes pārstāvjiem.

Valsts kontrole sniedza atbalstu Ukrainas augstākās revīzijas iestādes darbības kapacitātes stiprināšanā, nodrošinot aktivitāšu īstenošanu, kas sekmētu nozīmīgu starptautisko donoru un ekspertu izteikto rekomendāciju ieviešanu Ukrainā, šādi tuvinot Ukrainas augstāko revīzijas iestādi starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu *ISSAI* piemērošanai.

2016.gada 14.decembrī uz ES Austrumu partnerības valstu augstāko revīzijas iestāžu forumu Latvijā ieradās **Ukrainas, Moldovas, Gruzijas un Zviedrijas Karalistes augstāko revīzijas iestāžu vadītāji un pārstāvji**. Vizītes laikā viesi tikās arī ar Valsts prezidentu un ārlietu ministru, kā arī piedalījās Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdē. Forumu apmeklēja arī Zviedrijas Karalistes augstākās revīzijas iestādes vadība kā Valsts kontroles ilgstoša sadarbības partnere atbalsta sniegšanā Moldovas un Gruzijas augstākajām revīzijas iestādēm.

Valsts kontrole aktīvi turpināja darbu ES austrumu partnerības valstu augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes stiprināšanā ceļā uz pilnīgu starptautisko standartu integrāciju to darbībā. **Valsts kontrole izstrādāja specializētu apmācību kursu, kas balstīts rūpīgā Moldovas kolēģu vajadzību izzināšanā un saskaņots ar starptautiskajos standartos augstākajām revīzijas iestādēm ISSAI noteikto.**

2016.gada novembrī Valsts kontroles eksperti nodrošināja apmācību programmas īstenošanu divos virzienos – finanšu revīzijas un informācijas komunikāciju tehnoloģiju revīzijas jomās.

42. attēls. Valsts kontroles pārstāves tikšanās laikā.

43. attēls. Revīzijas un metodoloģijas departamenta sektora vadītāja I. Kalniņa-Junga apmācību laikā.

44. attēls. Piektā revīzijas departamenta vecākā valsts revidente G. Krūmiņa apmācību laikā.

Valsts kontroles pārstāves sniedza padziļinātu apmācību kursu tādās tēmās kā pārskatu par valsts un pašvaldību budžetu izpildi revīzija, finanšu revīzija un starptautiskie revīziju standarti, praktiskie finanšu revīzijas aspekti, revīzija informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā, ņemot vērā, ka aizvien vairāk pieaug arī nacionālie izdevumi tieši dažādu informācijas un komunikāciju tehnoloģijas projektu ieviešanā.

Uz **Gruzijas augstākās revīzijas iestādi** Tbilisi diskutēt par jautājumiem, kas skar finanšu revīzijas, 2016.gada jūnijā devās pieci Valsts kontroles pārstāvji – Revīzijas un metodoloģijas departamenta sektora vadītāja I. Burkāne, Revīzijas un metodoloģijas departamenta informācijas sistēmu auditore L. Nagle, revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāja L. Dimante, Piektā revīzijas departamenta sektora vadītāja T. Mazbērziņa un Otrā revīzijas departamenta revidente L. Reine. Gruzijā apmācības organizēja Zviedrijas Karalistes augstākā revīzijas iestāde.

Sadarbības projekta ietvaros Zviedrijā 2016.gada novembrī **noritēja Latvijas, Gruzijas un Moldovas augstāko revīzijas iestāžu pārstāvju tikšanās**. Seminārā galvenā uzmanība tika pievērsta finanšu revīzijām, tostarp konsolidētajiem finanšu ziņojumiem un budžeta izpildes ziņojumiem, kā arī atbilstības un finanšu revīziju apvienošanas priekšrocībām un trūkumiem. Tika organizētas vairākas praktiskās nodarbības.

Atsaucoties **Kirgizstānas Republikas augstākās revīzijas iestādes priekšsēdētāja U. Maripova uzaicinājumam**, valsts kontroliere E. Krūmiņa 2016.gada septembrī apmeklēja Kirgizstānu, lai pārrunātu abu iestāžu turpmākās sadarbības iespējas, tajā skaitā atbalstu, ko Valsts kontrole varētu sniegt Kirgizstānas kolēģiem. Valsts kontroliere tikās arī ar Kirgizstānas augstākās revīzijas iestādes teritoriālo struktūrvienību vadītājiem. Kirgizstānas augstākajā revīzijas iestādē pašlaik norisinās pārmaiņu process, kura rezultātā iestāde plāno kļūt par atbilstoši starptautiskajiem revīziju standartiem darbojošos revīzijas institūciju.

Vizītes laikā tika pārrunāti jautājumi saistībā ar augstākās revīzijas iestādes darbību regulējošo tiesību aktu atbilstību augstākās revīzijas iestādes neatkarības prasībām, revīzijas iestādes stratēģisko un operacionālo plānošanu, iestādes optimālo struktūru, revīziju metodoloģijām un revīziju kvalitātes kontroli, kā arī iekšējās un ārējās komunikācijas izaicinājumiem.

Augstāko revīzijas iestāžu vadītāji vienojās, ka Valsts kontrole izvērtēs iespēju sniegt atbalstu Kirgizstānas augstākās revīzijas iestādei jebkurā no šīm darbības jomām.

2016.gada novembrī nedēļu ilgā mācību vizītē Valsts kontrolē ieradās **Tadžikistānas Revīzijas palātas un Finanšu ministrijas pārstāvji**. Vizītes mērķis bija uzzināt par Valsts kontroles darbību labākās prakses ieviešanai Tadžikistānā.

45. attēls. Valsts kontroles, Tadžikistānas Revīzijas palātas un Tadžikistānas Finanšu ministrijas pārstāvji.

Viesi tikās arī ar Finanšu ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvjiem.

Tadžikistānas Revīzijas palātas un Finanšu ministrijas pārstāvji Latvijā iepazinās ar Valsts kontrolē izmantoto finanšu, lietderības un atbilstības revīziju metodoloģiju, pašvaldību revīzijām kā vienu no attīstības iespējām, tika runāts par finanšu disciplīnu un revīziju ziņojumos pausto ieteikumu ieviešanu valsts un pašvaldību iestādēs.

Ar viesiem tikās un pieredzē dalījās vairāki Valsts kontroles eksperti. Mācību vizīte tika organizēta Pasaules Bankas projekta par valsts publisko finanšu vadības modernizāciju ietvaros.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁶⁸

Valsts kontrole sadarbībā ar citām augstākajām revīzijas iestādēm **veic vismaz vienu paralēlo revīziju gadā.**

Izpildīts.

Valsts kontroles 2016.gada darba plānā tika iekļautas divas revīzijas saistībā ar paralēlo revīziju īstenošanu:

- Kontaktu komitejas Struktūrfondu darba grupas paralēlās revīzijas “Struktūrfondu ieguldījums Eiropa 2020 stratēģijas mērķu īstenošanā izglītības un nodarbinātības jomās” ietvaros **likumības/lietderības revīzija “ES struktūrfondu ieguldījums “Eiropa 2020” stratēģijas noteikto mērķu sasniegšanā izglītības jomā”**⁶⁹;
- Kontaktu komitejas Fiskālās politikas audita informācijas apmaiņas tīkla paralēlās revīzijas “Publisko finanšu ilgtspējas pakārtotie riski” ietvaros **lietderības revīzija “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1.daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums”**.

⁶⁸ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁶⁹ Informācija par revīzijas rezultātiem 2.3.4.4.apakšpunktā.

4.

Valsts kontroles komunikācija

4.1. Sabiedrības informēšana

4.2. Sadarbība ar Saeimu un
Ministru kabinetu

4.3. Sadarbība ar revidējamām
vienībām

4.4. Sadarbība ar citām
organizācijām

4. Valsts kontroles komunikācija

4.1. Sabiedrības informēšana

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁰

Valsts kontrole nodrošina vispusīgu, konkrētai mērķauditorijai noderīgu un skaidri saprotamu informāciju par Valsts kontroles uzdevumiem un darbību kopumā, skaidrojot tās lomu valsts un katra indivīda dzīvē. Sabiedriskās domas pētījumi rāda, ka Valsts kontroles darbībai **uzticas vairāk nekā 50 % Latvijas iedzīvotāju**.

Tiek veikti pasākumi rezultāta sasniegšanai 2017.gadā.

Lai Valsts kontroles darbības atspoguļojums un revīzijās konstatētais sasniegtu iespējami plašāku sabiedrības daļu, pārskata periodā Valsts kontrole ir uzlabojusi auditorijas sasniedzamību, gan dažādojot informācijas nesējus, gan paplašinot un padarot intensīvāku sadarbību ar plašsaziņas līdzekļiem.

Attiecībā uz informācijas nesējiem tika ieviesta prakse revīzijas ziņojumu kopsavilkumus sagatavot pārskatāmā, viegli uztveramā grafiskā noformējumā. Plašāk tika attīstīta infografiku izmantošana informācijas pasniegšanā, kā arī vienkāršota publiskā komunikācija, padarot to vieglāk uztveramu ar informāciju piesātinātājā plašsaziņas līdzekļu telpā. Uzsākta preses reližu tulkošana krievu valodā, tādējādi panākot nepastarpinātu šīs auditorijas daļas sasniedzamību.

Paplašinot komunikāciju, tika uzsākta tiešāka sadarbība ar reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, īpaši gadījumos, kad revīzijas veiktas pašvaldībās un konstatētais skar attiecīgo pašvaldību iedzīvotājus.

Tika palielināta dalība televīzijā gan ziņu, gan analītiskajos televīzijas raidījumos, regulāri sniedzot informāciju par Valsts kontroles darbību un revīzijās konstatēto.

Pārskata periodā tika organizētas trīs Valsts kontroles Sabiedriskās padomes sēdes, kurās tika apspriesti jautājumi, piemēram, par likumprojektu "Grozījumi Valsts kontroles likumā", par priekšlikumiem atsevišķu revīziju laikā pārbaudāmajiem jautājumiem, par 2017.gada valsts budžeta veidošanas procesu, par sadarbību ar tiesībsargājošajām institūcijām u. c.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷¹

Valsts kontrole **aktīvi un regulāri sadarbojas ar centrālajiem un reģionālajiem masu saziņas līdzekļiem, un ne retāk kā reizi ceturksnī notiek tikšanās ar masu saziņas līdzekļu pārstāvjiem.**

Izpildīts.

Valsts kontrole nodod atklātībai slēgtas revīzijas atzinumu un revīzijas ziņojumu pēc tā stāšanās spēkā. Par revīziju rezultātiem Valsts kontrole sagatavo preses relīzes. Pēc sabiedrībai būtisku revīziju pabeigšanas tiek organizētas arī preses konferences.

Pārskata periodā tika **sagatavotas 32 preses relīzes** par revīziju rezultātiem un **notika trīs preses konferences**. Informācija par Valsts kontroles veiktajām revīzijām regulāri tika nosūtīta un publicēta arī reģionālajos preses izdevumos.

Valsts kontroliere E. Krūmiņa un Valsts kontroles padomes locekļi, atsaucoties uz plašsaziņas līdzekļu aicinājumiem, piedalījās intervijās, televīzijas un radio raidījumos: "Viens pret vienu", "Rīta Panorāma", "900 sekundes", vakara ziņu raidījumi LTV, LNT un TV3, "Krustpunktā", "Razvorot" u. c.

⁷⁰ Rezultāts sasniedzams stratēģijas darbības pēdējā gadā – 2017.gadā.

⁷¹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

46. attēls.⁷²

Valsts kontroles darbinieki sagatavoja rakstus arī starptautiskajiem izdevumiem, piemēram, par augstākās revīzijas iestādes lomu valsts uzņēmumos (*EUROSAI Magazine*), par veidiem publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanai (*INTOSAI Journal*), par veselības projekta īstenošanu Latvijā (*PM World Journal*) un par projektu vadību ostu attīstībai Latvijā (*PM World Journal*).

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷³

Valsts kontrole **iesaista sabiedrību informācijas sniegšanā** par iespējamiem pārkāpumiem un trūkumiem valsts un pašvaldību institūciju un kapitālsabiedrību darbībā, Valsts kontroles mājaslapā sniegta informācija par lietderības un likumības revīziju uzsākšanu.

Izpildīts.

Valsts kontroles mājaslapā ir sadaļa par aktuālajām revīzijām, ar kuras starpniecību Valsts kontrole mērķtiecīgi uzrunā sabiedrību, aicinot sniegt informāciju atbilstoši revīzijas tēmai.

Piemēram, Valsts kontrole 2016.gadā uzsāka lietderības revīziju **“Vai valsts pārvalde efektīvi rīkojas ar uzkrāto informāciju?”** un aicināja sabiedrību iesaistīties, daloties pieredzē par valsts iestāžu, pašvaldību un to iestāžu pieprasīto informāciju un dokumentiem.

Ik gadu Valsts kontrole saņem apmēram 600 iedzīvotāju vēstules, kurās sniegtā informācija tiek vērtēta kā viens no kritērijiem, plānojot revīzijas ātrai reaģēšanai uz aktuāliem notikumiem valstī.

4.2. Sadarbība ar Saeimu un Ministru kabinetu

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁴

Valsts kontrole **stiprina sadarbību ar Saeimas komisijām**, tajā skaitā Publisko izdevumu un revīzijas komisiju, lai veicinātu likumīgu un lietderīgu budžeta līdzekļu izmantošanu, pastiprinātu amatpersonu un darbinieku atbildību par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem un veicinātu revīzijās atklāto trūkumu novēršanu, piedaloties un sniedzot informāciju vismaz 30 Saeimas komisiju sēdēs gadā.

Izpildīts.

Valsts kontrole dažādos izskatīšanas jautājumos sadarbojas ar Saeimas komisijām. Piemēram, likumprojektu “Grozījumi Valsts kontroles likumā” un “Grozījumi likumā “Par Zvērinātiem revidentiem””, ietvaros, norisinājās sadarbība ar Valsts pārvaldes un pašvaldības komisiju un Juridisko komisiju. 2016.gada 3.martā valsts kontroliere E. Krūmiņa un Valsts kontroles padomes locekle I. Grīnhofa piedalījās Saeimas sadarbībā ar Ārvalstu investoru padomi Latvijā un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru organizētajā diskusijā “Tiesiskums maksātspēja – veselīgai izaugsmei”.

⁷² Role and importance of Supreme Audit Institutions in auditing state-owned enterprises (Case of Latvia). Portāls www.euroesai.org. Tiešsaistē: http://www.euroesai.org/handle404?exporturi=/export/sites/euroesai/.content/documents/magazines/Euroesai22_en.pdf#page=95.

⁷³ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁴ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

Valsts kontrole pārskata periodā piedalījās Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs, informējot par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada finanšu pārskatu revīzijām, par veikto likumības, lietderības un likumības/lietderības revīziju rezultātiem, par iepriekšējos gados veiktu revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanu, par sagatavotajiem diskusiju dokumentiem “Cilvēks, informācijas sistēmas un valsts” un “Valsts – Latvijas galvenais kapitālists”, kā arī par Valsts kontroles starptautisko sadarbību.

Valsts kontrole informēja Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju arī par Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrās daļas⁷⁵ piemērošanas praksē un par sadarbības ar Latvijas Republikas Prokuratūru un Valsts policiju rezultātiem.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁶

Valsts kontrole ir **informējusi Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju** par veikto likumības un lietderības revīziju, kā arī finanšu (kurās konstatēti būtiski pārkāpumi) **revīziju rezultātiem un revīzijās sniegtajiem ieteikumiem**, atbilstoši Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas lēmumā norādītajam termiņam sagatavojot revīziju ieteikumu ieviešanas pārskatus par ieteikumu ieviešanu iepriekšējā gadā.

Izpildīts.

Valsts kontrole pārskata periodā **piedalījās 46 Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdēs** un informēja par:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu 2015.gada finanšu pārskatu revīzijām;
- Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem revīziju;
- 17 veikto likumības, lietderības un likumības/lietderības revīziju rezultātiem;
- piecu iepriekšējos gados veikto revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešanu;
- Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanu pašvaldībās kopumā, kā arī par revīzijās sniegtajiem ieteikumiem un to ieviešanu (apkopojoša analīze).

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁷

Valsts kontrole **reizi gadā sagatavo Saeimai un sabiedrībai informāciju par revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanas rezultātiem un finansiālo ietekmi**.⁷⁸

Izpildīts.

2016.gada novembrī valsts kontroliere E. Krūmiņa Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijai sniedza prezentāciju **“Valsts kontroles revīzijas ieteikumu ieviešana”** par paveikto, informējot par ieteikumu ieviešanas uzraudzības būtību, ieteikumu ieviešanas progresu, sniegto ieteikumu ietekmes piemēriem, kā arī par iepriekšējos gados veikto revīziju par Latvijas Republikas gada pārskatiem par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem rezultātā sniegtajiem ieteikumiem.

Sabiedrībai prezentācija ir pieejama Valsts kontroles mājaslapas sadaļā “Revīzijas” – “Pārskati par revīzijām”.

⁷⁵ Ja šā likuma pārkāpumus konstatējusi Valsts kontrole, veicot revīziju, revidējamā vienība vai tās augstāka iestāde vai amatpersona piecu mēnešu laikā pēc tam, kad stājies spēkā Valsts kontroles lēmums par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu, informē Valsts kontroli par šā panta pirmajā daļā minēto personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem.

⁷⁶ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁷ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

⁷⁸ Pēc finanšu ietekmes noteikšanas metodikas pilnveides un aprobežšanas.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁷⁹

Valsts kontrole **pilnveido sadarbību ar Ministru prezidentu un ministriem**, nepieciešamības gadījumā organizējot tikšanos par būtiskiem nozares jautājumiem.

Izpildīts.

Valsts kontroles vadība vismaz reizi pārskata periodā ir tikusies ar nozaru ministriem, informējot nozares politisko vadību par būtiskajām konstatētajām problēmām, revīzijas ieteikumu ieviešanas progresu, pozitīvajiem ieteikumu ieviešanas piemēriem, stiprajām un vājajām pusēm nozarē un citiem ar nozares pārvaldību saistītajiem jautājumiem.

2016.gada 12.augustā un 1.decembrī valsts kontroliere E. Krūmiņa **tikās ar Ministru prezidentu M. Kučinski**, lai pārrunātu jautājumus par turpmāko sadarbību un nākamo gadu darbības prioritātēm.

2016.gada 10.septembrī valsts kontroliere E. Krūmiņa, Valsts kontroles padomes locekļi I. Grīnhofa un E. Korčagins piedalījās Valsts prezidenta R. Vējoņa izveidotās Tiesiskās vides pilnveides komisijas **seminārā "Likumdošanas procesa pilnveidošana"**.

2016.gada 14.decembrī valsts kontroliere E. Krūmiņa **tikās ar Valsts prezidentu R. Vējoni**.

47. attēls. Valsts kontroliere E. Krūmiņa tikšanās laikā ar Valsts prezidentu R. Vējoni.

Tikšanās tika organizēta ES Austrumu partnerības Augstāko revīzijas iestāžu foruma ietvaros.

⁷⁹ Rezultāts sasniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

4.3. Sadarbība ar revidējamām vienībām

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁸⁰

Valsts kontrole **attīsta sadarbību ar revidējamo vienību vadītājiem**, veicinot revidējamo vienību iekšējās kontroles sistēmu pilnveidošanu. Valsts kontroles veiktās aptaujas rezultāti liecina, ka ne mazāk kā **60 % revidējamo vienību vadītāju izprot Valsts kontroles mērķus, uzdevumus un ieguldījumu** valsts un pašvaldību institūciju iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā.

Izpildīts.

Attīstot sadarbību ar revidējamām vienībām, departamentu pārstāvji, tiekoties ar nozaru vadošajām amatpersonām, sniedza informāciju un pārrunāja revīziju mērķus, gaitu, revīzijas gaitā identificētās problēmas un saskaņoja ieteikumu ieviešanas grafikus.

Atbilstoši Valsts kontroles 2017.gada darba plānam nākamā revidējamo vienību aptauja tiek plānota 2017.gadā. Iepriekšējās aptaujas rezultāti tika apkopoti 2015.gadā un tie liecināja, ka Valsts kontroles mērķus, uzdevumus un ieguldījumu izprot 90 % revidējamo vienību vadītāju.

Valsts kontroles **nodibināja apbalvojumu – Atzinības rakstu**. Tā piešķiršanu nosaka īpaša kārtība, ar kuru tiek izvērtēts Valsts kontroles revidējamo vienību un sadarbības partneru ieguldījums Valsts kontroles izvirzīto mērķu sasniegšanā, tostarp novērtēta sadarbība ar Valsts kontroli revīziju laikā.

48. attēls. Valsts kontroliere E. Krūmiņa pasniedz apbalvojumu – Atzinības rakstu.

Valsts kontrole nolēma piešķirt Atzinības rakstus piecām institūcijām – **Iepirkumu uzraudzības birojam, Bauskas novada pašvaldībai, Rēzeknes pilsētas pašvaldības Sociālajam dienestam, Latvijas Republikas Zemessardzei un Ārvalstu investoru padomei Latvijā**. Atzinības raksti tika pasniegti preses konferencē par Valsts kontroles darba rezultātiem 2015. gadā, kas notika 2016.gada jūnijā.

Šādus Atzinības rakstus par veiksmīgāko sadarbību Valsts kontrole pasniegs arī turpmāk.

2016.gada 25.novembrī Valsts kontrolē **notika Valsts sekretāru sanāksmes izbraukuma sēde**. Darba kārtībā bija prezentācijas un diskusijas par Valsts kontroles un tās revidējamo vienību sadarbības pilnveidošanu, par likumprojektu “Grozījumi Valsts kontroles likumā”, par mazu un efektīvu valsts pārvaldi, par Valsts kontroles komunikāciju stratēģiju un par citiem savstarpēji interesējošiem jautājumiem (tajā skaitā par lietderības kritērijiem, revidentu sadarbību un paļaušanos uz citu revidentu darbu).

⁸⁰ Rezultāts sasniegams katrā stratēģijas darbības gadā, revidējamo vienību aptauja tiek veikta reizi divos gados.

Sasniedzamais rezultāts atbilstoši darbības stratēģijai.⁸¹

Valsts kontrole attīsta sadarbību ar iekšējiem auditoriem un revīzijās, vērtējot revidējamo vienību iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā iekšējā audita struktūrvienību darba rezultātus.

Izpildīts.

Lai stiprinātu sadarbību, atskaitītos par paveikto, ieplānotu nākotnē veicamos darbus un dalītos ar pieredzi, 2016.gada 14.jūnijā Valsts kontroles telpās notika **īkgadējā Valsts kontroles pārstāvju un valsts pārvaldes iekšējo auditoru tikšanās**. Ar darba aktualitātēm tikšanās dalībniekus iepazīstināja valsts kontroliere E. Krūmiņa, savukārt Valsts kontroles padomes locekle Z. Zariņa prezentēja kopējos Valsts kontroles darba rezultātus 2015.gadā, kā arī 2015.gada finanšu revīziju rezultātus ministrijās un centrālajās valsts iestādēs.

Ņemot vērā iekšējo auditoru jautājumus par praktisko Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrās daļas piemērošanu, Pārkāpumu izvērtēšanas daļas vadītājs A. Ērglis sniedza savu novērtējumu par līdzšinējo sadarbību ar revidējamām vienībām amatpersonu atbildības izvērtēšanā, kā arī informēja par turpmāk veicamajām aktivitātēm, lai sekmētu likumam atbilstošu amatpersonu atbildības izvērtēšanu par Valsts kontroles konstatēto prettiesisko un nelietderīgo rīcību ar publiskas personas finanšu līdzekļiem vai mantu.

Kopš 2015.gada Valsts kontrole finanšu revīziju ietvaros vērtē arī atbilstības jautājumus, sniedzot par tiem atzinumus. Revīzijas un metodoloģijas departamenta sektora vadītāja I. Pavāre tikšanās dalībniekus iepazīstināja ar teorētiskiem un praktiskiem aspektiem atbilstības jautājumu izvērtēšanā, kā arī sniedza informāciju par Valsts kontroles mērķiem un to praktisku realizēšanu, mainot revīzijas ziņojuma formātu, vienlaikus uzklausat arī iekšējo auditoru viedokli par ziņojuma jaunā formāta uztveramību.

Savukārt Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta Iekšējā audita politikas plānošanas nodaļas vadītāja V. Gurkovska, prezentējot iekšējā audita darbības rezultātus, īpaši uzsvēra nepieciešamību stiprināt Valsts kontroles un iekšējo auditoru konstruktīvu sadarbību visos revīzijas posmos, kā arī mērķtiecīgu sadarbību apmācību jomā, tādējādi sekmējot vienotas izpratnes veidošanos par revīzijas procesu.

4.4. Sadarbība ar citām organizācijām

2016.gada janvārī valsts kontroliere E. Krūmiņa piedalījās biedrības “**Sabiedrība par atklātību – Delna**” rīkotajā preses konferencē, kurā klātesošie tika iepazīstināti ar pasaulē vadošās nevalstiskās organizācijas cīņā pret korupciju “Transparency International” īkgadējo vispasaules Korupcijas uztveres indeksu, kurā pārstāvēta arī Latvija.

2016.gada februārī Valsts kontroles padomes loceklis E.Korčagins piedalījās **Latvijas Pašvaldību Izpilddirektoru asociācijas biedru sēdē**.

49. attēls. Valsts kontroles padomes loceklis E. Korčagins Latvijas Pašvaldību Izpilddirektoru asociācijas biedru sēdē.

⁸¹ Rezultāts sniedzams katrā stratēģijas darbības gadā.

Sanākušos uzrunāja arī Latvijas Valsts mežu pārstāvis G. Ašmanis un KNAB pārstāve I. Nolle. Valsts kontroles padomes loceklis sniedza informāciju par būtiskākajiem Valsts kontroles veikto revīziju rezultātā izteiktajiem ieteikumiem pašvaldību darba pilnveidošanai, par revīziju secinājumiem par nepieciešamību pilnveidot budžeta sasaisti ar valsts un pašvaldības mērķiem, kas noteikti attīstības plānošanas dokumentos, kā arī uzsvēra iekšējās kontroles sistēmas izveides nozīmi pašvaldības institūciju darba pilnveidošanā un dažādu nepilnību savlaicīgā konstatēšanā un novēršanā.

E. Korčagins aicināja pašvaldību izpilddirektorus atbalstīt Valsts kontroles iniciētās izmaiņas normatīvajos aktos, lai nodrošinātu augstāko revīzijas iestāžu starptautisko standartu *ISSAI* piemērošanu publiskā sektora revīzijās.

2016.gada martā Piektā revīzijas departamenta sektora vadītājs O. Erdmanis, piedalījās **Latvijas Pašvaldību savienības organizētajā** videokonferencē par tēmu "Kapitālsabiedrību pārvaldība", kurā piedalījās arī Daugavpils un Jelgavas pilsētas pašvaldību pārstāves.

50. attēls. Piektā revīzijas departamenta sektora vadītājs O. Erdmanis Latvijas Pašvaldību savienības videokonferencē.

Šajās pašvaldībās Valsts kontrole bija veikusi apjomīgas revīzijas par pašvaldības komercdarbības atbilstību normatīvo aktu prasībām, kapitālsabiedrību pārvaldības procesa efektivitāti, kā arī par pašu pašvaldības kapitālsabiedrību rīcības ar finanšu līdzekļiem likumību un lietderību. Videokonferences mērķis bija ne tikai sniegt prezentācijas par aktuāliem jautājumiem kapitālsabiedrību pārvaldībā, bet parādīt plašākai sabiedrībai neredzamo daļu, proti, Valsts kontroles un pašvaldību sadarbību revīzijas ieteikumu ieviešanā.

Valsts kontrole **ar Latvijas Pašvaldību savienības atbalstu** 2016.gada 12.oktobrī organizēja diskusiju ar pašvaldībām, lai atskatītos uz pašvaldībās veikto revīziju "Programm nodrošinājuma pārvaldības izvērtējums pašvaldībās un pašvaldību izglītības iestādēs". Noslēdzot revīziju, Valsts kontrole neguva pārliecību par drošu un atbildīgu informācijas tehnoloģiju (IT) pārvaldību pašvaldībās.

Pašlaik situācija ir būtiski uzlabojusies, par ko Valsts kontrole ir pārliecinājusies, sekojot ieteikumu ieviešanas gaitai 14 pašvaldībās, kurās pārbaudes tika veiktas.

Diskusijas galvenais mērķis bija noskaidrot, kā pašvaldībām šo gadu laikā veicies, lai novērstu revīzijā konstatētos trūkumus, ar kādām problēmām pašvaldības ir saskārušās un kā tās risinātas, kuri ir bijuši laiktīlīgākie darbi un kā pašvaldības ar tiem ir tikušas galā.

Pēc tikšanās Valsts kontroles pārstāvji atzina, ka neatkarīgi no tā, vai pašvaldība ir liela vai maza, risināmās problēmas IT pārvaldības jomā ir līdzīgas. Protams, ir dažādas finanšu iespējas un kapacitāte tās risināt, tomēr Valsts kontrole atzinīgi novērtē, ka pašvaldības ir apzinājušas savu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju saimniecību, saprot tās vājās vietas un riskus un plānveidīgi rīkojas, lai ieviestu uzlabojumus.

Valsts kontroles speciālisti sadarbībā ar **Rīgas Juridisko augstskolu piedalījās padziļinātās mācību programmas Eiropas tiesībās un ekonomikā Austrumu partnerības reģionam un Centrālāzijai īstenošanā.**

Bez Valsts kontroles pārstāvjiem programmas īstenošanā piedalījās mācībspēki no Latvijas Ārpolitikas institūta, Latvijas Universitātes, Rīgas Ekonomikas augstskolas un Eiropas Publiskās administrācijas institūta. Programmu finansē Latvijas valdība. Programmā ietvertās mērķvalstis tiek noteiktas katram programmas gadam un 2016.gadā tās bija Albānija, Armēnija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Bosnija un Hercegovina, Gruzija, Kazahstāna, Kirgizstāna, Kosova, Maķedonija, Melnkalne, Moldova, Serbija, Tadžikistāna, Turkmenistāna, Ukraina un Uzbekistāna.

Valsts kontroles revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāja L. Dimante piedalījās **gadskārtējā starptautiskā konferencē “Revīzija, nodokļi un grāmatvedība 2016”**, kur uzstājās ar referātu “Valsts kontroles identificētie izaicinājumi pašvaldību darba pilnveidošanai”.

51. attēls. Revīziju rezultātu analīzes un pilnveidošanas procesu vadītāja L. Dimante gadskārtējā starptautiskā konferencē.

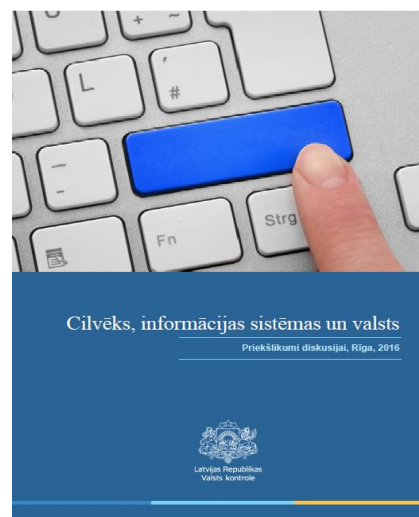
Konferences organizētāji – Rīgas Menedžeru skola – augstu novērtējuši L. Dimantes ieguldījumu konferences darbā. Apkopojot konferences dalībnieku anketas, Valsts kontroles ekspertes ziņojums guva ļoti atzinīgu novērtējumu.

Lai vairotu ieguvumus no Valsts kontroles veiktajās revīzijās iegūtās informācijas un zināšanām, **Valsts kontrole uzsāka jaunu praksi – veidot diskusiju dokumentus**, kuros apkopoti Valsts kontroles veiktajās revīzijās konstatētie fakti jomās, kurās novērojami sistemātiski, ilgstoši trūkumi, tādi, kuri ir ārpus atsevišķu revidējamo vienību kompetences ietvara.

Diskusiju dokumentu mērķis ir, izmantojot Valsts kontroles uzkrātās zināšanas, sagatavot priekšlikumus izskatīto jomu darbības uzlabošanai valstiskā līmenī un rosināt plašāku diskusiju iesaistīto un ieinteresēto pušu starpā – izpildvara, nevalstiskais sektors, akadēmiskā vide, uzņēmēji, sabiedrības pārstāvji, likumdevējs.

Pirmais šāda veida diskusiju dokuments, kas veltīts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nozarei, – **“Cilvēks, informācijas sistēmas un valsts”** – sadarbībā ar Valsts kanceleju tika publicēts 2016.gada martā.

Pirmā diskusijas dokumenta tēmas izvēli noteica IKT jomas pieaugoša nozīme efektīvas un uz sabiedrības ieguvumiem vērstas valsts pārvaldes attīstībā, kā arī apjomīgā zināšanu bāze, kādu Valsts kontrole ieguvusi, veicot lietderības un likumības revīzijas IKT projektu ieviešanā Veselības ministrijā, Valsts ieņēmumu dienestā, Latvijas Valsts arhīvā, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, Iekšlietu ministrijā, kā arī projekta “E-pārvaldes portfelis” ietvaros. Dokuments apkopo būtiskākās problēmas, ar kādām valsts saskaras IKT projektu ieviešanā, un izvirza priekšlikumus situācijas uzlabošanai, vienlaikus risinājumu meklēšanā iesaistot plašāku institūciju un ieinteresēto personu loku.

52. attēls. Diskusiju dokuments “Cilvēks, informācijas sistēmas un valsts”.

53. attēls. Diskusiju dokuments "Valsts – Latvijas galvenais kapitālists".

Otrais diskusiju dokuments sagatavots valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības jomā – **"Valsts – Latvijas galvenais kapitālists"**.

Valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām ir liela nozīme Latvijas tautsaimniecībā. Vairāk nekā 670 uzņēmumos, kuri tieši vai pastarpināti pieder valstij vai kādai no pašvaldībām, tiek nodarbināti 78 tūkst. cilvēku, t. i., desmitā daļa no visiem strādājošajiem. Par kapitālsabiedrību nozīmi tautsaimniecībā liecina arī būtiskie finanšu rādītāji. Piemēram, valsts kapitālsabiedrību apgrozījums 2015.gadā ir pārsniedzis 3,4 mljrd. *euro*, nesot peļņu 164 milj. *euro* apmērā. Kopējo valsts kapitālsabiedrību aktīvu vērtība 2015.gadā pārsniedza 8 mljrd. *euro*, un tas ir kapitāls, kurš uzskatāms par sabiedrības ieguldījumu valsts uzņēmējdarbībā. Tāpēc Valsts kontroles ieskatā ir būtiski, lai publiskās kapitālsabiedrības tiktu labi pārvaldītas, sasniegtu tām izvirzītos mērķus un nestu atdevi no ieguldītā kapitāla un sociālus ieguvumus sabiedrībai.

5.

Darbības prioritātes 2017. gadā

5. Darbības prioritātes 2017.gadā

- **Valsts kontroles darbības stratēģija 2018.–2021.gadam.**

2017.gads ir Valsts kontroles darbības stratēģijas 2014.–2017.gadam noslēguma gads. Izvērtējot darbības stratēģijas izpildi iepriekšējos gados un ņemot vērā valstī notiekošos ekonomiskos procesus un attīstības virzienus, sabiedrības intereses, starptautiskajās aktivitātēs gūto pieredzi, kā arī revidējamo jomu stratēģiskajā novērtējumā iegūtos rezultātus, Valsts kontrole izstrādās vidēja termiņa politikas dokumentu, nosakot Valsts kontroles darbības virzienus, sasniedzamos mērķus un rezultātus turpmākajiem četriem gadiem, lai nodrošinātu Valsts kontroles darbības tālāku attīstību.

- **Valsts kontroles vadošā loma publiskā sektora starptautisko revīzijas standartu adaptācijā un piemērošanā Latvijā.**

Starptautiskā prakse un *INTOSAI* revīziju standarti uzsver arvien pieaugošās atšķirības starp pieeju publiskā un privātā sektora revīzijām. Ja privātajā sektorā akcents tiek likts uz pareizu darījumu uzskaiti, sniedzot pārskata lietotājam pārlicību par uzņēmuma finanšu stāvokli, tad valsts un pašvaldību institūciju gadījumā daudz būtiskāka uzmanība ir pievēršama darījumu likumībai un lietderībai.

Valsts kontrole revīzijas jau šobrīd veic atbilstoši *INTOSAI* revīziju standartiem, bet ir būtiski, ka tos piemēro visā publiskajā sektorā.

Pārskata gadā ar Valsts kontroles iniciēto grozījumu likumā “Par zvērinātiem revidentiem” pieņemšanu Saeimā tiesiskajā regulējumā ir nostiprināts pienākums arī zvērinātiem revidentiem publiskā sektora (valsts un pašvaldību) institūciju finanšu revīzijas veikt pēc *INTOSAI* standartiem.

INTOSAI standarti visā publiskajā sektorā ir piemērojami, sākot ar 2017.gada finanšu pārskatu revīzijām. Tāpēc Valsts kontrole 2017.gadā izstrādās apmācību programmas un veiks zvērinātu revidentu, pašvaldību un citu revidējamo vienību pārstāvju apmācību. Plānotās apmācību tēmas – finanšu, atbilstības un lietderības revīziju metodoloģija, publiskā sektora politikas iniciatīvu izvērtēšana, informācijas un komunikāciju sistēmu izvērtēšana, labas pārvaldības veicināšana publiskā sektora finanšu vadībā, revīzija valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās, risku analīzes metodes un instrumenti revīzijas darba procesā u. c.

- **Kapacitātes stiprināšana lietderības revīziju veikšanai.**

Revīzijās konstatētais norāda, ka izdevumu lietderība ir izaicinājums publiskajā sektorā. Lietderības revīzijas ir starptautiski atzīts augstāko revīzijas iestāžu profesionālisma kritērijs.

Tāpēc Valsts kontrole atbilstoši starptautiskajiem standartiem pilnveido lietderības revīziju metodoloģiju un arī mērķtiecīgi turpinās stiprināt kapacitāti lietderības aspektu izvērtēšanai revīzijās.

Latvijas Republikas
Valsts kontrole